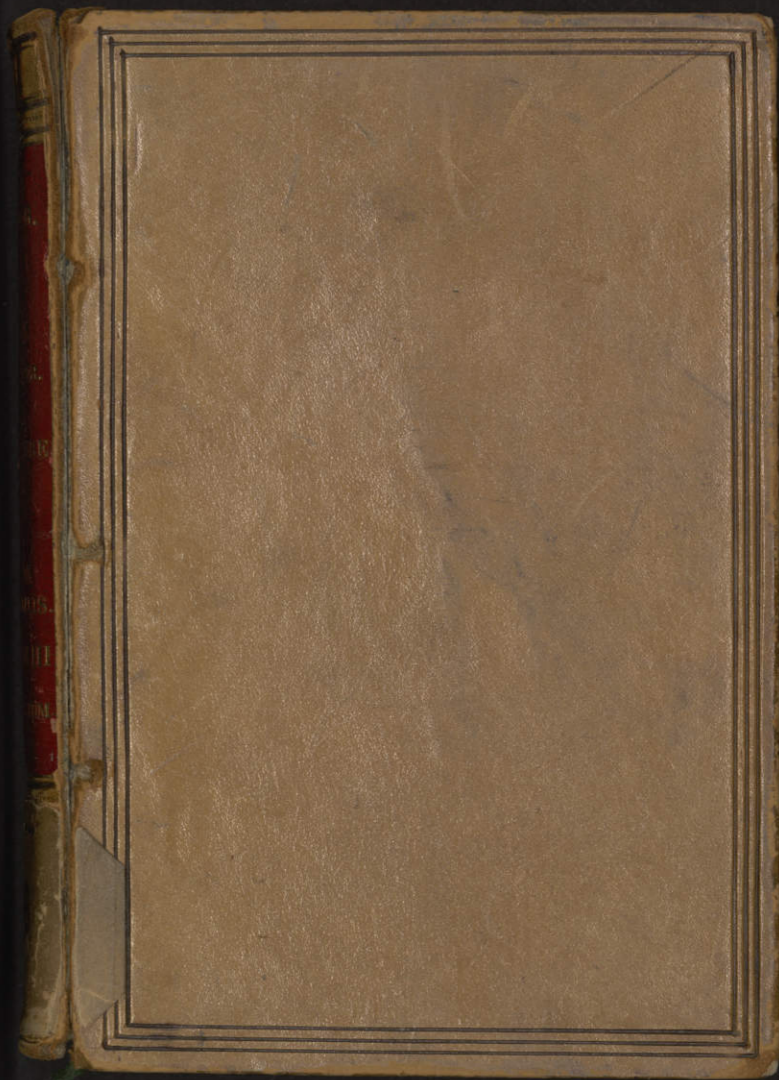
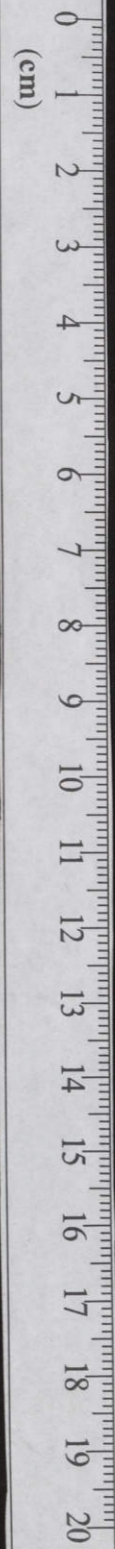

colorchecker CLASSIC

x-rite

mm

SPECULUM
CHRISTIANOR.

1486

JO GERSON

ALPH. DIV. AMOR.

1493

S. BONAVENTURE
DIALOGUS

1497

JO GERSON

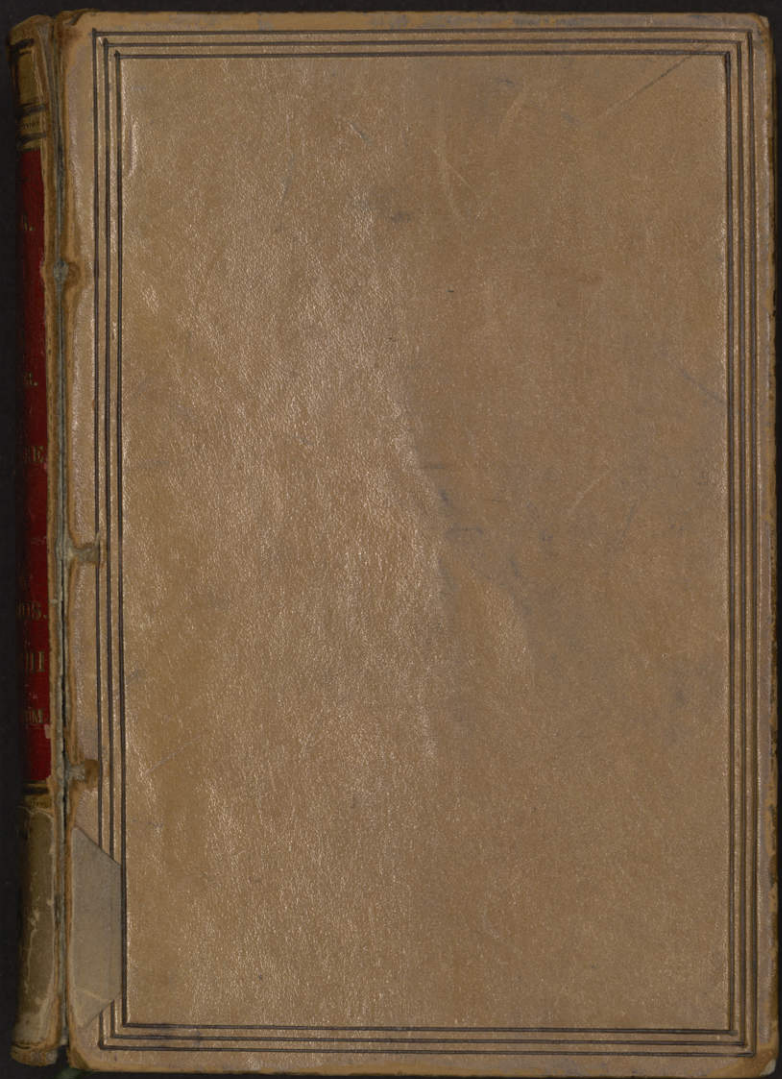
DONAT. MORALIS

INNOCENTII III
DE
VILT. CONDIT. HUM.

1495

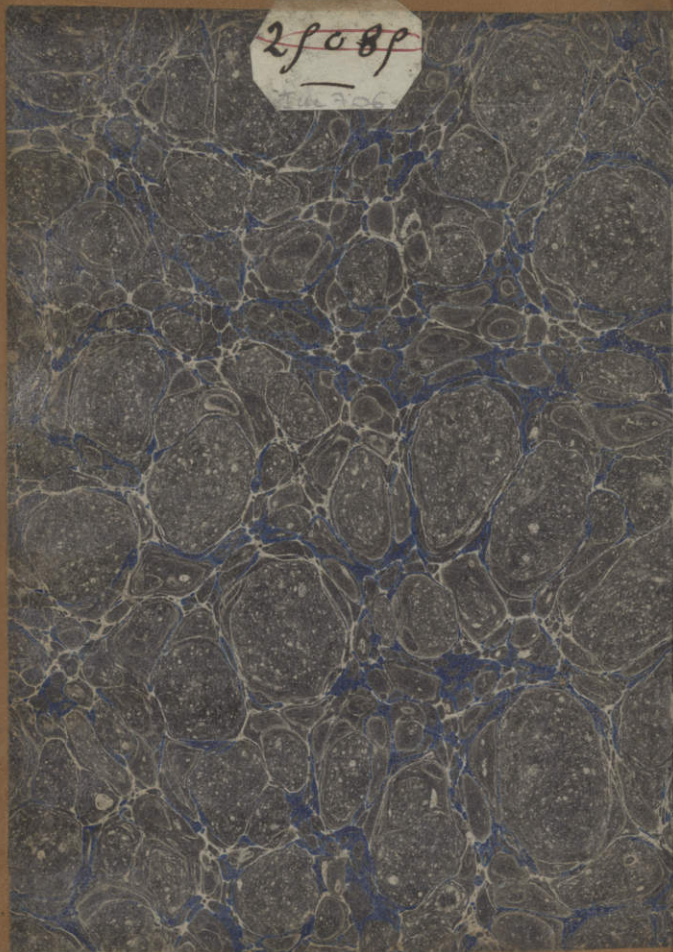
82 = ...

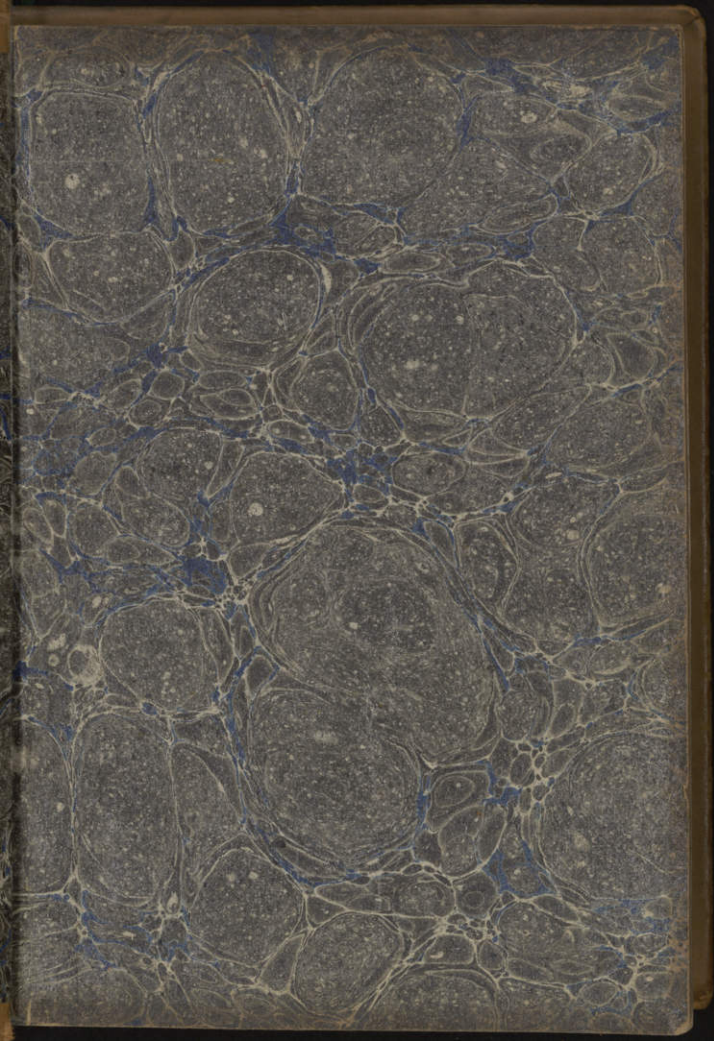
796

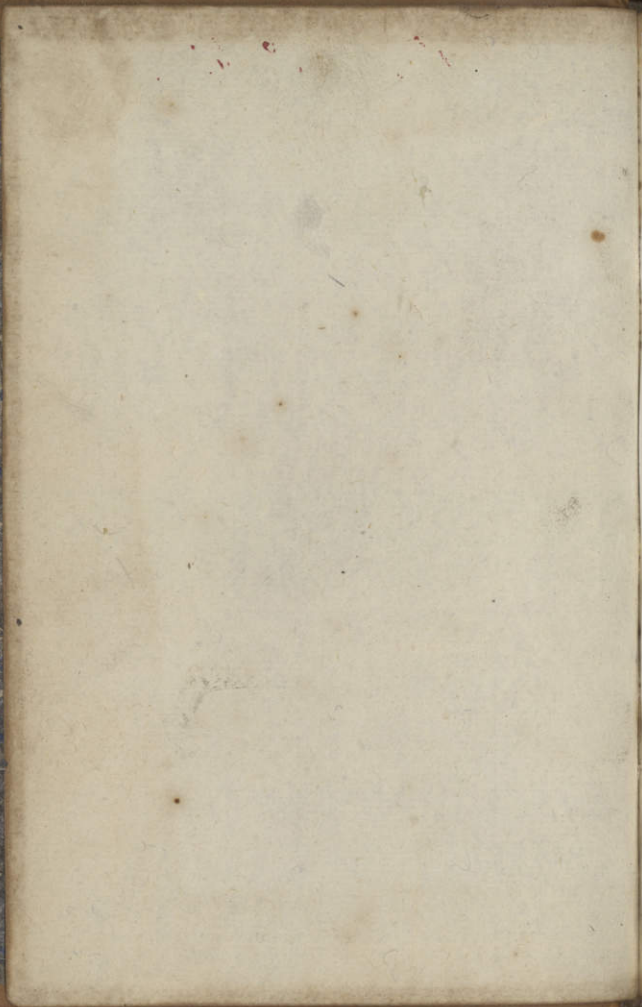

~~29089~~

29089

Inc 706

WATTON, J.- Speculum christiani,
Paris, G. Mittelhus, 1486

Pell 10641

Alphabetum divini amoris,- Paris, G.
Mittelhus, 1493

GW 1563

BONAVENTURA, S.- Dialogus [Soliloquium].- Paris, G. Marchant, 1497.

GW 4692

GERSON, J.- Donatus moralisatus.

[Paris, G. Mittelhus, c. 1496-1500]

Pell 5172

THOMAS AQUINAS.- De Vitiis et virtutibus.- [Paris, G. Mittelhus, c. 1493]

Pell 991

INNOCENTIUS III.- De miseria humanae conditionis.- Paris, P. Levet, 1495.

Pell 6296

MOLITORIS, U.- De Lamiis.- [Paris, G. Mittelhus, c. 1496-1500].

C 4341

Polain 2763

Polain 2762

C 4341

Mittelhaus, c. 1496-1500].

LITORIS, U. -- De lamis. -- Paris, G.

Pell 6296

conditionis. -- Paris, P. Levet, 1495.

NOGENTIVS III. -- De miseria humanae

Pell 991

us. -- [Paris, G. Mittelhaus, c. 1495]

OMAS AQUINAS. -- De Virtutibus et virtutibus

Pell 5178

Paris, G. Mittelhaus, c. 1496-1500]

RSON, J. -- Donatus moralisatus.

GW 4692

m]. -- Paris, G. Marchant, 1497.

MAVENTURA, S. -- Dialogus [Soliloquii]

GW 1563

Mittelhaus, 1493

phabatum divini amoris. -- Paris, G.

Pell 10641

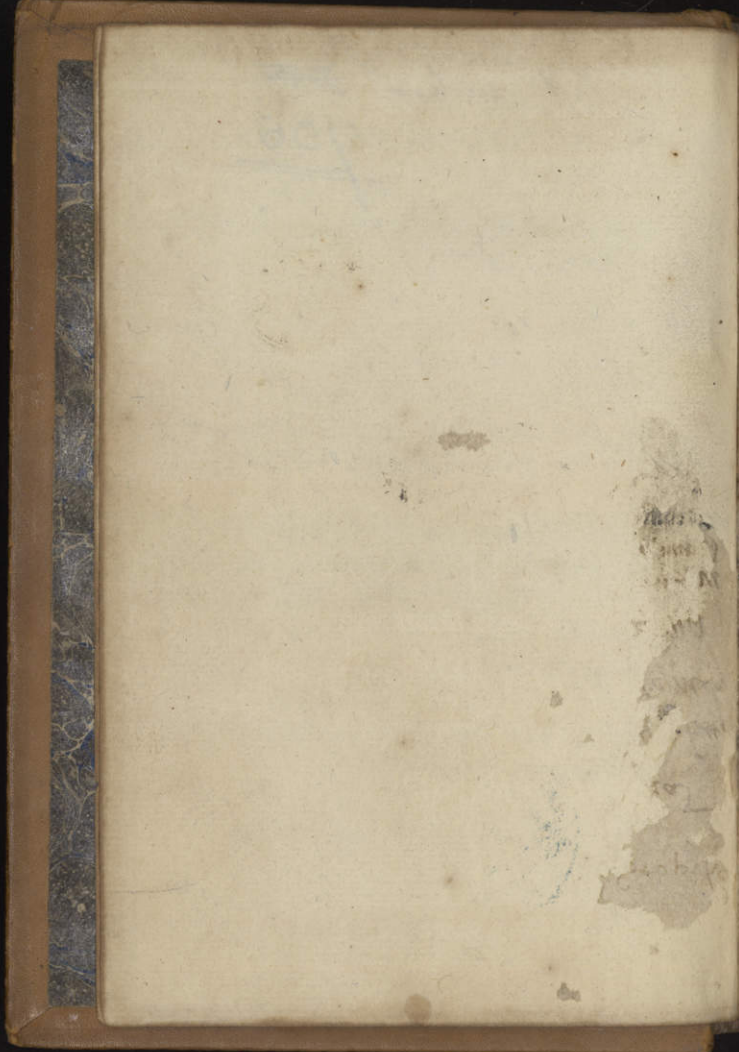
aris, G. Mittelhaus, 1496

TTON, J. -- Speculum christianitatis,

Ino 706

XV. ^{eine} Stück n^o ~~157~~.

706

facile confirmat oia qm se rogat
ms 215 us 211

~~N. 25085~~

Speculū xpianorū multa bona continēs.

Primo

- De preceptis dei.
- De septem vicis capitalibus.
- De septem virtutibus his contrariis.
- De octo tabulis cū quibusdā orōibus deuotissimis
- De modo se preparādi ad sacramētum eucharistie.
- De effectu sacramenti.
- De antichristo.
- Expositio orōnis dñice cum quodā bono notabili
- De viciis, vā, victorū capitaliū et eorū remedijs.
- De statu mundi cum alijs notabilibus.

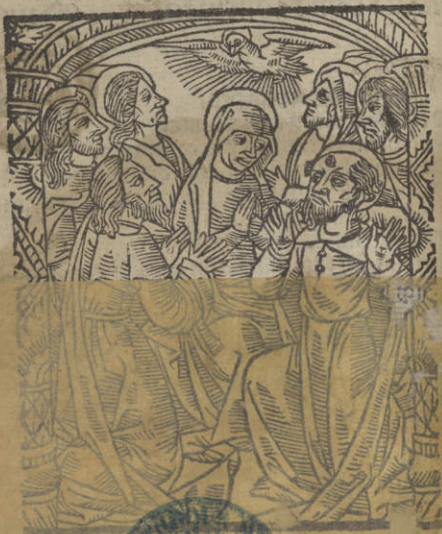
Dei benedictio stella ditorū
Deus esto mei dñe mortis salutatoris
Quater dei memento mei
Sumofata per te m...
Deus esto mei dñe mortis salutatoris

M. A. H. A. G.

Handwritten notes in the right margin, including 'Informat' and other illegible text.

100

Incipit liber qui vocat
Speculum christianorum.

Heronymus. In principio
cuiuslibet opis p̄mitte dñicā orbeꝝ ⁊ signū
crucis in frōte. In noīe p̄ris et filij ⁊ spūs sancti amē
Aīna est dūa inter p̄dicationē et doctrinam.
P̄dicationē ē ubi est cōuocatio siue populi imi
tatio in dieb⁹ festiuis in ecclesijs seu in alijs locis ⁊
t̄pibus ad hoc deputat⁹. et p̄tinet ad eos q̄ ordinati
sunt ad hoc et iurisdictionē ⁊ auctoritatē habēt ⁊ nō
ad alios. Inforare autē ⁊ docē p̄tynusq̄sq̄ fratrē suū
in oī t̄per loco oportūo si videat sibi expedire. q̄ h⁹
ē elemosina ad quā quilibet tenet (dño dicēte). Q̄
gratis accepistis: gratis date. Uñ petr⁹ ap̄ls. Unus
q̄ sicut accipit grām in altit̄z illā adm̄strare dz.
Eomodo pōt veracit̄ quis dicere se deū diligē
et eius amorē appetere si eius ymaginē videat
denigrari et in sterq̄lino p̄ctōꝝ iacere preciosissimū
sanguinē dñi nostri Jesu xp̄i sub pedib⁹ conculcari
spūs sancti habitaculū pollui. sp̄sam xp̄i prostitui
fidē catholicā deici. p̄ceptū dñicū ⁊ totā eius beati
tudinē pro vilibus voluptatib⁹ et vicij⁹ contēpti. ⁊
ipse nō curat nec clamat: sed dissimulās solū suā qui
etē requirit. Gregori⁹. Nec p̄rimus de diligit sine
deo. Apost. lus dicit. Ergue/obsecra/et increpa cū
oī sapiētia doctrina. Grego. Faciētis p̄culdabio
culpā: habet qui pōt corrigere ⁊ negligit emendare.
Euāgelij. Qui ex deo ē: verba dei audit. Crisosto.
Verbum dei docet ignorantes / terret contumaces /
animat laborantes / confortat pusillanimes / reficit

a. ij.

magnates: sanat peccato vulneratos. Qui autē lege
ē ab hoc iuuio verbi dei: iūmicus factus ē: euacuat
spiritu: angustiat sensib⁹: deficit a xitate: distillat a
fide. ⁊ sic egrediēs ab oībus voluptatib⁹ dei nouis-
sime cadit in mortē. Salomō. Qui auertit aurē suā
ne audiat legē execrabilis erit oīo eius ante deum.
Dñs per pphetā dicit. Ignorātes me: ignorabūtur
.i. qui volūt me ignorare: ignorabo eos. Ambrosius
Qui possent scire si vellēt studiū adhibere nō nesciē-
tes sed contēptores iudicabūtur. Gregorius in mo.
Nescire: ignorātia ē. Scire voluisse supbia. Ambro-
sius. Grauisime peccas qz ignoras. Ihs. in syno.
Ignorātia: mater errorū ē. Ignorātia viciōz mitra ē
Paulus. Nolite fieri imprudētes / sed intelligētes q
sit volūtas dei. Prover. ix. Exceptus ē regi mīster
intelligēs. Impossibile est quēq̄ deo placere si qd ei
placet ignorat. Dēs enī tenemur cōlter scire ea que
sunt fides ⁊ naturalia iura pcepta. Singuli autē ea q
ad statū eoz vel officiū spectāt illa scz sine quoz sci-
entia nō potest debitum exercere. **T**ria sunt gñā
elemosinaz. Egenti largire quicqd poteris. Dimit-
tere eis a quibus lesus fueris. Errātem corrigere /
et in viam veritatis reducere. Si magnū est pascere
vētres mortuiros. multo magis ē pascere aīas vsui-
turas. Et si magnū est eripere carnē pximi a t̄pali
morte. multo magis est liberare aīam eius a morte
gehēnali. precellit itaqz in operib⁹ mīe animas ad
deum cōvertere. Nam vt dicit Gregorius. Nullum
sacrificiū ita placet deo sicut zelus aīarum. Idem.
Ille apud deū magis ē in amore q ad eius amorem
plurimos trahit. Dñs autē per prophetā dicit. Si
separaueris preciosum a vili. i. animā a diabolo vel

a mūdo quasi os meū eris. Item Iacobus apłus.
 Qui cōverti fecerit peccatorē ab errore vie sue: sana
 bit aīam eius a morte: et operit multitudinē pctōruꝝ
 Angu. Magis ē iustificare impiuz: q̄ creare celū et
 terrā. ¶ Dicam breuiter quid habeat in cōstitutione
 Lambeth Pechi ca. de ignorantia sacerdotis vbi
 sic habeat. Precipim⁹ vt quilibet sacerdos p̄siciens
 plebi in quolibet quaterno āni semel vna die solēni
 vel plurib⁹ p se vel per aliū exponat populo vulga
 riter articulos fidei. decē mādata decalogi. duo pre
 cepta euuāgelica. gēme caritatis. septē opera pieta
 tis. septē mortalia peccata cū sua progenie. septem
 virtutes p̄cipales. et septē gratie sacramēta. Cri
 sostomus. Multi sunt sacerdotes noīe: pauci in ope.
 Sacerdotes populoz īiquitate dānantur si eos aut
 ignorātes nō arguāt aut peccatores nō arguāt. Idē
 Pastōr. Cum ruine populī sunt / sacerdotes mali.
 Dñs per ysaiam. Propterea ductus ē captiuus po
 pulus meus: q̄ non habuit scientiā.

¶ Sequitur octo tabule.

¶ Prima tabula tractat de fide catholica et de ar
 ticulis fidei. Et dicit q̄ nemo debet fidē catho
 licā violare. nec in malo cuiq̄ consentire.

¶ Secunda tabula tractat de decē preceptis deca
 logi. et de duobus preceptis euuāgelij: quibus
 oēs xp̄iani clerici et laici tenētur obedire.

¶ Tertia tabula tractat de operibus mīe et septez
 virtutibus p̄cipalibus. et docet qualiter agit
 cū iustus in extremis agit. et qualiter agitur cū ipius
 in extremis agit. et de generali iudicio.

¶ **S**exta tabula tractat de septē peccatis mortali-
libus. et dicit q̄ audatior est qui cū vno peccato
mortali dormit: q̄ qui cum septē hostibus de morte
sua obligatis. Item dicit q̄ penitētes non debēt de-
sperare. q̄ desperatio peior est omni peccato.

¶ **Q**uinta tabula docet q̄ tria sunt que conqui-
nāt hoīem. et tria sunt q̄ mundāt ⁊ lauāt xp̄ianum
ab oī peccato. et sex sunt q̄ custodiūt hoīem in bono
⁊ seruāt eum a malo. et tria sunt q̄ trahunt hoīem a
vicijs ad virtutes. Itē loquit̄ contra p̄sumptionē et
desperationē. Et tractat de gaudijs celi et de penis
inferni ⁊ de conscientia.

¶ **S**epta tabula tractat de quodā rege h̄ite q̄tuor
phos in regno suo ⁊ de eorū sana doctrina.

¶ **E**ptima tabula tractat de libro sapientie / ⁊ de
moribus mundi.

¶ **T**raua tabula est de duabus orationibus deu-
tis / et de duabus scalis / vna dirigente ad celū /
et altera ad infernum.

¶ **E**quitur quedā exhortatio bona que loquit̄ de
subtrahōe victus aīe. De mercenarijs. De pa-
storibus. De sacerdotibus. De sacramēto altaris. ⁊
claustralibus soli deo militātib⁹. ¶ Itē sequit̄ de
speciebus ydolatrie. De oratione. De tribulatione.
De paciētia. De tēptatione. Et q̄ quicq̄ sunt hoībus
in fine laborātib⁹ necessaria. ⁊ q̄ triplex ē apostasia
¶ Item sequūtur plura notabilia bona.

¶ **P**rima tabula.

De fide catholica dicitur in simbolo

4.

Athanasij. Quisquis vult saluus esse: ante oia opus est vt teneat catholicam fidem. Unde Paulus. Sine fide impossibile e placere deo. Seneca. Nichil retinet qui fidem perdidit. Iohannis tertio. Qui incredibilis est filio non videbit vitam eternam: sed ira dei manet sup eum. ¶ Templi spiritualis fundamētuz est fides que e de tribus. scz de diuinitate. de humanitate xpi. et de sacramētis. Et de his duodeci sunt articuli. quoz ¶ Primus articulus e q est vnus deus in essentia / trinus in psonis / eternus sine principio et sine fine / oia creans ex nichilo. ¶ Secundus est q filius dei carne sumpsit de virgine: natus de ea verus deus et verus homo. ¶ Tertius e: q christus filius dei et virginis crucifixus e mortuus et sepultus. non inuite sed sponte vt nos redimeret. ¶ Quartus est: q xps deus descendit ad inferos in aia ad spoliationem tartari: quiescente corpore christi in sepulchro et tertia die a morte resurrexit. ¶ Quintus e: q idem xps deus et homo ascendit ad celos / sedet ad dexteram dei patris omnipotentis et inde vterus est iudicare viuos et mortuos. ¶ Sextus e q baptismus mudat ab omni originali peccato et dat gratiam saluātem. ¶ Septimus e: q confirmatio confirmat spiritum sanctum in hoie baptisato. ¶ Octauus e q vera penitentia delet peccatum actuale / mortale / et veniale. ¶ Nonus e: q sacramentum altaris confirmat penitentem ne resimet reconciliando et suscitando. ¶ Decimus e q ordines collati potestate pferunt officioz et sacramentoz celebrādoz. ¶ Undecimus e: q matrimonij iunio contractu excludit mortale peccatum in ope gnationis inter virum et mulierem ¶ Duodecimus e: q extrema vnctio alleviat a corporali pena et spūali.

¶ Simbolum.

Etrus apostolus. Credo in deum patrem omnipotentem
creatorum celi et terre. ¶ Andreas. Et in Iesum
Christum filium eius unicum dominum nostrum. ¶ Jacobus maior.
Qui conceptus est de spiritu sancto. natus ex Maria virgine
¶ Iohannes. Passus sub pontio pylato. crucifixus
mortuus et sepultus. ¶ Thomas. Descendit ad inferna
tria die resurrexit a mortuis. ¶ Jacobus minor. Ascē
dit ad celos: sedet ad dexteram dei patris omnipotentis.
¶ Philippus. Inde venturus est iudicare vivos et mor
tuos. ¶ Bartholomeus. Credo in spiritum sanctum. ¶ Ma
theus. Sanctam ecclesiam catholicam. ¶ Simo. Vtrorum
condonem: remissionem peccatorum. ¶ Judas zelotes. Carnis
resurrectionem. ¶ Mathias. Et vitam eternam Amen.

¶ Credite carissimi et considerate: quia dominus deus noster
condescendit nobis ne in errore essemus: deditque
nobis veritatem in scripturis quibus voluit nos credere
omnia illa que ad salutem nobis sunt necessaria sufficien
ter et veraciter inveniemus ut in eis sensum nostrum
non sequamur sed regulis fidei sensum nostrum humi
liter subiciamus. Scriptum est enim. Que per magistrorum
sive etiam doctorum fidei consolidata sunt a patre uno
scilicet deo his amplius filii mihi ne requiras. ¶ Postolus ad
Romanos. Non alta sapientes: sed humilibus consen
tientes. Ecclesiastici. iij. Non est necessarium tibi ea que
abscondita sunt videre oculis tuis. Gregorius. Fides
non habet meritum: cum humana ratio prebet experi
mentum. Salomon. Qui ambulat simpliciter: saluus erit.
Augustinus. Nolite de fide tantum securi esse. ad fun
gite fidei viam rectam. Iacobus. Sine operibus fides
mortua est. Iudas. Beatus est qui recte credendo bene vivit.
et bene vivendo fidem rectam custodit.

5.

Elite charissimi fidem catholicam violare nec
in malo cuique consentire. etiam si pena compel-
lit. talis enim pena vertetur in gaudium ita quod una
gutta tribulationis erunt quasi mille modis gaudis.
Unde euangelium. Beati eritis cum vos oderint homines
et elecerint nomen vestrum tanquam malum propter filium
hominis. gaudete et exultate in illa die. ecce merces
vestra multa est in celo Petrus apostolus. Si quid
patimini propter iustitiam/beati Jacobus. De gaudium
existimate filii mei cum in temptationibus variis incidit
Actuum. v. Ibant apostoli gaudentes a conspectu populi.
quoniam digni habitus sunt pro nomine iesu contumeliam pati
Hieronimus. Quis sanctorum sine certamine coro-
natus est? Gregorius Bonus non fuit quem malorum
prauitas non probavit. Crisostomus super matheum.
Qui gloriam percipit in celo/ opprobria non timet in
terris. Ecclesiastici. vi. Cogitatum habe in preceptis dei/
et mandatis illius maxime assiduus esto Ambrosius.
Qui in cordibus suis dominica non habent precepta/re/vera/du-
ra tollerabunt tormenta. Idem. Grauiissime peccas. quia
hec ignoras. Grego. Male se rectum putat qui regulam
summe rectitudinis ignorat. Hieronimus Absque noticia
creatoris sui. homo pecus est. Scriptum est ei ecclesiastici. xiii.
Deum time et mandata eius obserua Hoc est omnis homo
Glosa. Hoc est omnis homo creatus

¶ Secunda tabula incipit hic.

¶ Decem dicuntur mandata quorum tria
pertinent ad deum. septem vero ad proximum ¶ Primum est
Non adorabis deos alienos coram me: neque adora-
bis neque coles. In quo implicite prohibent omnia et omnes
in cantationes/cum superfactionibus characterum et
huiusmodi figmentorum

d is alieni dscuntur q̄cunq; supra deum vel plus q̄
deus diliguntur ⁊ coluntur. Ande bernardus. **N**ō
enim quisquis preceteris colit et diligit: id sibi deus
constituisse pbatur. Augustinus. Hoc ab hoīe coli-
tur. quod preceteris diligit. **R**ad sup Leuit. Qui
ventris ꝑcupiscētiam amorē pecunie aut honoris ap-
petitum diuine preferunt caritati: inuisibiliter ydola
ꝑ deo colunt. et qđ summa intētiōe appetunt. hoc ꝑ
deo sibi constituūt. Euan gel. Nemo potest duobꝰ
dominis seruire ꝑtrbr̄is. aut vnum odiet ⁊ alterꝰ di-
liget. aut vni adherebit ⁊ alterꝰ contēpnct. Grego
Nemo potest in vna ⁊ eadem re. omnipotenti ⁊ eiꝰ
hostibus gratus existere. Petrus. Et quo q̄s supā-
tur. eius seruus efficitur. Hieronimus. Unusquisq;
cuius opera facit eius filius appellatur.

Secundū mandatū ē. **N**ō assumes nomen dei
tui in vanū In q̄ prohibēt heresis ⁊ iuramenta va-
na. periuriū ⁊ oīs blasphēma irreuerens dei nomī-
tio et simulatio ypocrite

Jacobus. Fratres charissimi. Nolite iurare neq;
per celum/neq; per terram. neq; per aliud qđcunq;
iuramentum ꝑ nichilo. s. ꝑ vano: vt non sub iudicio
decidatis. s. sub iudicio vindicte presentis vel future
Bernardus Jurandū ē nequa q̄ nisi tñ cogērit ne-
cessaria vtilitas. **I**sidorus in libro de summo bono.
Nō ē ꝑtra dei ꝑcepta vtiliter iurare. sed dū vsum
iurāci facimus/ꝑiuriū crimē incurrimꝰ. Ecclesiasti.
xxxiiij. Vir multū iurans implebitur iniquitate. ⁊ nō
discedat a domo eius plaga. sed replebitur retributi-
one pessima **C**ōtra iuratores xpm̄ in celo crucifi-
gentes per bernardum dicit dñs. **N**ōne satis ꝑ te
vulneratus sum: nōne satis ꝑ te afflictus sum: desine

amplius peccare. qz magis aggrauat vuln^o peccati
q̄ vuln^o lateris mei. Unde. **A**ugustinus Si deus
q̄ pi^o ē/ī hac vita talib^o pepercerit: sine dubio ī suo
nisi penituerit eternis flāmis p̄dendis eis destiabit

Ertiū mandarū ē. Memēto vt sabbatū sanctifi
ces In quo precipitur xp̄iane religionis cult^o /
ad quem indifferenter clerici et laici obligantur.

Ambrosius. A mundanis sollicitudinibus et secu
laribus voluptatibus / maxime diebus festis. intēti
onem oēm mentis tue auerte. et viam mandatorum
celestium curre. In sistendum est his dieb^o ōoibus
diuinis officiis et canticis spūalibus sicut p̄dicatōi
bus et regularibus disciplinis. **E**x. de sca. mo. ad
monasteriū dñs mandat sanctificare sabbatum. sed
multi polluūt sabbatū: et q̄si sanctificant septimanā
Vacant enī in septimana operibus licitis nūdinis
et negociationibus suis / et ī diebus festiuis omessati
onibus et secularibus voluptatibz nūdinis et nego cia
tionibus suis insistent / fugiunt a diuino officio / et in
sistent mundo et peccato suo. De quib^o p̄ prophetaz
Ezechielem dñs cōqueritur dicens. Sāctuaria mea
spreuistis. et sabbata mea polluistis. Item alibi per
Jeremiā. **C**ōculcauerūt inq̄t multi p̄tem meam

Sartū mandatum ē. Honora patrem tuum et
matrem tuam. vbi explicitē iubemur vtrūqz pa
rentē tam corporaliter q̄ spiritualiter honorare im
plicitē aut secūdarie. Dñs homo per gradus sui me
rito ex eodem mandato intelligitur honorandus.

Eccl. iii. Qui timet deum honorat parentes et quasi
dñs seruiet his qui se genuerūt in opere / in sermōe
in omni pactēcia. **L**incoln. Non recordans patrem
per debitam honorationem meretur a deo obliuisci.

infatuari / i perpetuum pati / vite tedio affici. vt male
dicat diet. Paulus: Filij obedite parentib⁹ vestris
in dño. hoc est. Quicqd vobis imperat parètes / fa-
cite / dñm ille act⁹ a deo nō sepat. Augusti. Quāto
obedientiores fuim⁹ patribus ⁊ ppositis nostris / tā
to obedientior erit deus oī oibus nris. Idem. Noli
cū tipo superbie iussa maioris stemperare / ne repel-
laris a celesti hereditate. Bernard⁹. Qdū de mūdo
sumus debitores nos esse oportet parentib⁹ nris / s
post q̄ reliqm⁹ nosmetipos multo magis ab eorū
sollicitudie liberi sumus. Dñ in psalmo spōse christi
Obluiscere pplm tuum et domū patris tui. et ꝑcu-
piscet rex de corem tuum.

Quāntū mandatū ē. Non occides in quo in hē-
bet oīs illicita interēp: io. q̄ quandoq; sit con-
sensu / qñq; verbo / quandoq; opere / quādoq; fauore
Multiplicis dicit q̄s homicida. Unde versus.
Exemplū. mens. lingua. manus subtractio victus.
Corporis et aīe dici faciunt homicidam.
Exemplo / occidunt curati ⁊ magistri mali subditos
suos. An. Grego. pmo. Pastof. Tot mortib⁹ digni
sunt / q̄ ad subditos pditionis exēpla trāsmittunt.
Bas super Leuit. Qui pximi sui ꝑscientiā aliqua
praua ꝑsuasione vel exemplo corrūpit / ⁊ semetipm
et pximū spūaliter inficit. Mente occidit q̄ fratres
suū odit homicida est infra. Johis. 3. Irē inuidus q̄
affligitur de salute alterius. An. Bernard⁹ in Flof.
O quis q̄s es q̄ aliene salutē inuides / ꝑfecto temet
ipm ⁊ pximū inficis. nā inuidere non pōt ⁊ viuere
Grego. Pēsent inuidi q̄tū bonū sit caritas. q̄ alieni
laboris opasine labore nra facit. Lingua occidit vt
iudei xpm / herodes tohannē. nā qui iubet / facē vide

7.

tur Item. adulatores seculi et detractores impij. An
Augusti. Nec est ira dei magna vt desit correctio/et
assit adulatio. Proverbior. xv. q̄ iustificat impium
et qui dēpnat iustū/vterq̄ abhōiabilis ē ante deū
Manu occidit/sicut ch̄ain inficit abel. et s̄ifr iuste
occidentes vel q̄ veneno dato aliquē perimūt. An i
euāgelio dicit dñs. In qua mēsurā mēsi fuerit/alijis
remeciet vobis. non tm̄ fm̄ nūerata. sed etiā fm̄ desi
deriū. Maleficos autē nō occidit hō/sed lex. Si au
tē mīster legis aliquē occiderit fm̄ legē potius liuo
re vindicte q̄ zelu iustitie grauiē peccat. ¶ Subtra
hens victus corporis ab aliquo/tpe necessitatis extre
me cui dare posset/homicida d̄r. Juxta illud decret.
lxxxvi. Pasce fame morientē si nō paneris occidis
Subtractio victus aie est omīssio p̄dicatiōis verbi
dei. quādo q̄s tenet. An/dñs ter dicit Pasce. videl
cet verbo/exēplo/ et tēporali subsidio si egeant. Gre.
Sacerdotes pp̄lor iniquitate dāpnant. si eos aut
ignorantes nō erudiāt: aut peccātes non arguāt.

¶ Extū mandatū ē. Nō mechaberis. vbi expli
cite phibet oīs p̄mixtio vtri et mulieris. quā
fedus matrimonij nō excusat/imo et q̄cunq̄ alia vfo
lentia pollutio q̄cunq̄ modo procurata. Petr⁹. Ob
secro vos (tanq̄ aduenas et pegrinos) abstinere vos
a carnalib⁹ desiderijs. que militāt aduersus aīam.
Paulus ¶ Si fm̄ carnē vixeritis mortemī. Idem
Manifesta sunt opa carnis que sunt/ Fornicatio/Li
uidia/Impudicicia/Luxuria: et. qui talia agunt re
gnū dei non p̄sequentur. Grego. Illa mīa plena est
crudelitate: que sic deseruit carni. vt aīa inguletur.
Hieroni. Qui post carnē ambulāt in ventrē et libidi
nē prom. quasi irrationalia iumenta reputantur.

Itē nota q̄ coitus fugalis s̄: ipetuosus. q̄n̄ ex sola
libidine pueniens metas honestatis ⁊ rōnis trās cē
dit. Scriptū ē em̄ Si q̄s h̄z mulierē legitimā: legit-
time utat̄ ea t̄pibus oportunitis. ut mereat accipere be-
nedictiōem filioꝝ a dño Gregori. Sic quisq̄ studeat
placere iugi. ut nō displiceat conditori.

Prīmū mandatum ē. Non furtum facies. In
quo phibet̄ oē turpe lucrū siue sit p̄ sacrilegiūz
aut. symoniam / furtum aut rapinā / vsuram / vel men-
surā falsā / extortionē / violentiā / fraudē / aut decepti-
onē / plurimum aut iudiciū. ¶ Augu. ¶ De illis q̄ vi-
uūt ut augeāt res pituras. vnde eternas amittant
Lincolū De illis q̄ dicunt faciam⁹ mala ut veniant
bona quoz dānatio iusta ē. Grego. ī mo Quāta dā-
natiōe plectendi sūt q̄ aliena rapiunt: si magna dā-
natiōe ferient. qui sua in discrete tenuerūt. Origenē
Dēs qui p̄ tpalibus aut mūdalis⁹ rebus iustitiam
deserunt q̄ iustitia ē vendunt. quā nō deberet homo
velle p̄ aliquo p̄cepto sub celo. Euuāgelii. Quid p̄
dest homī si vniuersum mūdum lucretur. aīc x̄o sue
detrimentū patiat. aut quā dabit homo p̄mutatōez
p̄ aīa sua. ¶ Augustinus. Si res aliena prop̄ quā
est peccatū reddi possit et non reddi. penitentia nō
agitur sed simulat̄. Idem. Nunq̄ dimittit̄ peccatū
nisi restituat̄ ablatum si restitui p̄t̄ Scriptum ē ei.
Qui de rapina aut vsuris / aut de furto immolat. est
quasi qui coram patre victimat̄ filium.

Terium mandatū est. Non loqueris p̄tra pros-
ximū falsum testimoniū. In quo prohibet̄ omne
genus mendaciū. ¶ Tria sunt genera mendaci-
ozum / scilicet / perniciosum / officiosum / et iocosum.
Vnde. ¶ Augustinus. in libro de mendacijs. ¶ Ca

8.

detur michi omne genus mendacii esse peccatum
Item alibi super Johem. Qui mendacius edificant
in hoibus. quid aliud expellunt ab eis nisi veritate
et immitunt falsitatem/excludunt xpm et inducunt
diabolum. Nulla enim causa mentiendi est. 22. q. 2.
Cu causa humilitatis metiris. si non eras peccator
metiendo efficeris. Non licet mentiri prope liberati
onem hois a quocunq; periculo. sed tñ licite veritate
occultare prudenter sub aliq; dissimulatione. vt dicit
August. Contra mendacium. Sic etiã Abraham fecit
et non mentiebatur Item q hoc preceptum peccant q
tacent veritate vbi oportet veritate dici. Accusatus
enim in iudicio et requisitus a iudice de veritate ptinente
et in forma iuris mendaciter negans seu veritate tacens
mortaliter peccat. Si autem exorat de eo qd non pot
fm ordinem iuris/non teneat accusatus respondere
ei fm Thomã scda scdc qstione sexagesima octaua.

Unum mandatum est fm magistrus. iii. sententia

Non desiderabis vxorem proximi tui. Math. v.

Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam / mechatur
est in corde suo. Istud. Non solũ factis s cogitationib;
deliquimus / si eis occurrentibus illicite delectemur
Sapie. i. Peruerse cogitationes se pant a deo Eua.
De corde exeunt cogitationes male / homicidia / forni
cationes / furta / falsa testimonia / blasphemie et hec
sunt que coinquant hoem. Istud. Non est timendum
si male sint que i cogitatione bona veniant / s magis
glorandum est si mens mala intellectu rois a hois
non desinat Bern: In meditationibus demonum est
suggestiones malas imponere et ingerere / nostrũ e
non cõsentire. Cu ergo male cogitationes cordi tuo
offeruntur / esto velut dangerousus opulatoz / qui statim

eibos fetidos vertit in factē apponeñtis. Semp pū
cipijs obsta. **Istō.** Cito resistit operi q̄ titillāti nō ac
commodat consensū delectationi.

Ecimū mandatū est s̄m p̄dicatōem iurū. Non
cōcupisces domū pximi tui / non seruū / non an
cillā / bonē / non asinū / nec oīa que illius sūt. i. non a
liquid quod illius est. Duo sūt necessaria ad salutes
scz / fides catholica / et dei mandatoy obseruantia. ⁊
neutrū sine altero sufficit. **¶ De dictis mandatis in**
enangelio dicit dñs. Qui habet mandata mea ⁊ ser
uat ea. ille est qui diligit me. **¶ An.** Grego. Vere deum
diligimus si ad mandata eius nos a n̄ris voluptati
bus coartamus. **¶ Idem.** Omnes qui diuina metuūt
precepta dei tabernaculū sūt. **¶ Origenes.** Omnis
qui obedit v̄bo dei: requiescit christus i eo. **¶ August.**
Citius exauditur vna ōo obedientis. q̄ decem mi
lia p̄temporis **¶ Item.** Qui a preceptis dei aduertit
quod in oratione postulat: non meretur. **¶ Gregorius**
Omnipotens deus sepe eius precē i p̄turbatōe dese
rit qui precepta ei in tranquillitate p̄tēpnit **¶ Idem**
Dignū est vt ab eius beneficijs sit quilibet extrane⁹
qui eius iurium iustionibus non vult esse subiectus
¶ Augustinu. S̄ q̄ delectabile est victo inobedientie
p̄trariū esse. per qd̄ angelus cecidit de celo / homo d̄
paradiso / saul amisit regnum / p̄pulus isrl̄ gentes
et locum. **¶ Bern.** Nulla precepta sine culpa negligūt
vel sine crimine p̄tēpnūtur **¶ Dñs deus dicit tibi Da**
michi cor tuū ⁊ sufficit michi. **¶ An.** Bern. Nichil q̄rit
a te deus nisi cor tuū **¶ Omne ei quodcumq̄ vis ex to**
to corde tuo: ⁊ nō potes p̄ficere coram deo p̄ facto
reputatur. **¶ Gregorius** Nichil est manus vacua a mu
nere / si fuerit archa cordis repleta bona voluntate.

9.

Idem. Nichil deo ditius offert: bonavoluntate. Qui
cunctis enim promptam habet voluntatem ad obediendum
deo: in omnibus placet deo. etiam pro infinitis rebus quibus
nunquam venturus est. ¶ Hec decem mandata decalogi
duobus mandatis evangelii complectuntur quae sunt de dili-
gendo deum et proximum. Deum ex caritate diligit qui
supradicta mandata principaliter ex amore et non ex
timore bene custodit. An Ver. Non abduci blanditiis
nec seduci fallaciis nec duris frangi toto corde tota
anima tota virtute diligere est. Debes etiam diligere pro-
ximum tuum sicut teipsum. Hoc est semper ad bonum/nunquam
ad malum. Criso. sup math. Qui proximum suum diligit
nec occidit eum/nec concupiscit rem illius/nec mentis ei
queque diligit/nec mulierem inuadit. Sicut odium omne
malum suggerit: sic dilectio omne bonum. Greg. Hec deus
sine primo/nec proximo? vere diligit sine deo.

¶ Tertia tabula incipit hic.

Septem sunt opera misericordiae quae continentur in hoc versu.

Visito/poto/cibo/redimo/tego/colligo/condo
Expone sic. visito infirmum. poto sitientem. cibo esurientes
rem. redimo captivum. tego nudum. colligo hospitem. con-
do. i. sepelio mortuum. De istis in evangelio dicit dominus.
Date elemosinam et omnia munda sunt vobis. Item alibi.
Date et dabitur vobis. An Augu. Elemosina est res
sancta/auget presentia bona/minuit peccata/multiplicat
annos/nobilitat mentem/dilatatur terminos/et mundatur
omnia/liberat a morte/fungit angelis/separat a demoni-
bus/et est quasi murus inexpugnabilis. Jacobus.
Sicut aqua extinguit ignem: ita elemosina extinguit
peccatum. Hiero. Elemosina petit celos/precedit dantem/
pulsat ianuam regni caelestis/excitatur angelos/obusam com-
uocat deum in adiutorium. Item ille a quo petitur elemosina

¶ Considerare tria. s. quis petit / qđ petit / r ad qđ petit
Quis petit. deus petit: qz deus adeo diligit paupes
q quicqđ sit eis ppter amorē suū: reputat sibi factū
Et in euāgelio dicit dñs Quodvni ex mīmīs meis
fecistis: michi fecistis. Quid petit deus. Deus non
petit nostrū sed suum. Hoc p̄siderauit dauid q dixit
Paralippo. ij. Tua sunt dñe omīa: r q de manu tua
accepim⁹ tibi dedim⁹. Ad qđ petit deus. Non petit
ad dandū sed ad mutādū. non tm̄ ad triplas: sed ad
cētuplas vsuras. Et dicit ideo Augu. Miser hō qđ
Veneraris hōi: Venerare deo r centuplū accipies et
vitā eternā possidebis. Prouer. Liiij. Generatur
dñs q miseret pauperib⁹. Glo. Centuplū acce-
pturus. Grego. Paupes n̄ sunt despiciēdi vt egeni
sed rogādi vt patroni. Salomon. Qui dat pauperi
non indigebit. Idem. Qui despicit deprecantē: susti-
nebit penuriā. Idem. Qui obturat aurē suā ad cla-
morē pauperis et ipse clamabit r non exaudietur.
Scriptū est enī. Omni petēti te tribue. q aut iniuste
petit a te da illi. Glo. Non qđ petit: sed qđ melius ē
correctionē. Hiero. Da pauperib⁹: non locupletib⁹ /
non supbis q necessitas sustētetar nō quo augeatur
opes. Luce. xix. Cū facis conuiuīū voca paupes / de-
biles / claudos / cecos / et beatus eris. qz non hñt vñ
retribuāt. Eccli. xxxv. Da altissimo fm datum eius.
quō poteris ita esto misericors. si multū tibi fuerit:
abūdantē tribue. si exigū tibi fuerit libet stude ipar-
tiri. Nullus p̄t excusari a collatione elemosine: etiā
si sit paup. cū tm̄ placeat qñqz deo qñ pauper dat p
deo obolū sicut diues daret centū solidos. Lu. i enā
gelio dicit dñs de vidua paupcula q miserat duo mi-
nuta in gazophylaciū. vidua hō loquit. hec paupcula

plus oibus misit q̄ miserūt in gazophilactū. Non ē
 dubitū quin paup libētius emeret carnes in macello
 si tm̄ crederet se fore habiturū pro vno obolo q̄tum
 diues p centū solidis. Si enī paup non potest dare
 obolū det calicē aque frigide ⁊ non perdet mercedē
 suā. Math. v. Si hoc nō potes dare des verbū p̄so
 lationis vel ofonis. Eccl. xxxv. In omni dato hilarē
 fac vultū. An paulus. Hilarem datorē diligit deus.
 Prover. xxij. Qui pronus ē ad mīam benedicet.
 Hiero. Que offerūtur non suo p̄dere sed offerentiū
 volūtate pensant. Gregorius. Cur non substātiā
 p̄sat deus. Eccl. xxxv. Noli offerre munera praua:
 non suscipit illa deus. Scriptū est enim. Qui de ras
 pinis aut v̄suris aut de furto imolat est quasi q̄ corā
 patre v̄ctimat filium. Isid. Qui iniuste tollit: iuste
 nunq̄ tribuit. Salomon ergo dicit. De tuis iustis la
 boribus ministra pauperibus.

C Septē sunt opera mīe spūalia.

Septē sunt opa mīe spūalia que p̄tinētur in hoc
 versu. Consule/castiga/remitte/solare/fer/ora
 In hoc verbo consule: duo opa misericordie spūalia
 p̄lectūtur. Prīmū est instruere ignorantē vt recta
 sapiat. Secūdum ē consulere querētī vt recte faciat
 Castiga id ē supple delinquētē scz aut corripēdo
 aut verberādo si expediat: aut alio modo cohercēdo
 modo debito. Solare messum vel per donum aut
 dando ei aliqua verba consolatoria siue per aliud
 sensibile. Remitte delinquenti in te. Marc. xi. Si
 non dimiseritis alijs: nec pater vester celestis dimit
 tet vobis peccata vestra. Dimittere autē rancorē et
 offensam est necessitatis. dimittere vero actionem ⁊
 emēdam opus ē consilij siue supererogationis. Fer
 b. ij.

.i. firmitates alioꝝ: discrete tñ vt nō sint pꝛoptiores
ad peccādū sed fernēiores ad penitēdū ⁊ bene ope
randū. Ora. i. cū poteris subuenire pximo tuo p ali
qd de sex opibus pcedētib⁹ q̄ quodāmodo cadūt
sub potestate hoīs: tunc ora deū vt ipse subueniat vt
ora non solū pro amicis sed etiam pro iūmicis vt ad
frugē melioris vite citius pueriatur. Dñs autē in enā
gello dicit. Diligite inimicos vestros: ⁊ bh facite his
qui oderit vos: et orate p̄ persecutib⁹ vos: vt sitis
filij patris vestri q̄ in celis ē. Hiero. Nulla magis
deo grata est ofo q̄ ea que p̄ inimico infundit. Qui
enī pro iūmico suo orat: digne exaudit. q: gratie op⁹
exequit. Eccia. iij. Miserere aīe tue placendo deo.
Augu. Deus orat te: vt tui miserearis. Tūc vero ele
mosinā aīe tue tribuis: qñ pro timore dei ab oī malo
recedis. Criso. Si qs posset videre vulnera aīe sicut
videt vulnera corporis: videret vulnera tā graua et
tam lamētabilia. Pertinet enī ad ordinē miē: vt po
tius misereat anime q̄ corpori. poti⁹ ei q̄ in maiori
miseria est q̄ ei qui in minori est.

¶ De septem virtutibus.

Eptē sunt virtutes principales: de quibus tres
sunt theologice. q: ad deū ordināt. Et appellāt
fides / spes / caritas. Quattuor vero cardinales: scz
prudētia / temperātia / iusticia / ⁊ fortitudo. per quas
homo ad seipm ⁊ ad proximū obedire ordināt ⁊ re
gulat. De istis virtutib⁹ cardinalib⁹ pōt dici q̄ pu
dētia cōsistit in precauēdis insidijs. et hec ē necessa
ria contra tēptationē diaboli. Tēperātia in cohercē
dis motib⁹ illicitis. et hec ē necessaria contra tēpta
tionē carnis. Iusticia ī debitis reddēdis ⁊ in subue
niēdo miseris. ⁊ hec habēda est p̄tra nequitia seculi

Fortitudo ad resistendū gñaliter vicijs. et hec est ne-
 cessaria contra mundū / carnē / ⁊ demonē: ne scz inni-
 teris mūdānos ad ppetrādum malū. neq; post tuas
 ꝑcupiscētiās eas: neq; ad suggestiōnē diaboli incur-
 ueris. Exemplū iusticie fuerunt nobis apli. fortitu-
 dīs martyres. prudētie ꝑfessores. tēperātie ḡgines.
 Et quīs singulas ḡtutes has habuerūt oēs ꝑdicti:
 tñ preminebat iusticia in apostolis. fortitudo in mar-
 tyribus. prudētia in cōfessoribus. et in ḡginibus tē-
 perātia. Isti autē valde felices sunt qui semp predi-
 ctas virtutes bene custodiunt: deū timēt ⁊ legē eius
 diligunt. Et ideo male mori nō possunt: sed deo ⁊ an-
 gelis eius valde cari ⁊ acceptabiles erunt. Nam vt
 dicit apls. Non ē personarū acceptor deus: sed in oī
 gente q̄ timet deū ⁊ operat iusticiā acceptus ē illi.
 Ecclī. xvi. Melior ē vn⁹ timēs deū q̄ mille filij ip̄ij.
 Ecclī. i. Timentī deū bene erit in extremis.

Qualiter agitur cum iustus in extremis agit.

Ami autē iustus in extremis agit: āgelus sui cus-
 tos cū multitudine āgelorū venit: et aſam eius
 de carcere carnis tollit. et cū maxie ⁊ dulcissime me-
 lodie cātu cū incenso lumīe ac suauissimo odore ad
 celeste ꝑducit palaciū in spūalē paradisu. Tūc enī
 subito oīa eius bona opa quasi loquētia dicent. Tu
 nos egisti / opa tua sumus / nō te deseremus sed tecū
 semp erim⁹ / tecū ibimus ad iudiciū: qz ꝑ nobis sine
 dubio corā deo glorificaberis atq; iter āgelos beatos
 ineternū letificaberis. De talib⁹ legit in apoca. Be-
 ati mortui q̄ in dño moriūtur. Augu. Non pōt male
 mori qui bene vixit. Hiero. Qui in hoc tpe moritur
 non plangēdus est: quia hac luce caruit. sed congra-
 bul.

tulādus ē q̄ de tātis malis euaserit. Illi enī deplorā
di sunt in morte q̄s miseros īfernus ex hac vita rece
perit. nō quos celest̄ aula letificādos īclusit. Mors
enī clavis regia ē: quā quidē dñs exhibet ad delibe
randō amicos suos a carcē corpis. Mors etiā porta
p̄ quā amici dei fugiunt a manibus p̄secutorū ad dei
miam ⁊ gloriā. Unde Augu. ad mortē sic alloquit̄
dicēs. O mors desiderabilis finis oīm malorū p̄sen
tium laborū clausula / quietis principiū. quis excogi
tare potest utilitates tuarū beatitudinū? Apostolus
Cupio dissolui ⁊ esse cum xp̄o. Molestias hui⁹ vite
q̄s sufficit nūerare? Corpora autē nostra īfirma sunt /
grauia ⁊ obscura / debilia / fame ⁊ siti dedita / frigore
afflicta / et multis alijs miserijs repleta. ¶ In gñali
resurrectione corpa electorū ⁊ saluādorū speciosa est
⁊ pulcherrima quasi radio solis p̄cussa. capillos ha
bebūt auro siles: ⁊ formosa erūt ⁊ tā decētis stature
q̄ īpossibile erit aliq̄d in eis deforme vel inhonestū
posse iuenire. Sēs moriūt̄ / debiles / fragiles / de for
mes. s; electi resurgēt fortes / stabiles / iuuenes / pul
chri ⁊ īmortales. Talis enī ē mutatio dexte excelsi.

¶ Qualiter agitur cum
ip̄ius in extremis agit.

Am autē impius ī extremis agit ⁊ facit: veniūt
demonēs cū magno strepitu ⁊ globati: aspectu
horribiles / gestibus sribiles: qui aiā cū valido cla
more necnon tormēto excutiūt ⁊ crudeliē ad inferni
claustra p̄trahūt. An̄ Ber. Subito rapit̄ in mortē ⁊
ex ip̄rouiso aiā elus rapit̄ a corpore. verūtamē cum
magno metu magnisq; dolorib⁹ separāt aiā a corpore
Tunc enī subito apparebunt horribilia loca penarū
chaos ⁊ caligo tenebrarū horror miserie ⁊ p̄fusionis

tremor angustie / tiffior tribulationis / dolor horrede
visionis / terror tremede mationis vbi luctus flentiu
stridor dentiu / morsus vermiu / clamor doleriu / fletus
gemetiu / vox clamatiu ve / ve / ve nobis mi ferrimis
filijs eue. Tunc etia oia simul etus opa mala quasi
loquetia dicet ei. Tu nos egisti / oia tua sumus / non
te deserem / tecu semp erim / tecu ibim ad iudiciu
vt p nobis totalit pfundaris atqz in iferno crucier
Creature etia pditoris q eu clamabunt r dicet. venite
venite dispdamus eu qz totus fuit dedit in iurie dei
nostri. Ah suo modo clamabit terra. Quare tam ne
quissimu sustineo? Aqua. quare eu non suffoco? Aer
quare ei no deficio? Ignis. qre eu non pburo? Mala
bestia quare eu non lacero? Lapis. quare eu no lapi
do? Infern. quare eu non deuoro r crucio? Non e
dubiu quin ptra ipios oia erunt armata: qz ptra oia
fecerit. Deu roia etus pcepta ptepserrit. angelos mul
tiplicit irritauit. scros r etia festa dishonorauerit.
hoibus libent iniuriati fuerit. creaturas et iferiores
qs in beneplacitu pditoris ordiare debueit: in malu
et diaboli doli seruire fecerit. Non solu sufficiebat
semetipis deo iuriari sed etia alios frequent ad dei
iniuriu puocauerit. bona pscientia audacter iugula
uerit. veram veritate et iusticia scient iugulauerit.
sancta caritate r doctrina sanam longe in exiliu ire
fecerit. Correctione r dei ecclesiam magno odio ha
buerunt. propria voluntate r carnis voluptate atqz
mundi vanitate supra deu et eius mandatu dilexe
runt. Non ergo est miru licet dñs in vltio die iudiciu
dicat ipis. Discedite a me maledicti in igne eternu
qui pparatus e diabolo r angelis suis.

De generali iudicio.

b. iij.

E vltio die iudicij q̄ tanq̄ fur in nocte veniet &
horreda erit ipsijs. Sophonias dixit. Dies tre
dies illa/dies tribulatiois & agustie/dies calamitatis
et miserie/dies tenebrarū & caliginis/dies vlulat⁹ et
clamois/dies nebule & turbis/dies tube & clāgous
En Criso. Ināxtutes celi mouebunt. a dextris erūt
pctā accusantia. a sinistris infinita demonia. subtus
chaos horredū inferni. desup iudex iratus. intus cō
sciētia: et reus vbi vix saluabil iustus. Psal. xliiij.
Erubescet luna & cōfundet sol. Glo. Lernēs illos q̄
eius luce fruebatur: nichil dignū dei bonitate fecisse
Tūc reddet vnusq̄sq̄ rōem corā deo & de oibus que
cūq̄ fecerit loquit⁹ fuit/quib⁹ auxilijs/q̄ merito
et q̄ intētione h̄ ad aliquē statū vel gradū puenerit.
quō intrauit/quō vixit/quō pseuerauit/qd̄ didiscit/
quid docuit/& in quali doctrina p̄tinuauit. Bernar.
Sicut capillus si peribit de capite: ita nec momētū
de corpore. Tullius. Scrutabit̄ consciētia pctōis &
aperto corde videbitur littere pctōz q̄ scripte sunt
in illo ferro. Grego. Tunc erit dñs blādus iustis/et
fribilis iustis apparebit. exercebit dñs iram suaz̄
pctōres & trāsgressores p̄ceptoz dei. et dñs dies ire.
Ipse enī dñs per pphetā dicit. Tū accipero tēpus:
ego iusticias iudicabo. Itē Deut. xxiij. Si arripue
rit iudiciū manus mea: reddā vltionē hostib⁹ meis:
et his qui oderunt me retribuā. Inebriabo sagittas
meas sanguine/& gladius me⁹ deuorabit carnes et
carnalif viuētes. Psal. Sicut ignis cōburit siluā &
sicut flāma cōburit mōtes: ita p̄scueris eos in tēpe
state tua. Criso. Tunc nec diuitie p̄ diuitib⁹ nec filij
p̄ parētib⁹ intercedēt. nec āgeli pro hoībus (sicut
solebāt) assumēt verbū. qz natura iudicij non recipit

misericordiā. Sapie. v. Tūc stabūt iusti ī magna cō
 stātia aduersus eos q̄ se āgustiauerūt ⁊ q̄ abstulerūt
 labores eorū. Bre. in mo. Tūc cū eo iudices veniāt q̄
 nūc iuste p̄ deo iudicant. Aug. Mallent reprobi oē
 gen^o tormentorū sustinere. q̄ faciē iudicis irati vide
 re Apoc. vi. Dicētes mōtibus ⁊ petris. cadite super
 nos ⁊ abscondite nos a facie sedentis sup thronum
 et ab ira agni. si solū hec audiēdo sint terribilia. q̄to
 magis patiēdo. Aug. ergo sic scribens ait. Agat
 oīa p̄ se q̄dū ē locus iustitie Itēz. Grego. ī omelia
 sua / illū diē fratres carissimi ante oculos ponite / ⁊ q̄c
 quid modo graue ce rnit ī ei^o compatione leuigatur
 Meli^o est ei habere p̄meditationem / q̄ totius mun-
 di dānationem

¶ Quarta tabula

Ernard^o. Inītiūm oīs peccati: et causa totius
 p̄ditionis est superbia. Augusti. Superbia an-
 gelum fecit dyabolū / humilitas hoīem deum. Sup-
 bīa facit p̄cepta otempni / humilitas custodiri. Ber-
 nardus. Omnis superbus intollerabilis est. Nam
 habitus eius supfluus / incessus pomposus / ceruix
 erecta / crucez oculi de superiore loco cētat / suas mī-
 serias ⁊ facta iactat / ⁊ in obsequio reuerentiā nō ser-
 uat. August. Quencunq; superbum esse videris / dia-
 boli filium eē non dubites Cōtra supbiā frequenter
 cogita quid fuisti / qui es / ⁊ q̄lis post mortē eris. An
 Bern. Homo nihil aliud ē q̄ sperma feridū / saccus
 stercoz ⁊ esca vermiū. Item si diligēter p̄sideres qd
 per os / quid per nares. ceterosq; meatus corpis tui
 egredit̄ / vilius sterquiliniū nunq̄ vidisti. Honores
 vero nō impendūt tibi p̄pter te. sed p̄ questu q̄ ex
 inde speratur. Bona exteriora non sunt tua naturali-
 ter / sed diuitie terre sunt et de terra tolluntur. Greg.

Qui de virtutibus superbit. non gladio / sed medicina se interficit. Qui ex conscientia quam habet extollitur. / unde debet illuminari / excruciat. Seneca. Quotquot felicitium sunt gaudia / tot inuidorum gemitus. Hieronim. Inuidus sibi credit abstractum / quicquid alieni laudi sit impensum. Inuidus cum studio laborat ponere aliquam maculam in proximo. Tunc dicitur. Ecel. ix. Bona in mala vertit insidiator et in electis ponit maculam. Bernardus. Quisquis es qui aliene salutis inuides parcito vel tibi ipsi. quia peccato non potest simul inuidere et viuere Gregorius. Qui a fratris societate inuidie flamma diuiditur / diuina caritate priuatur. Idem. Pensent inuidi quantum bonum sit caritas qui alieni laboris opera nostra facit sine labore. Contra detractores. Apostolus. Detractores deo odibiles. Hieronimus. Detractor et libens audivitor / uterque dyabolum portat in lingua Bernardus. Lingua detractoris est quasi gladius tricipes qui uno ictu tres animas interficit Hieronim. Noli esse vite alicuius iudex temerarius aut sedulo explorator. Bernardus. Illam animam diligit deus qui sine cessatione se considerat. Seneca. Hoc solum pessimos homines facit quod nemo suam vitam respicit. Hieronimus Ira iustitiam dei non operatur / quia ita animam turbat ut insanies esse credat. Bernardus. Cum victorum ianua est fracta. Sicut enim aperit ex furore currit contra gladium / sic iratus currit ad peccatum. Homo ergo iratus fugiendus est sicut canis rabiosus vel leo excitatus. Sed non quia homo si vult facere malum quod caro concupiscit / nec delectatur in delectationibus peccati. sed reluctatur vel resistit eis detestando eas / tunc purgatio anime est et corona. Ira tamen discreta que ad correctionem valet non prohibetur. Unde

August. Irasci autem fratri ut corrigatur. nullus sane mentis reprehendit. Non enim fratri irascitur quod peccatum fratris irascitur. Dicitur in psal. Irascimini et nolite peccare. Greg. Facientis procul dubio culpam habet qui quod potest corrigere et negligit emendare. ¶ Salomon. Qui sectatur ocium stultissimus est. Sciosus enim potest undique a demonibus sagittari: nam os eius esurit cibaria. lingua eius vana verba. manus vilia opera. cor honores. aures rumores. oculi vanitates. Sciosus homo non gaudebit cum electis in celo. et lugebit in eternum cum reprobis in inferno. ¶ In apostolus. Qui non laborat. non manducet. Debet enim in obsequio dei laborare. qui de bonis eius vult manducare. Job. Homo nascitur ad laborem. sicut avis ad velocitatem. Hieronimus. Semper boni operis aliquid facito. ut te diabolus inueniat occupatum. Grego. Nemo in huius vite itinere torpeat laborare. ne in patria eterna locum perdat. Hiero. Sancti corruerunt si negligentes fuerunt. Grauis enim accidia est negligenter persolvere illud ad quod quis tenetur. Grauior: promittere omnino ex tadio. Grauissima vero alios impedire et a bono retrahere. et quod non possunt aliena bona equo animo agere. Tales si qui sunt (quod absit) miserissimi sunt. et filii diaboli sunt.

¶ De Avaricia.

Zulus. Radix omnium malorum est cupiditas. Qui volunt diuites fieri incidunt in temptationes et in laqueos diaboli et in desideria multa que mergunt hominem in interitum. Hiero. Multis mortem generauerunt diuitie. Grego. Demonum tabernaculum sit quod in hoc seculo propter diuitias et honores laborat. quos postquam persequutus est. tradit se luxurie. ut quod avaricia congregat. luxuria presumat. Jeremias. Ne homini illi qui edificat.

eat domū suā non in iustitia Gre. Quāta dānatiōne
plectendi sunt qui aliena rapiunt / si dānatiōe ferietur
tur qui sua indiscrete tenuerūt. Ambro. Qui p̄clare
viuit aīz īformat / vt neq; diuitias neq; honores q̄rat
Grego. Auaritia desideratis rebus non extinguit
sicut ignis qui formēta suscipit augetur. Idem. Cū
cetera vicia nobiscū senescunt / sola auaritia in sen-
bus iuuenescit. Seneca Auarus nisi cū morit̄ nichil
bene facit. Isid. Valde rarū est vt qui diuitias possi-
dent ad requiem tendant. Grego. Qui bona mundi
diligit / velle nolit timoris et doloris pene succumbit
Ambrosius. Pauper in pecunia et diues in p̄scētia
securius dormit in palea q̄ diues in purpura. Unde
Paulus. Quoz deus venter est. Hieron. Qui post
carnem ambulant in ventrem et libidinem p̄ni sunt
quasi irrationabilia iumenta reputant. Gregorius.
Domināte vicio gule / oēs d̄tutes p̄ luxuriā et vanas
gloriam obuiūtur. Bern. Calix demonioz crapula
et ebrietas. Ebrietas aufert mediā / dissipat sensum
cogitat libidinem / inuoluit / linguā / corrūpit sāguinē
confundit naturā / perdit gratiam / et p̄ducit ad dāna-
tionem. Isay. Ne vobis qui potētes estis ad viuēdū
et vtri fortes ad miscēdum ebrietatem. Hiero. Qui
inebriatur mortuus est et sepultus. Paulus. Nō eas
post p̄cupiscētias tuas. Idē. Qui xp̄i sūt. carnē suā
crucifixerunt cū vicis et p̄cupiscētis. Hiero. Nichil
gloriosius q̄ carnē vincere. nihil vilius q̄ a carne vici
Castio de ve carnē illi q̄ hīc supata fuerit. Salo. noli
eē ī putuis pctōz. nec in p̄messatōibus eoz q̄ carnē
ad vscendū p̄ferunt. Eccl. ix. Sicut pisces capiunt
hamo / et aues p̄phendunt laqueo. ita capiunt hoies

¶ De luxuria

(tpe male

Paulus. Nolite fornicari. qz adulteri neqz molles
neqz masculoz ꝛcubitozes. regnum dei posside
bunt. Salo. Fornicatio infatuat sapientes. Hier. Lu
xuria odibilis deo / iimica virtutibz. Hier. Cū luxuria
mentē alicutꝝ occupauerit. bona cogitare nō pmittit
Plus. placet deo latratus canū ꝛ mugitꝝ boū. qꝝ oꝝo
luxuriātiū. Propꝛ pꝛctm luxurie sc̄m est diluuiū qd
oem carnem de terra deleuit. Hiero. Cōtra impetū
libidinis fugā arripe / si vis victoriā obtinere. Idem
Nichil tā insanū. qꝝ p momētanea delectatōe eter
nis se mācipare supplicij. Aug. **S** qꝝ pua ꝛcubitꝝ
hora: qua perditur vita eterna. Glosa sup iohannez
Mortem carnis ois homo timet / mortem aīe pauci
August. Sicut mors corporalis separat aīam a corpe
ita peccatū mortale aīam a vera vita que est deus.
Qūlis est illa ifelix aīa que a summo deserit. ꝛ dya
bolo occupatur / vacuatur lumine ꝛ tenebris adim
pletur / exhauritur dulcedine / inebriatur amaritudīe
perdit vitam ꝛ inuenit mortē. Crisosto Si qꝝ posset
videre vulnera aīe sicut videt vulnera corporis. nunqꝝ
videret vulnera tam grauis ꝛ tā lamentabilia. Aug
gust. Tollerabilius non feret canis purridus ho
minibus. qꝝ aīa peccatrix deo. Idē. Rudatior ē qui
cū vno peccato mortali dormit qꝝ qꝝ dormit cū septē
hostibus de morte sua adinuicē sacramento obliga
tis quasi ad portam sunt. An pꝝ pphetā dicitur Pro
pinquauerūt vsqꝝ ad portas mortis. Canon. Qui in
peccato mortali penitēs nō ē. mortū oīno ꝛ ieternuz
cruclabitꝝ: ꝛ sp sine caritate torqꝝbitꝝ. Hec dē de pꝛcti sui
dimissione desper. cū ipi veniā meruerūt qui xꝛm oc
ciderūt. Desperatio eiꝝ peior est oīni pꝛctō. An de isto
dicit i sidorus. Qui veniā de pꝛctō desperat: plus dꝝ

desperatioē q̄ de pctō cadit. Hiero. Magis offende
bat iudas deum i hoc q̄ se suspēdebat q̄ i hoc q̄ est
tradidit. Conūtemi ergo pctā vestra et p̄niam agite
appropinq̄bit regnū celoz. Au. Regnū celoz nulli
claudit nisi ei q̄ se exclusit. Idē sicut scitilla ignis
in medio maris. sic ois impietas virt ad mīam dei.

¶ Quinta tabula

¶ Nec coīnq̄nant hōiem. Grego. Mentale obscurat
morale obtenebrat. Eccl. xix. Qui negligit mīma.

¶ Peccata cordis (decidit paulati in maiora

E istis dicit dñs i euāgelio De corde exēit co
gitatioēs male homicidia/adulētia/furta/falsa
testimonia &c. Nec sunt q̄ coīnq̄nant hōiem. Iudor^o
Non solū facti s̄ etiā cogitationib^o delinquimus si
eis occurrētib^o illicite delectemur Idē Non eī timē
dum ē de malis q̄ i cogitatione bona veniāt. s̄ magis
gloriādū ē si mēs mala a bonis intellectu rōis discer
nat. Bern. Demonū est suggestiones īgerere. n̄m ē
illis non p̄sentire. q̄t ei tēptationes q̄s p̄ xp̄o supat
tot gēmas p̄ciosas ad coronā suā īmortalē sibi p̄pat
Quā ergo male cogitatioēs cordi tui offerūt. esto x̄o
velut dāgerosus epulatoz. q̄ statim cibos fetidos v̄l
non bñ coctos x̄tit i faciē apponētis. Iud. Cito res
sistit op̄i q̄ titillāti n̄ accōmodat p̄sensū delectatiōni

¶ Processus vicij

Nota hīc q̄ p̄cessus vicij septiformis ē sugge stio
diaboli. sed fomes peccati non est peccatū sed
ocasio peccati/postea mouetur s̄ s̄ualiter ex sugge
stione vel aliunde/ r̄ fit primus motus peccati. S̄ cōs
in delectatione Tertius i consensu. Quart^o in actu
Quintus in p̄suetudine. Sextus in glorificatione &
obstinatione. Septimus in desperatione.

Peccata oris

Dominus p pphetam dicit. Prohibe linguam tuā a malo / ⁊ labia tua ne loq̄ntur doluz Sicut enim elegis que vescaris / sic elige quid loquaris. qz mors ⁊ vita in manibus lingue. Salomon. Qui custodit os suum ⁊ linguam suam / custodit ab āgustiss aiām suā. Hiero. Noli esse aliene vite iudex temerarius et sedulus explorator. Ber. Illam aiām diligit deus que sine cessatione se considerat. Seneca. Hoc soluz hoīes facit pessimos / q nemo vitā suā respicit Crisost. Ais apparere sanctus / circa vitā tuaz / esto austerus / circa vitam aliorum benignus

Peccata actus.

Contra presumptōez legitur. Ecclesiasti. v. Ad aduiciēs pctm̄ super pctm̄ ⁊ dicas / misericordia dei est magna. Grego. Cū miser homo in peccato labitur / suadet eū diabolus ne peniteat aut ⁊fiteatur peccatum / leue ⁊ modicū eē peccatum In corde eius affirmat / mīam predicat / longū vite spacū p̄mittit. p̄manere in pctō diabolus suggerit vt sic in ⁊tēptū dei ⁊ des̄perationē sui iudicat ⁊ perdat. Ecclesiast. .iii. Ne p̄missio nequissima multos perdidit. Gregori⁹. De spe in cassum p̄sumit timere deuz / qui i suis op̄ibus renuit. Augu. Qui non vult abstinere a peccato cum posset / inflictu est ei non posse cū velit. Crisost. Sic ut nauis fracto gubernaculo illud dicit quo tēpestate impellit: sic homo diuino auxilio p̄di to nō qd̄ vult deus agit sed qd̄ diabolus. Aug. Hac aiā ad uersione percutitur peccator vt moriens obliuiscat̄ sui. qui dum viueret oblitus est dei. Bern. Quanto diutius expectat nos deus vt emendemur tanto di strictius iudicabit si negligam⁹ Unde. Augustinus

Audacior est qui cū vno pctō mortali dormit. Quā
cū seprē hostib⁹ de morte sua ad inuicē sacramento
obligatis. Dns q̄ veniā x̄e penitētib⁹ spopōdit. diez
crastinū non p̄mittit. Ip̄e cū in euangelio dicit. Et
vos estote parati. qz qua hora non putatis filius ho
minis veniet.

¶ Hec tria lauant ab oī peccato xp̄ianum

¶ Gregorius: Quos oīpotens de⁹ p̄ p̄punctionis
gr̄am visitat. illos pastoris sentētia absoluat. Fido.
Gr̄adia peccata. gr̄adia lamēta desiderant. Augu.
R̄a q̄ sic alta deplorat vt alia adhuc p̄mittat penitē
tiā agere aut̄ ignorat aut̄ dissimulat. De p̄mo dicit.
Bernar. Adhuc nobis vigilie preponuntur. vt vigi
lemus et preoccupemus sanctorū faciē in p̄fessione
¶ De sc̄do dicit. Isid. Si pater vicio sit ex magno
pusillum / si later sit ex minimo magnum. ¶ De ter
tio dicit Aug. Confessio oīm peccatorū. Initium oīm
bonorū operum est: et cum deo facit pactū. Sic ergo
vni potestatem habēti oīa peccata tua. vt deus corā
milibus in iudicio tegat ea. Si tu tegas ⁊ abscondas
ea: in oī p̄spectu ad tui confusionem nudabuntur et
detegentur. ¶ Tandē de isto dicit. Isidor⁹. O penitē
tia q̄ preciosior es auro et argento. p̄ te em̄ mors de
struit / diabol⁹ fugatur / vita iuenit / deus reperit / in
fern⁹ claudit / celū aperit. Idē. Om̄e pctm̄ p̄ penitē
tiā recipit vulneris sanitatē. Aug. Penitētia virū
mortuo impetrat. et in fine a morte liberat: nō tñ ita
q̄ oīno penā non sentiat / nisi tāta fuerit vehemētia
contritionis q̄ sufficiat a delicti punitione Eccl. vii
Memorare nouissima tua. ⁊ in eternū non peccabis
Ibidem: Cor sapientum vbi tristitia est / cor stultorū
vbi leticia est. August. Necesse est vt quorū vis has

17.

bere cōsortia: eorū seq̄ris vestigia. Criso. Nichil enī
tam nociuū vt p̄niciosa societas. Melius est habere
malorū odiū q̄ cōsortiū. Glosa sup math. In pugna
xp̄i prius p̄ gulā agitur. qz nisi hec prius refrenetur
frustra p̄ alia victa laborat. Gre. Per gulā primi pa
rētes mortui sunt. An hoc victū maxie timere debet
successio ne ḡhalis morbus transeat in heredes. An
Hieron. Semp aliquid boni opis facito vt te diabolus
inueniat occupatū. Augustin⁹. Non facili capitur a
tēptatione qui bono vacat exercitio. Ecc̄. vi. Abi n̄
est spes id ē custodia sensus: diripietur possessio. Et
sicut dicit p̄pheta. Mors egrediet̄ per fenestras .i.
per quinq̄ sensus corporis. Gregorius in Omelia.
Libus mētibus est sermo dei. Sicut enim ex carna
libus escis alitur caro: ex diuinis ita verbis interior
homo nutritur ⁊ pascitur. Unde Hieronimus. Ama
sacras scripturas: ⁊ uicia non amabis. Paulus ait.
An̄ sicut passionū focū estis: sic eritis ⁊ p̄solatiōis
In christo iesu domino nostro.

Contra desperationē.

Contra desperationē dicit domin⁹ in euāgelio.
Nolo mortem peccatoris: sed magis vt conuer
tatur et uiuat. Item alibi. Non ueni uocare iustos:
sed peccatores ad penitētiam. Q̄cito dominus pre
paratus est in presētiam imitare sentētiam. Multi
pharie autē multisq̄ modis dominus noster Iesus
christus uocat peccatores ad confessionē et peniten
tiam scz cōsolatione beneficij/instructione precepti/
imitatione exempli/ inspiratione consilij/ nonitate
miraculi/districtione flagelli. An̄ apostolus in uoce
domini. Ecce ego dominus sto ad ostium et pulso/sl
quis audierit uocem meā et aperuerit michi ianuā

Introsbo ad illū. Augu. Regnū celoy nulli claudī
nisi illi q̄ se exclusit. Idē. Sicut scintilla ignis in
medio maris: sic oīs spietas: vari ad misericordiā dei
Item. Nemo de peccati sui dimissione desperet: cuz
ipsi veniā meruerūt qui xpm̄ occiderūt. Qui veniā
de pctō desperat: plus de desperatione peccat q̄ de
culpa cadit. Hiero. Magis offendeat iudas deum
in hoc q̄ se suspēdit q̄ in hoc q̄ eū tradidit. Si enī
adveram penitētiā conuerti volumus: inf̄cessores
paratos habemus. scz sanctam Mariam/dei eccle-
siam/et omnes sanctos.

¶ De gaudijs celli.

E gaudijs celli. Augustin⁹ sic scribens ait. Ibi
erūt quecūq; ab hoībus desiderāt. vita ⁊ salus
copia glorie/honor/pax/ ⁊ oīa bōa. An̄ Paul⁹ ap̄l⁹
dicit. Ocul⁹ nō vidit/nec auris audiuit/nec in cor
hominis ascēdit que p̄parauit deus diligētibus se.
Euāgeliū. Fulgebūt iusti sicut sol in regno p̄is eoy
Bnselmus. In illa die obedientium capta/corona
celestis circūdabit/ ⁊ patientiū corona inenarrabili
splēdore fulgebit. Psalm⁹. Ego dixi dñs estis ⁊ filij
excelli oēs. Aug. Que enī lingua poterit dicere/q̄s
sensus cogitare vel q̄ mens potest estimare quāte sit
glorie deū semp̄ presentē habere/ semp̄ videre/ semp̄
p̄sidere. cuius pulchritudine mirantur angeli. cuius
īperito suscitant̄ mortui. cuius lux tam solē obscurat
vt in eius cōparatione nullā habeat clauitatē. cuius
faciem si oēs in carcere inferni viderēt nullā penam
nullā tristitiā/ nullū dolorē sentirent. Item Augu.
Quilibet ciuis ī celesti patria habebit septē glorias
in corpore/ ⁊ septē in aīa. In corpore quidē habebit
pulchritudinē/ velocitatē/ fortitudinē/ libertatē/ vo-

18
luptatē / sanitatē / et immortalitatē. In aīa autē habebit
has .s. sapentiā / amicitīā / concordīā / potestatē / ho-
norē / securitatē / et gaudiū in perpetuū.

De penis inferni.

De penis inferni dicit Grego. Erit in inferno fri-
gus insupabile / ignis inextinguibilis / x̄mis im-
mortals / fetor itollerabilis / tenebre palpabiles / fla-
gella cedentū / horrēda visio demonum / desperatio
omniū bonoz. Hiero. In inferno ē fames et sitis infi-
nita. Augu. In inferno plēs effundētur lacryme q̄
in mari sunt gutte. Et Ber. dicit. Nichil ibi audiet
nisi fletus et plāctus / gemit⁹ et vlulatus / merores et
stridores dentū. Nichil ibi videbit nisi x̄mes et hor-
ribiles facies touoz / atq; tererrima mōstra demo-
nioz. Et Job. Abi null⁹ ordo / s; sempiternus horror
inhabitat. Augu. Si scirem patrē meum in inferno
nō plus orarē pro ipso q̄ pro diabolo. Hiero. His autē
nunq̄ esse tristis beneuue. Serena p̄sciētia tristitiā
leuiter sustinet. Bonavita semp gaudiū habet. Ni-
chil enī iocūdius et securus bona p̄sciētia. Cōsciē-
tia autē bona titulus ē religionis / tipus saluatonis /
ager benedictionis / ortus deliciaz / gaudiū angeloz
archa federis / thesaur⁹ regius / aula dei / habitaculū
spiritus sancti. Crisostomus super math. Sicut ho-
minū in cōspectu gratiosa facta ē facies pulchra: sic
in oculis dei p̄sciētia mūda. Et apostolus. Gloria
nostra ē testis cōscientie nostre. Qui habet bonā cō-
sciētia audacter conspiciet in deū in die iudicij. qui
illā nō habet confusus cadet. Multi querūt sciētia
pauci x̄o p̄sciaz. Quib⁹ Bern. dicit. Stude noscere
te. q; multo melior et laudabilior es si te noscis q̄ si
te neglecto nosceres cursus sydez / vires herbar / cō-

plexiones hoim/naturas aialiu/r haberes oim ces
lestiu r terrestriu scientia. ¶ Nota.

Ece carissime nunc habes ante te bonu r malu
lucē r tenebras diē r noctē: potes eligē qd vis.
Gene. tibi dicit. Si vis oia tibi subijci: subijce te rōi
Eccl. iij. Non pdicas xboveritatis vllō mō. Johā-
nis. viij. Vos cognoscetis veritatē: r veritas libera
bit vos. Si quis sapiētia indiget: postulet a deo et a
sapiētibus spiritualib⁹. Eccl. i. Sēs sapiētia a dño
deo ē r cum illo fuit semp et est ante deū. cui sit laus
virtus gloria p infinita secula seculor Amen.

¶ Sexta tabula tractat de quodā
rege hñte quattuor philosophos.

Egit quendā regē quoridā fuisse q̄ habuit quat-
tuor phōs in regno suo: in q̄ regno multe plage
multa infortunia r multi defectus siebāt in populis
Rex aut vidēs seipm nullo pctō vulneratū mirabat
valde r diligēter inquirebat a pdictis quattuor phi-
losophis qua de causa hec infortunia magis agerēt
in populis in tēpore suo q̄ in tpe predecessor suor.

¶ Primus philosophus. Et illud Isaye. lix. Con-
uersum ē retrorsum iudicium / r iusticia longe stetit.
corruit in platea xitas / r equitas nō potuit ingredi
Origenes. Sēs qui pro tpalibus r mūdialib⁹ reb⁹
iusticiā deserūt: deum q̄ iusticia est vendūt. Unde in
euāgelto. Ne hoī illi per quē scandalū venit. per eū
scādālū venit qui alios malo exēplo corrupit. Gre-
gōrio primo pastor. Tor mortib⁹ digni sunt quot ad sub-
ditos suos pdictōnis exēpla trāsmittūt. Radulph⁹
super Leuit. Qui primi sui pdictiā aliqua praua
psuassone vel exēplo corrupit et semetipm r primū
sp̄sallē inficit. Dñs aut in Leuit. dicit. Et tunc iquit

19.

dm̄m deū tuū vtvinē possit frater tuus apud te. hoc ē
vt sic viuas q̄ frater tuus p̄ tuum exēplū vitā possit
habere/nō mortē. **Dugu.** Bene agere ⁊ illicita nō p̄
hibere consensus ē erroris. **Biego.** Faciētis procul
dubio culpā habet qui qđ potest corrigere negligit
emēdare. **Ap̄ls.** Qui suoz ⁊ maxie domesticoz curā
nō habet: fidē negat ⁊ ē infideli deterior. **Gregorius**
Quia falsa pietate supatus feire hely delinquētes
noluit filios apud districtū iudicem semetip̄m cum
filijs crudeli dānatione percussit. **Idē.** Sacerdotes
populoz iniquitate dānant si eos aut ignorantēs non
erudiat aut peccātes nō arguāt. **¶** **Sc̄s ph̄s**
En̄ in euāgelio. **De** regnū in seip̄m diuisum desola-
bitur. **Biego.** Discēdentes nulli boni operis deo sa-
crificiū immolāt q̄dū a xp̄ianoꝝ caritate discordāt
Dug. Si desit caritas: frustra habent cetera. **Emb.**
Sicut sine via nullus puenit quo tendit: ita sine car-
tate q̄ dicta ē via nō possunt ābulare hoīes s; errare
hoc pōt intelligi q̄n hoīes ⁊ p̄cipue potētes veram
pacē ⁊ iusticiā aut dei ecclesiāz strāgulant quibus
p̄cipalit̄ pp̄ deū militare deberēt. **Scriptū** ē enīz
q̄ de^o posuit tremorē capit̄ sup cain. **En̄** tremulū h̄z
caput oīs diues auarus q̄ mētem tremulā h̄z: ne suā
pecuniā amittat. **En̄** **Se.** Quār^o ifidiatores metuit
videt enī potētiorē se ⁊ credit eē raptorē. videt pau-
perē ⁊ suspicat eū furē. **Q̄to** eī plus abūdat diuicijs
tāto plenior ē m̄serijs. **Bie.** Qui bona mūdi diligit
velit plenior timoris ⁊ dolor̄ pene succūbit. **Se.** **Ua-**
rus nisi cū mouit nichil boni facit. **¶** **Terti^o ph̄s.**
Criso. sup math. Nulla res sic p̄scidit virtutē sicut
corp̄alis voluptas. **Ber.** Edere lauis. potare sapi-
dius. pulchrius vestiri. cubare mollius. orare breui^o

vigilare partius. corā deo nichil vilius. Voluptates
enī t̄pales ad amaritudinē eternam pducūt. Hiero.
Qui post carnē ambulāt in ventrē ⁊ libidinē proni
q̄m irrōabilia iumēta reputāt. Ser. Illa mīa plena ē
crudelitate q̄ sic defuit carni vt aīa iugulef. Paul⁹
Si fm carnē vixerit moriemī. Hier. Nichil vilius q̄
a carne vinci. nichil gloriof⁹ q̄ carnē vincere. Aug.
Ne illis q̄ viuūt vt augeāt res pituras vñ eternas a
mittāt. Jeremias. Ne q̄ edificat domū suā nō ī iusti-
cia. Abacuc. Ne q̄ congregat nō sua: Lincoln. Ne illis
q̄ dicūt. faciam⁹ mala vt veniāt bona: quoz dānatio
iusta ē. Vñ psal. Irritauerūt eū in adiuētioneib⁹ suis
et multiplicata ē in eis ruina. Ser. Supbiētī āgelo q̄
nec aliqd dixit nec fecit sed tm̄ supbiā cogitauit. nō
pep̄cit deus Quis. signaculū eius fuerit plen⁹ scia ⁊
p̄fect⁹ decore. Aliqd tibi puluis ⁊ cinis q̄ extollis te
cordis elatōe/oris locutōe/hītu ⁊ opatōe. Et sic q̄ tri-
plex ē supbia hoīs/cordis/oris/optis/ ⁊ hītus. Aug.
Cōtra deū supbire ē eius p̄cepta trāscendē. David
dixit. Nō hītabit in medio dom⁹ nec q̄ facit supbiā.
Quartus ph̄s. Vñ in psalmo d̄r. Noluit intelli-
gere vt bene ageret. Prouer. ij. Via stulta recta in
oculis eius. qui aīr insipiēs ē audit ⁊ siliū. Sapie. i.
In malivolā aīa nō introibit sapiētia/nec habita-
bit in corpore subdito pecc̄is. Vñ Paulus. Erit enī
t̄ps cum sanā doctrinā nō sustinebūt sed ad sua desi-
deria coaceuabūt sibi magistros prurīētes aurib⁹/
et a veritate quidē auditū auertent: ad fabulas autē
conuertētur. Augu. Iuuentuti maloz hoīm venenū
ē quicqd virtus p̄cipit: esca x̄o quicquid diabolus
suggerit. Criso. Verbū dei illudīt a malis sicut quō-
dam x̄ps illudebat a iudeis. Vñ in psal, Uniuersa

vanitas ois homo viuēs. i. viuens fm hoīem nō fm deū. Augu. Sicut mors corporalis separat aīam a corpore: ita peccatū mortale aīam averavita que est deus. Item nota q̄ q̄diu homo in mortali peccato ē oīa bona opa sua mortua sunt; q̄ facta sunt in mortali peccato. et ideo nō valent directe ad vitā eternā obtinēdam. tñ valent ad tria vel ad aliq̄d istoz triū. Primo ad suppliciū subleuandū in inferno. Secūdo ut dñs citius illustret ⁊ illuminet corda eoz ad penitentiā. Tertio ad psperitatē habēdam in terra. Uñ Grego. Denē reprobis bona q̄ in vita sua appetunt q̄ desperatis egriis omne q̄ desiderāt non negat. Item valebūt ad alia duo. s. ad assuefactionē bonoz operū. i. ad vsum. Item credēdum ē q̄ diabolus nō habet in eis tantā potestātē quantā haberet si semp malum exercerent.

¶ Septima tabula.

Regorius. Nullū sacrificiū ita placet deo sicut zelus aīarum. Idem. Ille apud deū magis est in amore qui ad eius amorem plurimos trahit. Si magnū est pascere ventres morituros: multo magis est pascere aīas viuaturas. Apostolus. Qui suoz et maxime domesticoz curā non habet: si dem negat et est infideli deterior. Grego. Facientis procul dubio culpā: habet qui q̄ potest corrigere ⁊ negligit emē dare. Ber. Multitudinē iniquitatū meaz expauescēs alioz trāsgressiones reprehēdere timui et idē mortis auctor extitī. q̄ virus q̄ clamādo expellē potui: nō expuli. Paulus. Qui insipiēs est in culpa: sapiens erit in pena. Uñ Grego. Reprobi nunq̄ nisi in pena suam culpam cognoscūt. Apostolus. Qui vult esse amicus huius seculi: inimicus dei cōstituitur.

Mores mundiales:

Gregorius in mo. Ne qui temporalia diuinis p̄ponitis / fortes ad ambulādū in via mūdi: sed debiles ad ingrediēdū viam mandatorū dei. **Uñ** Lincolñ. Ne illis qui dicunt. faciamus mala vt veniant bona quorū dānatio iusta ē. **Aug.** O lucra dānosa inuenis pecuniā et perdis iusticiam: quā non deberet homo velle perdere p̄ aliquo precio sub celo. **Unde Hiero.** Qui post carnes ābulant in ventre ⁊ libidinē proni quasi irrationabilia iumēta reputātur. **Greg.** Illos diabolus vexare negligit: quos iure hereditario se possidere sentit. **Hiero.** Tanta in inferno inter demones erit iopia q̄tra hic fuerit delictay copia. **Epoca.** q̄tuz gloriāuit se delicijs suis tm̄ date ei tormētū ⁊ luctū. **fm** gloriā eius sic erit ignominia eius. **Dñs** p̄ prophetā dicit. Vocauit ad plāctū ⁊ fletuz: et ecce gaudiū ⁊ leticiam iuravi in memetip̄o si hec iniqtas dimittet. **Isay.** Ne vobis q̄ dicitis bonū malū: ⁊ malū bonū. **Criso.** Verbū dei illudif a malis sicut x̄ps quondā illudebat a iudeis. **Augu.** Inuentū malorū hoīm venenū est quicq̄d virtus p̄cipit: esca x̄o quicquid diabolus suggerit. **Uñ** per p̄phetā dicit dñs. **Sup** quē req̄scit sp̄s meus nisi sup humilē ⁊ ritū sp̄m ⁊ tremētē sermones meos. **Hie.** Dēs q̄ diuina metuūt p̄cepta tabernaculū dei fiunt. **Orige.** Dīs q̄ obedit v̄bo dei req̄scit x̄p̄s in eo. **Paulus** Sapia hui⁹ mūdi stultitia ē apud deū. **Scriptū** est enī. Dē q̄ ē in mūdo aut ē cupiscētia carnis aut cupiscētia oculorū aut supbia vite. **Contra** dei p̄cepta **Eccl̄: viij.** Memorare nouissima tua ⁊ in eternū nō peccabis. **Nouissima** dicit p̄r. i. meōrare q̄d erit de tuis rebus / de tuo corpe ⁊ de tua aīa. **Psal.** Diuicie

et affluat, nolite cor apponere. Scriptum est. n. Melius est hunc premeditationem quam totius mundi divinationem. Dominus per prophetam dicit. Si sepaveris preciosum a vili. t. aiam a diabolo vel mundo quasi os meum eris. Jacobus Epistola. Qui perverti fecerit peccatores ab errore viae salutis. dabit deus aiam eius a morte. si operit multitudinem peccatorum. Scellit itaque in oculis misericordias ad deum pervertit Augustinus. Magis est iustificare impium quam creare celum et terram.

¶ Sequitur octava tabula que continet quasdam orationes devotas / et primo quadam devotam orationem dicendam in elevatione corporis christi.

De benignissime iesu christe nazarene rex iudeorum verbum patris filius virginis agnus dei / salus mundi hostia sacra / vera caro / fons pietatis.

Pater noster

De dulcissime iesu christe nazarene rex iudeorum splendor patris. princeps pacis. ianua celi panis vivus. virginis partus. vas puritatis. Pater noster.

De clementissime iesu christe nazarene rex iudeorum lux angelorum / gloria sanctorum / visio pacis / veritas integra verus homo / flos et fructus virginis marie. Pater noster.

De mitissime iesu christe nazarene rex iudeorum / lumen celi. precium mundi. gaudium nostrum. angelus pacis. sublimis cordis. rex et sponsus virginum. Pater noster

De piissime iesu christe nazarene rex iudeorum / via dulcis vita summa / premium nostrum / caritas / fons amoris. pax et dulcedo / requies nostra / vita perpetua. Pater noster.

¶ Quinque gaudia Marie

Aude flore virginali honoreque speciali transcende splendorem angelorum principatum et sanctorum decoratum dignitate numerum. ¶ Gaude sponsa cara

dei/nam vt clara lux diei solis datur lumie. sic tu fa-
cis orbē hē/tue pacis resplēdere/lucis plenitudine
C Gaude splendēs vas x̄nutū/cutus pendens est ad
nutū/tota celi curia:te benignā ⁊ felicē. iesu dignam
genitricē/venerat in gl̄ia **C** Gaude nexu volūtatis
⁊ āplexu caritatis/iūcta sis altissimo. vt ad vorū h̄se
quaris/quidquid x̄go postularis a iesu dulcissimo.
C Gaude mater miserorū/qz pater sc̄lorū dabit te co-
lentibus/⁊gruētē h̄ic mercedē/⁊ felicez poli sedē
in regnis celestibus **C** Gaude x̄go mater x̄pi/quia
sola meruisti **O** x̄go piūssima/esse tante dignitatis
qz sis sancte trinitatis sessione proxima. **C** Gaude
virgo mater pura/certa manēs ⁊ secura qz hec septē
gaudia/non cessabunt nec decrescent sed durabunt
et florescent per eterna secula **Antiphona.**

C Sponsa dei electa mater dñi n̄ostri iesu x̄pi be-
nedicta/esto nobis via recta ad eterna gaudia/vbi
pax ē et gloria/⁊ nos semp aure pia dulcissima atqz
piūssima exaudi x̄go maria. Exaltata ē sc̄tā dei geni-
trix sup choros angelorū ad celestia regna **Orō**
Domine iesu christe fili dei vni⁹ qui beatissimam
genitricem tuā gloriosissimam x̄ginem arisqz
perpetuis ⁊ felicibus gaudijs in celo letificasti/⁊ce-
de pp̄tius vt eius meritis ⁊ h̄cibus p̄tinuis salutē
et p̄speritatē mentis ⁊ corporis consequamur et ad
gaudia tua ⁊ eius eterna feliciter pueniam⁹. Qui
vni⁹ ⁊ regnas cū deo patre i vnitāte spiritus sancti
deus per omnia sc̄la seculorū. Amen

C Alia oratio

Ater digna dei/venie via luxqz diei.
Mata dei miserere mei/lux alma diei
Sis tutela rei/dux qz comes qz mei.

Digna coli regina post me Inquere noli:
 Me tibi virgo pia genitrix commendo maria
 Christe fili dei tu miserere mei.

De duabus scalis / vna dirigente.
 ad celum et altera ad infernum.

Scala ad celum

Perseuerentia bona
 Patientia in aduersis
 Obedientia in pceptis
 Patientia in vita
 Edictio et confessio peccati
 Cognitio tui
 Caritas

Scala ad infernum

De speratio
 Obstinatio in peccatis
 Furor in aduersis.
 Iniustitia facti.
 Odium boni et dilectio peccati
 Ignorantia
 Malicia.

De subtractione victus aie.

Abstractio victus aie est. Omissio predicationis
 ubi dei quoniam quis tenetur. unde Dominus ter dixit petro
 Pasce. videlicet verbo / exemplo et temporali subsidio
 si egeant Alibi per Ezechielum ait. Ecce ego requiram
 gregem meum de manu pastoris. Item alibi per Isaiam.
 Clama ne cesses / quasi tuba exalta vocem tuam et an-
 nuncia populo meo scelera eorum. unde Gregorius. Sacerdos
 ingrediens et egrediens moritur / si de eo sonitus pre-
 dicationis non procedat Idem. Sacerdotes populorum
 iniquitate ducunt / si eos aut ignorantes non erudiant
 aut peccantes non arguant. Idem Nos qui ex obla-
 tionibus fidelium vivimus quas illi pro peccatis suis
 obtulerunt / si comedimus et tacemus? procul dubio eorum
 peccata manducamus Legitur in libro Ieremie Peccata
 populi mei comedunt Cur peccata populi mei
 comedere dicunt. nisi quia peccata delinquentium fouent
 ne temporalia stipendia amittant tacent et formidant
 aut propter prosperitatem aliquam ne amittant / aut ad-

uerſitatem aliquā ne incurrant / aut cupiditatem ve
puta q̄ illa que vellent habere non haberēt. Grego
Pensate fratres carissimi q̄te dānatōis sit fructus
laboris sine labore percipere ⁊ q̄ graue sit peccata
comedere ⁊ nichil q̄ peccata agere. Cri. Mercenari⁹
No mercenarium non querit qui locum pastois te-
net ⁊ lucrū aīaz nō q̄rit. Mercenari⁹ No q̄ curā aīa
rū suscipiūt. nō q̄ cupiunt regere ⁊ custodire ecclesiaz
dei ī iustitia ⁊ sanctitate / sed tātūmō q̄ volunt diuites
fieri ⁊ ī altitudine mūdana p̄ alijs honorari inci-
dūt in laq̄os ⁊ tēptatiōes diaboli. de salute ouīū nō
curant nisi vt lac ⁊ lanā habeāt / terrenis q̄modis in-
hiāt / honore plātōis gaudēt de t̄palib⁹ lucris pasce-
tur / impēsa ab hoībus reuerētia letant. Iste ei sūt
mercedes mercenariōz p̄ q̄bus p̄ncipalit̄ laborāt.
Talib⁹ infelicib⁹ p̄ p̄phetā q̄minat dñs dicēs. Ne
maxie illis. i. qui p̄niciē ⁊ destructionē comitant. vñ
Grego. Qui sacerdotalis religio intus occiditur. diu-
foris stare non potest. Cū enī palmes a vite secatur
fructificare nō pōt / sed flectere oportet. Paul⁹. Cū
dixerint hoīes pax ⁊ securitas. tūc repētinus supue-
niet interitus. Grego. Nemo amplius in ecclesia. i.
ecclesiasticus tam odibilis est deo ⁊ tam deum offē-
dit. q̄ qui puerse agēs nomen vel ordinē s̄c̄ritatis
petit h̄fē. Nā talis etenī sciēter tradit curā aīaz. q̄
admodū iudas tradidit x̄pm. p̄sequit̄ etiam x̄pm q̄
admodū herodes vel crucifixores x̄pm p̄sequātur.

¶ De trib⁹ rebus pastouibus necessaria.

Ec aūt tria sunt pastouibus necessaria. lux. ocu-
lus ⁊ sal. Lux vt luceat. Unde d̄r. Sic luceat
lux vestra corā hoīb⁹ ⁊c. Oculus vt videāt. Unde ad
Ezech. Spiculatorē dedita domui isrl̄ Sal vt p̄diāt

p̄dicatōe sua m̄tes subditōz r̄mes pctōz extigu
 ant. si pastor nō ē lux cū piclo corp' dñi tractat / r' of
 ficio suo indign' ē Si oculo discretiōis caret. tūc cec'
 cecū ducet / r' abo ī foneā cadūt Si salē predicatiōis
 nō hz tūc ieiun' est ppl's r' deficit in via. Itē si pastor
 non est lux alios introducet sed ip̄e nō intrat. Si nō
 est sal / canis est circa gregem dñi. qz lupum latratu
 p̄dicatiōis non fugat. Si oculum discretiōis non
 habet indigne soluit r' ligat **¶** Hora **¶** Ancol's.

Opus cure pastorals non solum p̄sistit in sacramē
 torum administratiōe r' horaz canonicaz dictiōe
 siue cāratiōe ac etiā in missaz celebratiōe. s̄ etiaz
 p̄sistit opus cure pastorals in veraci doctrina v̄ita
 tis vite r' viciorum terrifica d̄natiōe in viciosozuz
 cum dura et imperiosa correctōe r' rigida castigatiō
 ne Cōsistit in sup̄ in refectione esurientiū in potatio
 ne sicientiū r' coopertione nudorū ī susceptiōe hospī
 tum. in v̄sitatione infirmoz r' incarceratoz r' maxie
 p̄poz parrochianoz quoz sunt bona tēporalia ec
 clesiaz. quoz opamine instruendus est ppl's. **¶** Hō

¶ Scitote carissimi qm̄ sicut oib' metallis p̄ciosi
 est aurum. sic cunctis diuinis officiis r' negociis est
 sacerdotiū. Prelati x̄o sunt celi. astra mōs testamē
 ti. nubes celi. latera aquilonis Celi sunt. qz p̄tinent
 archana dei. vñ Daud' Celi enarrāt gloriā dei. A
 fra sunt. qz de his dñs ait Vos estis lux mūdi. Rus
 bes celi sūt qz p̄dicatōis roze / m̄tes fidelīū p̄plūit
 De q̄bus d̄r. Qui sūt isti q̄ vt nubes volant? Latera
 aq̄lonis sūt. qz finitiui sunt pctōrib'. qz frigidi sunt.
 Mōs testamēti sūt. qz mōs ē altitudo sciētie v̄trius
 q̄ testamēti. De his ī euuāgelio dicit dñs. Qui vos
 audit. me audit r' q̄ vos sp̄nit me sp̄nit. r' eū q̄ misit

me. vñ Apostol^o Nos autē genus electū regale sacer
dotiū/gēs sc̄tā/pp̄s acq̄sitiōis Subiectoz ē ei vos
debē venerari/ s̄ nō ē v̄m hoc appetere Itē Thimo
v. Qui bene p̄sunt p̄sbiteri duplici honore digni ha
beant: max̄e hi qui laborant in verbo et doctrina.
Criso. sup mathe. q̄ honorat xp̄i sacerdotē. honorat
christum/ et qui iniuriat ip̄m. iniuriat xp̄m.

¶ De quatuor generibus sacerdotum.

¶ Veniunt ei quattuor ḡna sacerdotū. Prīmū
genus sequit̄ gulam Sc̄m luxuriā. Tertium
ambitum vel inanem gloriā. Quartum iusticiam
¶ Primi generis sacerdotes Darius necavit/ q̄ gulā
sequentes furtim per ostiola sacrificia surripientes
deū suū ea asserebant comedere. Secūdi generis.
sacerdotes. Daniel v̄nauit/ qui luxuriā sequētes
et falsa impunitate blandientes Susannā filiā israel
cupiebāt opprimere Tertij generis sacerdotēs vln
one diuina terra absorbuīt. s̄. Dathan et Abiron/ qui
de spiritu suo p̄phetantes et populū dñi seducētes
cunctis volebāt supponere et ḡfam sibi intendeant
ascribē. Quarti ḡnis sacerdotēs iesus glorificauit
v̄tpote Aaron et Eleazar reis similes qui vita fama
et doctrina iusticiam dei fatebātur diligere. ¶ Non
solum sufficit sacer dotibus dulcia v̄ba p̄ferre/ v̄icē
do quotidie Benedicam dñm i omni t̄p̄e semp̄ laus
eius in ore meo. q̄ dulcia faucibus eloquia tua sup
mel ori meo In via mandatorū tuorū delectatus sum
sicut in omnibus diuitijs Dilexi mandata tua super
aurum et topazion. Paratus sum et nō sum turbat^o
vt custodiam mādata tua Iniquitatem odio habui
et abhominatus sum/ legem autē tuam dilexi ¶ Illos
et similia sūt folia pulchra/ s̄ dñs maledixit ficulnas

gula non fructus / sed tñ folia inuenit: qz ypoctitici
 est xba sanctoru habere / r facta nō habere. Basilius
 Deus nō se vult tñ xbis diligi / sed corde puro r opti
 bus iustis. ¶ Caueamus carissimi ne de illis sum⁹
 quoz pphetauit. Ep̄ls. Erūt inqt i nouissimis die
 bus hoies seipos amantes / pecuniaz cupidī / elati
 superbi parentib⁹ non obediētes sanam doctrinaz
 nō sustinētes / volūtatis sue amatores magis q̄ dei
 spēm quidē pietatis nō habentes / veritatem ei⁹ ab
 negātes quos in fine maledictur⁹ est dñs. Quicūqz
 aut corpus dñi desiderat sumere si fruct⁹ eius dulce
 dinc refici affectat / cū his tribus accedat ad ipsum
 scz xba contritione omissoz cū voluntate non āplius
 faciendi mala r cū firmo pposito i bonis pseuerēdi
 ¶ Nō bene. Quilibet enī sacerdos debet considera
 re q̄ quem accepturus est i altari: sanctus / sanctorū
 est. r oīs sanctitatis origo / ver⁹ enī deus est q̄ fecit
 celū r terram / r verus homo ē qui p nobis pepe n
 dit in ligno crucis. Et ideo q̄tum potest sancte r de
 uote cū magna reuerentia r timore accedat ad ipm
 et oīno caueat ne ipm in mortali peccato sumat. Itā
 vt dicit Ambrosius. Qui indigne xpm sumit / est ac
 si eum interficiat. Itē. Aug. Magis peccāt qui xps
 tradunt pctōribus membris. q̄ qui tradiderunt euz
 iudets crucifigēduz Sicut iudas tradidit xpm ple
 cutorib⁹ / sic cōficiens vl sumens corpus xpi idigne
 tradit eū q̄tum in se est demonibus / dum ponit eum
 in loco qui est in potestate demonū. E postol⁹. Qui
 manducat panem r bibit calicem indigne iudicium
 sibi manducat r bibit Cū missa eā celebrāti iudiciuz
 opatur. quomō per eius intercessionem alijs pderit
 ad salutem. Breuo. Magis metuendum est in locis

illis ubi tales inaccessores constituit q̄ dei irā p̄uocet
q̄ cū indignus ad incedendū mittit. irati animus
ad deteriora p̄uocat. Augu. Meli⁹ est spūalia peni-
tus omitti: q̄ indigne vel impure tractari vel tangi.
¶ Legit in ecclesiasticis officijs q̄ dñs nō frequētiā
mistroꝝ. sed deuotionē p̄bat aīaz. Dñs aut nō fm
pluralitatē missaz retribuet sacerdotib⁹ sed fm pu-
ritatē manū suaz. vñ. Psal. fm puritatē manuum
meaz retribuet michi. ¶ Debemus ḡ (vt dicit theo-
philus) imitari ioseph qñ corp⁹ xp̄i suscipim⁹. vt in-
sciptam⁹ eū in syndone mūda. i. sc̄lētia pura: ⁊ etiā
corpe casto ⁊ mūdo corde. Qui ei agnoscēs reatum
suū se ab altari remoueri voluerit p̄ emēdatione. s.
ofoi⁹ ⁊ ieiunijs ⁊ elemosinis. eterno ⁊ celesti conui-
uio cōitari penitus non timebit

Qualiter vestes sacerdotales instruit
sacerdotes

Estes sacerdotales instruit nos q̄iter sacēdo
debeat esse preparatus interi⁹ q̄ tam honeste p̄-
parat exteri⁹. Itā sacerdos missā celebratur⁹ primo
man⁹ lauat ⁊ signū q̄ ab oī immūdiā spūali debz
esse lotus ad hoc misterīū accessur⁹. Post modum i-
duit sacris vestib⁹ quoz primus dī. Amictus, q̄ ca-
put tegit. dictus ab amictēdo. i. cooperiēdo: et signū
fidē q̄ ante oīa debz apponi ad tegendū caput intel-
lectus. i. ad captiuandū. ne rōne nāali in his q̄ sūt
fides imitat. Alba quā sc̄do accipit signū nouitātē vi-
te. quā xp̄s habuit ⁊ docuit imitandā Zona q̄ cingit
continentiā signū quā xp̄s imposuit dicens. Sint lumbi
vestri precincti ⁊c. Luce. xxiii. Mantipulus q̄ ponit
in manu sinistra. signū paciētīā in aduersis que p̄
sinistram designat Stola stringēs pectus in modū cru-

eis ligat q̄ crucē xp̄i non deberet erubescē sed semp
 paratus eē pro eius amore stumeliā pati vel sustinē
 Vel p̄ stolā que in collo ponit̄ potest designari obedi
 entia. i. q̄ nos debem⁹ esse obediētes. qz xp̄s fact⁹ ē
 obediens vsqz ad mortē. Casula q̄ alio noīe planeta
 alijs virtutes superponit̄: significat caritatē que ce
 teras virtutes excellit. Calciatio pedū representat
 christi incarnationē. Juxta illud psal. Dicitum est in
 p̄sona filij. In ydumeā extēdam calciamētum in eū
 id ē humanā naturā. Unde cū sacerdos rep̄sētat non
 debet discalciatus celebrare.

¶ De mō preparādi ad misterīū sacramēti

Odus etiā preparādi ad misterīū huius sacra
 menti tāgitur Exodi. xij. vbi sic legitur de agnō
 paschali. Nō comedetis ex eo crudū qd̄/nec coctuz
 aqua: sed assum tm̄ igni. Crudū comedit ille in quo
 ignis caritatis nō est. Coctū aqua comedit ille q̄ in
 delicijs viuit. Assum x̄o ille cōedit q̄ passionē dñicā
 cui⁹ figura ē sacramētū illd̄ diligēt̄ recolit: ita vt in
 meditatōe eius exardescat ignis. Accia ē azima cū
 lactucis agrestib⁹. In azimis intelligūt̄ opa vt sunt
 orōes elemosine ⁊ filia q̄ dñt̄ p̄cedē sumptionē dñici
 corpis. In lactucis agrestib⁹ q̄ amare sunt: dolor et
 amaritudo p̄ pctis̄ intelligit̄ q̄ debēt esse in p̄ficiēte.

¶ De effectu sacramēti.

Effectus hui⁹ sacramēti a digne suscipiētibus
 multiplex ē. Nā glouificat mētem ⁊ cōtra vicia
 virtutes auget/delet venialia/et vnit fortius mēbra
 capiti. i. bonos xp̄ianos christo. Unde habet versus
 Roborat/augmentat/hoc sacrum/delet/⁊ vnit.

**¶ De varijs effectibus eucharistie dicit hugo: p̄t
 recitat fm̄ Thomā de libro de x̄itatib⁹. Corpus xp̄i**

est egrotis medicina. peregrinantibus dieta. debiles
cofortat. valentes delectat. languorem sanat. sanitatem
seruat: sic quod homo est mansuetior ad correctionem. pa-
tenterior ad laborem. ardentior ad amorem. sagacior ad
cautelam. ad obedientiam promptior. ad gratiarum actiones
deuotior. Item secundum Augustinum de ciuitate dei. Qui
a peccato mortali munitus fuerit quocumque die missam
deuote audierit vel celebrauerit: conceduntur sibi ne-
cessaria. dimittuntur colloquia lenia. iuramenta dele-
tur ignota. lumen oculorum non amittit. subito non mo-
ratur. et si alias moritur: per communicato habet. Item
secundum alios missa ex sui virtute animam pro qua fit a pur-
gatorio refrigerat et abnuat. ceteraque sic ibidem existe-
tes: cum ipsius a penis aliquantulum alleviantur. ¶ Forte
dicet claustralis qui sub obedientia et potestate aliena
inclusus est. videtur michi vitam secularem ducere in
qua possunt opera misericordie fieri et etiam exerceri
quod hic in paupertate a mundo et a mea voluntate inclu-
sum esse. ¶ Cui sic respondum est. Melius est habere
misericordiam et passionem sub aliena miseria quam posse
totum mundum pauperibus erogare. Magis quippe
laboriosus est relinquere teipsum quam tua. Incōparabiliter
melius es quod es quam que habes. An si teipsum dederis
plus das quam si totum mundum erogaueris. Hieronimus
Totum deo dedit qui seipsum obtulit. Nonne melius
est deus appellari quam dei seruus. Sed qui pauperis
miseriam patienter sustinet: dominus noster seipsum appel-
lat dicens. Quod vni ex minimis meis fecistis: michi
fecistis etc. Item melius est iudicare quam iudicari. Pau-
peres vero diuites iudicabunt. Domino dicente. Vos
qui reliquistis omnia et sequuntur estis me: sedebitis super
sedes duodecim iudicantes etc. Item Melius est habere

celū in possessione q̄ in p̄missione. Dñs autem dicit
 beati pauperes spū: quoniā ipsoꝝ est regnū celoꝝ.
 Non dicit habebū: sed ipsoꝝ est. hoc est adeo securi
 sunt ac si possiderēt. *Alibi etiā dicit. Vos estis qui*
permāstis mecum in tēptationibus meis / et ego dis-
ponovobis sicut disposuit michi pater meus regnū.
Bernar. super / Qui habitat. Si vis miserū habere
angeloz: fuge cōsolationes seculi / et tēptationibus
resiste diaboli. Prouer. xij. vbi sic habet. Expedi
facultates ecclie possideri / et p̄pas affectōes amore
ptēpni. Hiero. Qñ contra vicia sine noīe scribis: qui
irascitur accusator sui est. Melius ē nobis de vicis
nostris per nosmetipsos vel amicos nostros corrigi
et reprehēdi q̄ pro eis p̄ inimicos et hereticos destrui
et deponi. Seneca ī epistolis. Amicti vicia frāgenda
sunt. Non amo illum nisi offendero: an p̄fectus sum
nescio. Malo successum michi q̄ fidē deesse. Augu.
Ab oībus corripī / ab oībus emēdari posco / et solum
illum amīcū estimo per cuius linguā vel doctrinam
ante apparitionē districti iudicis maculas mentis
mee tergo. Salomon. Vir qui corripētē se dura
ceruice ptēpni: repētīnus supueniet interit⁹. Criso.
sup math. Non ergo ille bonus ē qui malū reprehē-
dere pōt et bonū laudare: sed qui reprehēsus in malo
bono aīo susceperit reprehēssionem.

De speciebus ydolatrie.

Standū multas species esse ydolatrie. Quedā
 ē cultus demonioꝝ. alia solis. alia lune vel stel
 larū. tertia elementoz. quarta hoīm. quinta aīalium
 irrationabiliū. sexta ymaginum vel alterius operis
 humani. septima temporis vel partium eius. Est et
 ydolatria aliaꝝ rerum. **Et sciēdum ē q̄ ydolatria**
 d. ij.

magnū peccatū est. qz deo auferit honorē /z creature
cuius nō est capax ofert z equat creaturas creatori.
Tanto enī magis ē cōtumeliosum deo: quāto vilior
est creatura que ei equat. Non ē dubiū quin ydola-
triam faciūt qui qđ soli deo debet /ydolis dāt. Soli
enī deo debet latria. Unde glosa sup illud math. x.
Dñm deum tuū adorabis z illi soli seruiēs. Ergo la-
tria latine seruitus. seruitus autē cōis deo et hoībus
z cuiuscūqz. grece dicitur dulia. Illa vero que soli deo de-
betur: latria. ¶ Nota hic qđ adoratio quā moyses p-
hibuit fieri creature: adoratio latrie fuit nō adoratio
dulie. Prohibuit autē moyses fieri sculptile z simili-
tudines falsoz deoz adoranda z colēda. Uñ subdit
Non adorabis ea neqz coles. Nec fuit intētio sua p-
hibere oīno vt nulla similitudo fieret vel sculptile: cuz
ipse p-razū fecerit. vt in cherubin. Exodī. xxv. Non
ergo phibitū est hoī facere sibi ymaginē z picturas
tali intētio. quēadmodū Beda in expōne templi
salomonis testat. videlicet qđ ex quib⁹ recordeť dñi
dei sui et recolat ad ipm recolendū. qz nō est hoc re-
uocatio ydolatrie sed poti⁹ reuocatio ab ydolatria.
sed has facere cā ydolatrie phibitū est. Uñ Sapie-
xliiij. Per manus qđ fit ydolū maledictū est z ipm
et qđ fecit. Refert Augu. in libro de vera religione qđ
Socrates occisus fuit qz noluit adorare ydola quia
erāt tantū opus hoīs. z se dixit prius adorare carnē
qđ erat opus nature. cū causa nobilioz sit suo effectū.
Multū est ei cōtra rōem qđ hō adoret opa manū
suaz. Mira enī fatuitas ē eum deū reputare: quē hō
cognoscit absqz sapiētia z bonitate. Nonne dñs. per
ysaiā dicit. Laudē meā sculptilibus nō dabo. Item
in psalterio p psalmistā. Confundātur oēs qđ adorāt

27.
sculptilia et qui gloriantur in simulacris suis. Et iteꝝ
Similes illis fiant qui faciūt ea/et oēs qui ꝑfidunt
in eis. Ambrosius in glosa. Quāta est stultitia eorū
apud quos plus potest ymago q̄ veritas. Sapiētie
ritū. Non erubescit loqui cū illo qui sine aīa est. ꝛ ꝑ
sanctatē quidē infirmū deprecatur. et pro vita mortuū
rogat. et in adiutorū inutile inuocat. et ꝑ itinere ab
eo petit qui abulare non potest. Jeremie. ꝛ. Non est
spiritus in eis sana sunt/et opus risu dignū. Irri-
sione digni ostendūtur qui sunt in gñe ydolatrie

Qualiter sancti sunt adorādi.

Item nota q̄ Radulphus super Leuiticū dicit
Sicut enī sculptile nō est adorandū propter se
tanq̄ ipsum sit deus: sic nec hō mortuus ī ymagine
aliqua ē ita colēdus. Sancti enī dei ꝛ spiritus boni
valde sunt adorādi. ꝛ q̄ eos honorat: deum honorat.
Non tamen sunt plene tanq̄ dī honorādi/ sed tanq̄
sanctissimi serui dei altissimi ꝑ quoz ministeria mul-
ta bñficia possunt puenire nobis. ꝛ spes suffragiū in
eis poni pōt. sed non debem⁹ eos reputare auctores
salutis sed īperatores. maxime cū dñs per ꝑphetā
dicit. Gloriā meā alteri nō dabo. Sancti nāq; et dis-
creti erubescūt honorē altissimi sibi exhiberi. Offen-
dūtur enī cum honor qui soli altissimo exhibēdus ē
eis exhibet. Non potest eis placere tanta ꝑtumelia
et iūria domini eoz. Super oīa ergo honorādus est
deus diligēdus ꝛ metuēdus a quo bona cūcta proce-
dunt et qui solus mirabilia facit.

De tribus gñerib⁹ orationū

Hi sunt gñia orationū. Quidā vero sunt q̄ so-
lis labiis orant. De quibus ꝑ ꝑphetā dicit dñs
Populus hīc labiis me honorat. cor autem eozum

longe ē a me. **Uñ** Greg. Quid pdest strepitus labioꝝ
vbi mutū est cor? **Isidorus.** Longe quippe a deo est
animus qui in oratione cogitationibus seculi fuerit
occupatus. Multū enim valet ad stabilitatē cordis
obtinēdam crebris orōnibus insistere / et psalmodiā
deuote cantare. **Math. v.** Orantes autē nolite multa
loqui. **Grego.** Quātum grauiori tumultu carnalium
cogitationū premittantū orōni insistere debem⁹
ad deū quippe corda cū manibus leuare. Alij vero
sunt qui labijs et corde orant. **Uñ** Johānis. Veri
adoratores adorabūt patrē in spiritu et veritate. **Uñ**
Isidorus. Tunc veracit̄ oramus qñ aliunde nō cogi
tamus. **Ric. de Hampul.** Ille deuote orat qui nō hz
cor vacabundū in terrenis occupationib⁹: s; sublātū
ad deū in celestib⁹. nulla enī adeo vtilis / nulla adeo
valens sicut oratio iusti assidua. **Glosa super numex**
Plus valet vnus sanctus orādo q̄ innumeri peccas
tores preliādo. **Per** orōes plurimas: oīa nobis vti
lia tribuūtur / a dño / et cuncta noxia pculdubio effu
gātur. **Tertij** sunt q̄ solo corde orāt. **Unde** **Math. vi.**
Tu autē cum oraueris intra cubiculū tuum / et clauso
ostio ora patrē tuū. **Isidorus.** Ardēs oratio est nō la
bioꝝ sed cordiū. **Potius** enī orandū est corde q̄ ore
Regū. i. Anna loquebat̄ in corde et vox illius penit⁹
nō exaudiebat̄. vera postulatio nō oris est vocib⁹ sed
in cogitationib⁹ cordis. **Hoc** negociū plus gemitib⁹
q̄ sermonib⁹ agitur plus q̄ affatu.

¶ De duobus modis spediendi orōnem.

Isidorus. Duobus modis orō impediri ne im
petrare valeat quisq̄ postulata. hoc est si adhuc
quisq; aut mala cōmittat / aut delinquētī sibi debita
nō dimittat. **De** primo impedimēto per **Isayā** dicit

dñs. Quia manus vestre plene sunt sanguine. i. pctō
 ideo nō exaudiet vos dñs. Prover. iij. Longe ē dñs
 ab ip̄is / et orōes iustoz exaudiet. Bugu. Qui a pre
 ceptis dei auertit / qđ in orōne postulat nō meretur.
 Idē alibi in libro de opere monachoz. Virtus exau
 ditur vna oſo obedientis ꝫ decē milia contēptoris.
 Isidorus. Si id qđ precipit deus faciamꝰ allud qđ
 pctimus sine dubio obtinemus. De scđdo impedit
 mēro dicit Anastasius. Si nō dimittas iniuriā que
 tibi facta est: nō orationē pro te facis / sed maledicti
 onē sup te iducis. Isidorus. Sicut nullū in vulnere
 proficit medicamētum si adhuc ferrū in eo sit: ita ni
 chil ꝫficiet oratio illius cuiꝰ adhuc dolor in mente
 vel odium manet in pectore. Bugu. Si desit caritas
 frustra habent cetera. Criso. super math. Nec accipis
 indulgētiam nisi prius indulseris ipse. Marci. xi.
 Si nō dimiseritis alijs / nec pax vester celestis dimittet
 vobis pctā vestra. Dimittere autē rancorē ⁊ offen
 sam ē necessitatis. dimittere autē actionem ⁊ emēdam
 opus ē consilij siue superogationis.

¶ De tribulatione.

Tribulatiōe dicit dñs. Amen amē dico vobis
 qz plorabitis ⁊ flebitis vos / mūdus autē gaude
 bit / vos autē cōtristabimini: sed tristitia vestra vertet
 in gaudiū. An̄ Paulus. Per multas tribulationes
 oportet vos intrare in regnum celorum. Tribulatio
 porta ē regni celoz. An̄ psal. Nec porta domini: iusti
 intrabūt in eā. Idem. vt caro mollibus: sic aīa duris
 nutritur. Petrus Rauē de lazaro dicit. Quot ha
 buit lazarus vulnera / tot habuit ad deum ora clamā
 tia. Vbi enī os tacet / tribulatio clamat. Hieronimꝰ.
 Quāto in hoc seculo ꝫsecutionibꝰ pauprate potens
 d. liij.

tia inimicorum vel morborum crudelitate fuerim⁹ afflicti
tanto post redditam rationem in futuro maiora premia
consequemur. Deus enim non permittit tribulationem ad
seruos suos venire nisi pro utilitate eorum. quoniam ipse dicit
Ego quos amo arguo et castigo. Item in psal. Cum ipse
sum in tribulatione scripsit eum et glorificabo eum.
Item alibi per prophetam. Puer meus noli timere si transi-
eris per ignem. flamma non nocebit te / mundabit aiam tuam
a carnali immundicia / et habilem faciet ad recipiendum
ignem spirituale dilectionis dei. et hoc oportet primo
fieri. Grego. Electis suis dedit deus iter asper: facit
ne dum delectantur in via obliuiscant eorum in patria.
Idem. Mala que nos hic premunt: ad deum nos ire com-
pellunt. Ber. Illi namque irascitur deus quem peccatorem
non flagellat. An Augu. Qui in hoc mundo flagellari
non merebitur: in inferno torquetur. Illum vero pecca-
torem quem deus ad gloriam suam cognouit: mirabiliter
atque salubriter flagellans precipitat: ut videlicet qui
pauus et infirmus cecidit / bonus atque sanus resurgat
In hac itaque precipitatione de superbo facit humilem / de
inuido et iracundo caritativum. de iniusto et auaro iustum
et largum. de guloso discretum. de luxurioso continentem.
de mendace veracem. de viro iniquo celestium preceptorum
sanctum amatorem. denique de danabili saluandum. In omne
sane precipitatur qui sic de filiis patris dei heredes
efficiuntur? Augu. Si promissa patris bene agnouisti
non timeas flagellari. Flagellum namque interius vel ex-
terius glorificat creatorem. compellit nolentem. erudit
ignorantem. custodit virtutem. protegit infirmitatem. ex-
citat torpentem. humiliat superbientem. purgat penitentem.
coronat innocentem.

C Si iniuriam passus es.

I dānum vel dedecus ab impijs passus es. cito
 cogita de x bis ap̄li dicētis Non reddētes ma
 lū p malo/neq; maledictū p maledicto / s̄ ērio. vñ
 Salomon. Ne dicas reddam malum p malo / s̄ ex
 pecta dñm ⁊ liberabit te. **I**sid: Magna x̄tus ē / si nō
 ledis a q̄ lesus es. Magna forti tudo ē si illesus re
 mittas. Magna ē gl̄ia si cui nō potes nocere parcas
Sre. Ego x̄tutē paciētie signis ⁊ miracul̄ puto ma
 iorē. **I**dē. Sine ferro vel fiamis martires eē possu
 mus / si paciētia i aīa veracit̄ seruam⁹. **H**iero. **I** pud
 xp̄ianos nō ē miser q̄ patit̄ ⁊ tumeliā / s̄ q̄ facit. **C**ri.
In iuriāt̄ ⁊ patiendū ē non trascēdū. qz diabolus eū
 possidet. **Q**ui iniuriat⁹ ē ⁊ nō vult satisfacē ē spūali
 ter mortuus. **N**oli q̄ infantre in frat̄e tuū mortuum
 sed potius ei ⁊ patere / parce inimico tuo / ⁊ de⁹ parcz
 tibi. **P**lus offendisti deum in cētuplum / q̄ iūmicus
 te. **E**t dñs in euuāgelio tibi dicit **D**imitte: ⁊ dñs di
 mitter tibi. **G**reg. in mo **D**mp̄s deus electorū snorū
 aduersarios temporaliter pmittit excrefcere vt per
 maloz seuitciā purgef vita bonoz **C**riso. sup mathe.
Non enī qñ volunt impij tunc possunt nocere s̄ctis
 sed qñ deus illis temp⁹ nocendi pcesserit vt provide
 at sanctis suis coronā. **S**alomon. **Q**ui stultus ē ser
 uiet sapienti. **B**er. **I**lle superbus malleator nesciēs
 eis coronas fabricat ppetuas

¶ Si expulsus es a patria

I expuls⁹ es patria vel a domo. recordare qz nō
 habemus hic manentē patriam / sed futuraz in
 q̄rimus. **Q**uid te putas patriā vel domū pdidisse q̄
 in tota terra pegrinus es? **C**ōsidera ēt qz maioris ē
 meriti amittē hita (si vi tollerant) q̄ ea paupib⁹ tri
 buisse. qz rarioz x̄tus ē illata eānimit̄ ppeti q̄ spōte

opari. Ap[osto]l[us] ad heb. x. Rapinā bonoꝝ vfoꝝ cū gan
dio suscepisti cogitantes vos h[ab]ere melioꝛē ⁊ manēte

Si egritudinem incurristi (Substantiā

Segritudinem grauisimā incurristi. vt ere ser-
mone illo quo ait. Nam si is qui fortis ē homo
noster corrūpitur / cū his qui intus est remouat de
die in diem fm Xo. Greg. Maiorū meriti ē aduersa
patienter tollerare q̄ bonis opibus insudare. Item
frequenter cogita q̄ oportet nos ī hac vita igne diui
ni amoris aut tribulationis comburi aut post hanc
vitam igne purgatorij vel inferni cruciari. eligam⁹
qd̄ volum⁹ alterū istoꝝ non euademus. Nunq̄ enī
ab aliquo facies dei videbit̄ donec satisfaciatur / vel p
penam soluerit minimum quadrātem venialiuꝝ pec
catorum Oportet eī quēlibet ita mundum esse ante
introitū paradisi sicut fuit ī innocentia bap[ti]smali Co
gita etiā q̄ granissima pena huius mundi minor est
q̄ minima pena purgatorij. vt dicit. Aug. Item con
sidera qz vna dies hic ī mūdo isto salutaris peniten
cie / post in purgatorio penas vnū anni totaliter
delere (dño p̄ pphetā dicentē) diem pro anno dedi ti
bi. Isayas. Si vis purgari in pena te accusa ⁊ dei
iustitiaz lauda instante tribulatione. cogita q̄ hostes
dei sumus qui peccando deum offendimus. pugnat
igitur p̄ nos. qz prius q̄ nos pugnauimus ipse p̄ nos
cupit dicens. Conuertimini ad me / ⁊ ego p̄uertar ad
vos. **S**ed nota bene hic q̄ multi sunt ita discors
⁊ impatiētes q̄ correctionē nec a deo nec ab hoībus
recipere volunt Tales dicunt p̄uere aureum in cu
prum / gemmas in lutuz / granum in paleam / vinum
in aquam / mel in fel / diem in noctem / gaudiū in me
roꝛē talibus infelicibus omīa p̄parantur in malum

120

et ego p̄uere p̄uere

vi. Salomon. Mall carius emunt inférñuz q̄ boni
 celuu. Psal. Sēs absq̄ p̄silio ⁊ sine prudētia / vrinā
 saperent ⁊ intelligerent ac nouissima prouiderent:
 Greg. Sēs diuina p̄cussio aut purgatio vite p̄sentis
 est / aut initium pene sequētis. Idem. Quos p̄sentia
 mala non corrigunt ad sequētia p̄ducunt. Augusti.
 Sēs malus aut ideo uiuit vt corrigat / aut vt p̄ illuz
 boni exerceantur.

C Quinq̄ modis patiētia p̄bat.

Quinq̄ sunt in quib⁹ patientia p̄bat. Primum
 est corporalis lesio Scōz ē temporalis substātie.
 penuria vel ablatio Tertium ē detrimētuz honoris
 Quartū est caroz offensio vel subtractio Quintuz
 est trāquillitas seu mētis quecuq̄ turbatio. Aliq̄
 patimur a pximo p̄ccatōdes / dānatōnes ⁊ p̄tuelias
 aliq̄ ab antiquo aduersario tēptamēta / aliq̄ a deo
 flagella tolleramus. Dñs in euuangelio dicit: Beati
 pacifici q̄m filij dei vo cabuntur. Greg. Ego stutem
 patientie signis ⁊ miraculis maiorem puto. Crisost
 sup math. Ille ē p̄fectus xp̄i discipulus / qui hic oīa
 patitur aut pati paratus est. Aug. Qui fuerit patie
 tior ad iniuriā potētiōr p̄stituet in regno. Salomon
 Qui patiens est multa gubernat prudētia / qui autē
 impatiens est / exalrat stultiam suam. Bernardus.
 Fratres in hoc mundo quasi in cāpo certaminis po
 siti sumus. Et qui hic dolores aut plagas aut tribu
 latōes non susceperit / in futuro gloriofus nō appe
 bit. Magna eī p̄fusio erit illis i die iudicij q̄ nichil p̄
 xp̄o pati uoluerūt / q̄ tot dura tormēta passus ē p̄ eis

C Nota hic de patientia

Zulus. Fidelis ē de⁹ qui non patit vos tēptari
 sup illud qd̄ nō potestis / sed cum temptatione

puentū / vt possit sustinere Aug. Nemo potest a dia-
bolo decipi / nisi qui prebere voluerit sue voluntatis
assensū. Hiero. Potestas diaboli non in temeritate
illius est atq; iactantia / sed in tuavolūtate est: diabo-
lus suadet nos vt ei p̄stem⁹ arma nostra quib⁹ nos
occideret: vt cor ad cogitationes prauas / linguā ad
loquendum iniqua / manus et alia membra ad opan-
dum malū. qz sathane volūtās semp est iniqua / sed
potestas eius nunq̄ iniusta. A semetipso habet volū-
tatem / sed a deo potestatem. Greg. Non ē timendus
hostis qui non potest vincere nisi volentē. Isidorus
Nō alibi diabolus concupiscētie fomita succendit:
nisi vbi prauē cogitationis delectationem aspexit
quā si a nobis spernimus sine dubio ille p̄fusus ab-
cedit. Iacobus. Resistite diabolo ⁊ fugiet a vobis.
¶ Quidam metricus sic scribens ait
Hostis non ledit nisi tū temptatus obedit
Est leo si cedit / si stat quasi musca recedit
Greg. Siā machinamēta temptationū sancto viro
vertunt in augmenta virtutū. Quot enī tēptationes
quis p̄ christo superat: tot gemas p̄ciosas ad coronā
suam immortalem comparat. Isidorus. Utile ē dei
seruo post conuersionem tēptari. quatinusa torpore
negligentiē ad virtutes aīam preparat. vii. Salomō.
Sili accedens ad seruitutem dei / prepara aīaz tuam
ad tēptatiōez. Non mireſ aliq̄s si homo spiritualis
spūaliter ⁊ singularitē tēptat p̄manēte bona volūta-
te nec a fide nec a spe nec a caritate deicit. ⁊ solidi
oī virtute corroborat. De huiusmodi tēptatione ait
saluator: discipulis suis Ecce sathanas ⁊ xp̄tiustros
vt cribaret sicut triticū Tribraſ ei aliq̄s qui intime
et p̄fecte examiaſ. Per potestātē hā a diabolo vari

et Job pbatus ē. vt iustus appareret. ⁊ Petre tēpta
 tus ē/ne de se p̄sumeret. Paulus colophizatus ē ne
 se extolleret. Aug. Grauiſſima tēptatio eſt omnino
 tēptari Grego. Illos diabolus vexare negligit q̄s in
 re hereditario ſe poſſidē ſēt. Dauid aut̄ dicit Pro
 ba me de⁹ ⁊ tēpta me. vre renes meos ⁊ cor meū J̄re
 bern. Precor dñe vt trahas me poſt te. Criſo. ſuper
 matheū. Qui filij dei ſūt/hī t̄m̄mō in tēptationibus
 baptizant̄. Paulus. Et oēs volentes pie viuē p̄ſecu
 tionē patient̄.

¶ Meditatio bona

Ogita frequent̄ de reprobis mō ſi iſerno ſepnl
 tis/q̄ dñi adhuc viuebāt/mūdū ⁊ carnem ſuā ſu
 pra deū ⁊ ei⁹ preceptū diligebāt. Cōſidera diligēter
 q̄d ſunt ⁊ q̄d fuerūt hoīes fuerūt ſicut ⁊ tu/comede
 rūt/biberūt/riſerūt et duxerūt in voluptatib⁹ ⁊ vani
 tatib⁹ dies ſuos. ⁊ in p̄ſucto ad inferna deſcēderunt.
 Sic caro illoꝝ x̄mib⁹. Illic aīa eoz ignib⁹ deputat̄.
 Quid eī p̄ſunt illis:mūdi patiētia. ppli-pōpa digni
 tas humana/magna familia/inanis gloria/breuis
 leticia/ſciētie iactātia/p̄ſcientia larga/false diuitie/
 honores ⁊ reuerentie/adulatoꝝ blande/māſſiones
 pulcherrime. terraz multarū poſſeſſio/prebendarū
 multaz acquiſitio/diuitiaz congregatio/cibus ex q̄
 ſitus/potus delicatus/carnis voluptates/cibozum
 ſupluitas/veſtis curioſitas/calciāmēti ſpecioſitas
 p̄pa voluntas? Alūquid iſta miſerā hoīs aīam eri
 pere poſſūt de flāmis extinguiſſib⁹ ⁊ de maledicti
 fauce draconis? Vbi ſūt riſus ⁊ locus eoz? vbi iactā
 tia? vbi arrogāria? de tanta leticia? quanta triſtitia?
 poſt tantā voluptatē tā grauis miſeria/de illa exul
 tatōe ceciderūt in grādez ruinā ⁊ mortem eternam.
 Augu. Sauditiū mūdanoꝝ eſt q̄ſi gaudiū freneticozū

cltius enī sentit mortē q̄ morbū. Greg. Quasi p̄
menū prātū ad suspēdendū vadit q̄ p̄ p̄spera huius
mūdi ad infitū tendit. ¶ Ad Inno. Tria solēt hoīes
maxie affectare. scz opes/voluptates ⁊ honores: m̄
opes generāt cupiditatē ⁊ auariciā Voluptates gu
lā ⁊ luxuriā/honores nutriūt supbiā ⁊ factātiā Aug
Sanitas p̄tinna ⁊ rerū abūdātia /eterne dānatiōis
sūt iudicia. Greg. Continui successus temporalium
future dānatiōis sunt iudicium.

¶ Quinq; sunt necessaria illi qui re
cessurus est de hac vita.

Quando aliquis recessurus est de hac vita q̄nq;
sūt ei necessaria que si habuerit secure exiet aīa
eius de corpore. ¶ Primum est vt doleat de oībus
malis commissis ⁊ de bonis omīssis que scilz potuit
facere ⁊ nō fecit ¶ Scōm ē q̄ sit infirmo p̄posito
abstinēdi se ab oīb; peccatis /si cedatur diutius ve
uere. Tertium ē q̄ cōfiteatur nude et aperte omnia
peccata sua: quotiens ⁊ quot modis peccauerit v̄l
saltem oīa que potest memorare vel per inq̄sitōem
sacerdotis ad memoriā reducere. Si autē mors se
stinat ⁊ non potest /moneatur saltem vt doleat q̄ nō
potest p̄fiteri ⁊ q̄ libenter vellet si posset. Quartum
est q̄ sit infirmo p̄posito satisfaciendi s̄m consiliū
ecclesie s̄rvinat. ¶ Quintū est q̄ firmā spem hēat
de misericordia dei. Qui dicit Ad veni vocare iustos
sed peccatores ad penitētiāz. Itē alibi Nolo mortē
peccatoris /sed vt auertat ⁊ viuat ¶ His p̄habiti
offerat ei corp; dñicum qđ fideliter suscipiat dicat
th̄ prius confessionem generalem / ⁊ vltimo inuocet
in noīe dñi. Examineē etiam in articulis fidei qđ cō
tinētur in simbolo ⁊ hoc in idiomate qđ meli; nouit

Si autē sit p̄simus mortī ⁊ non potest loqui/dicatur
 ei q̄ firmiter credat ea que credit sc̄tā mater eccl̄ia.
 Et recitent̄ ī aure eius articuli fidei/ ⁊ maxime de
 trinitate p̄sonarū ⁊ vnitāte dei/ v̄de incarnatōe filij ⁊
 morte/ de resurrectione carnis ad vitā gl̄ie/ ⁊ max̄ie
 ad sp̄m erigat. exēplo latronis ī cruce cōfidentis. de
 sperationē oīno cauere v̄z. q̄ peior ē omni peccato
 v̄n. Hiero. Magis offendebat iudas deū in hoc q̄ se
 suspendit. q̄ in hoc q̄ cum tradidit.

Contra presumptionem

Augustinus. Non pōt male mori: qui bene vixit
 ⁊ vix bene morit̄. q̄ male vixit. Gregori⁹ Satis
 alienus est a fide: qui ad agēdum penitentiā/ tēpus
 senectutis expectat. Metuēdū ē ne dū sperat miam
 icidat ī iudiciū De⁹ autē q̄ ventā de penitētib⁹ sp̄o
 dit. diē crastinū nō p̄mittit. Itē. valde difficile ē quē
 q̄ ī extremis hoc p̄rere: q̄ p̄ totā vitā suā nō valuit
 obtinē. Aug. Totā aīam v̄dicat sibi t̄mo: mort̄. vt
 nec de peccatis suis libeat cogitare Idē Mac aīa ad
 uersione percutitur peccator vt moriens oblitiscat
 sui. qui dum viueret oblitus est ei. Grego. Qui sepe
 volens cadit ī culpam/ alīq̄n nolens cadit in penam
 Bern. Quāto diutius expectat nos deus vt emende
 mur/ tāto districtius iudicabit si negligamus. Greg
 Iniqui voluissent si potuissent sine fine viuerē: vt po
 tuissent sine fine peccare. Ideo ad magnā iustitiam
 iudicis p̄inet vt nunq̄ careant supplicio. qui nunq̄
 dum viuerent carere vellent peccato. **C** Nota bene
Augustinus. Malum ē peccare/ peius p̄seuerare
 peruersius est se defendendo culpā suam in deū re
 fundere. Gre. Sūma criminum dum defenditur au
 getur. Digenes. S̄ si scire possemus qualis p̄ vnus

quod peccatum mortale quod facimus vulnerat et fetet anima usque ad mortem peccato utique resisteremus Item tanquam amentes et mente rapti cum vulnerant non sentiunt quia sensibus carent. ita nos cupiditatibus huius seculi tanquam amentes facti cum vulneramur in anima non sentimus. Ecclesiastes. Stultorum infinitus est numerus

De triplici apostasia.

Abrosius triplex est apostasia perfidie/inobedientie et irregularitatis Cum gravis pena infligitur illis qui precepta prelatorum suorum non obediunt et vestimenta sua obijciunt pro magis pena debet infligi illis qui fidem christi obijciunt et mandata que digito dei scripta sunt non custodiunt Petrus apostolus. Magis obedire oportet deo quam hominibus Bernardus Inanis excusatio est de humana obedientia ubi in deum committitur fieri transgressio. Idem. Facere malum quolibet etiam Plato iubente constat non esse obedientiam sed potius inobedientiam. Gregorius. Non quod pro obedientia malum dicitur fieri: quandoque tamen pro obedientia bonum quod agitur dicitur omitti. Augustinus. Sic modus obedientie tenendus est ut bonum in malo non consentias nec malis in bono non contradicas Sic deo obedire debet ut non deserat eius preceptum propter alicuius in iudicio precepto contrarium. xi. q. iii. capitulo. Non semper cum illis. Mathei xix. Si vis ad vitam ingredi serua mandata: Basiliius. In omni opere quod cogitas facere primum cogita deum: et si rectum est coram deo perficere illud. Si vero puerum fuerit respectum/amputa illud ab anima tua. nichil enim salubrius quam semper aspiciere in mandatis dei altissimi unde propheta. Tunc non confundar cum prospexero in mandatis tuis: Gregorius. Dum preceptis dominicis solerter homines intendunt in eis/proculdu

bſo vel qđ in ſe celefti viro placeat vel qđ diſpliceat
 agnoſcūt. Iſid. Sermo dei fidelibus lux ę: reprobis
 autē ⁊ ſupcrbis quodāmodo tenebraſcit. Boetius.
 Requeſit reprobi ſc3 oculos tenebris aſſuetos ad lu
 men proſpicue veritatis attollere. Sunt enī ſimiles
 aubus quaz intuitū nox illuminat ⁊ dies exccat.
 Salomō. Farūt n̄ poterūt diligē niſi ea q̄ eis placēt
 Criſo. ſup mathēū. Nemo bonaz rerum ſentire pōt
 ſaporem qđiu delectat de malis. qđiu delectat eum
 malū non poteſt delectare eum bonū. Dominus in
 euāgēlio dicit. Quid vocatis me domine dñe et non
 facitis q̄ precipio vobis. Criſoſtomus ſup mathēū.
 Qui autē dicunt xp̄o tantūmodo dñe domine et non
 faciūt voluntatē dei reprobi ſunt. Euangelii. Quare
 et vos trāſgredimini mandatū dei ppter traditionē
 veſtrā. Bernardus. Non placet deo quicqđ volunta
 rie obtuleris relicto eo ad qđ teneris. Ambroſius
 inquit. Relicto hoc ad quid teneris ingrātū eſt ſpī
 ritui ſancto quicqđ aliud operaris. Bernardus. O
 magnū maluz proprie volūtatis que ⁊ tua bona tibi
 mala facit. Idem. Quid odit deus. aut quid punit
 preter voluntatē propriam. nichil ardebit in inferno
 niſi volūtas. Johānes in epistoſa ſua. Nec ę caritas
 dei vt mādāta eius obſeruaſ ⁊ custodiaſ et man
 data eius grauia nō ſunt. Hiero. Nichil amātibus
 durū/ nullus labor diſſicilis. Mem⁹ enī ⁊ nos xp̄m
 et facile videbis omne diſſicile. Leo papa. Humilib⁹
 nihil eſt arduum. mitibus nichil aſperum. qz gratia
 prebet auxiliū.

¶ De bona volūtate.

Aguſtin⁹. Nichil aliud noſtrū querit deus niſi
 volūtatem bonā. Bona voluntas ſufficit ſi deſte
 opationis facultas. Cū bona voluntate oīno perire

nō potes ⁊ saluari nō potes sine bonavolūtate. Sic.
Nichil vitius deo offertur: bona volūtate. Ad cutus
cōmendationē: angelus pastoribus ait. Gloria in ex
cellis deo/ ⁊ in terra pax hominibus bone volūtatis
Seneca. Pars magna bonitatis ē velle fieri bonū.
Ciprian⁹. Cū multa in lege iubeātur q̄ ap̄ls implere
nō posse testat: hīc bona voluntas querit q̄ in nostro
arbitrio ē/ ⁊ que sola potest sufficē ⁊ premiū habere.
Et ideo dicit Johānes. Maledictus qui dicit deum
precipisse impossibile. deus aut non de factis sed de
volūtate iudicat. ¶ Nota bene. Augustin⁹. Nullus
sanct⁹ ⁊ iustus caret pctō. tamē ex hoc nō desinit ei
iustus vel esse sanctus cum affectu teneat sanctitatē.
Criso. super math. Bonum propositū/ malum opus
excusat. Malum aut propositū/ bonū opus p̄dēpnat.
Ihdorus de sūmo bono. Interdū vicia cū virtutib⁹
ad utilitatē confligūt vt ipso certamine vel mens ex
erceatur/ vel ab elatione animus restringat. Cassio
dorus. Si vis scire quid ē benevinere: discite docere.
Dies/ ieiunies/ vigiles/ des/ sic bñviues. Scriptū est
enī. Si cōcupisti sapiētiam serua mādata ⁊ prebebit
illam dñs tibi. Criso. sup math. Per opera iusticie
venitur ad p̄fectam cognitionē dei. Idem. Qui non
ābulant per viā iusticie īpossibile ē vt cognoscāt xp̄m.
Quis vidētur cognoscere xp̄m. Iusti sunt qui implent
dei precepta sine querela. Perfecti vero quibus pre
cepta non sufficiūt/ sed plus q̄ preceptū est faciunt vt
martyres/ monachi/ et virgines. Grego. Bonum qd
agimus et dei est ⁊ nostrū et dei p̄ preueniētem gratia
nostrū est per obsequētem liberam voluntatē. Criso.
Sicut terra nō germinat nisi pluuiam suscepit: ita
nec pluuiā sine terra fructifera. sic nec gratia sine

luntate aliquid operat. nec voluntas sine gratia pot
operari. Deus autez semp paratus est operari bona
sed malicia hominis prohibetur.

C Septē modis laxatur peccata.

Septē modis laxantur peccata. Primo modo p
baptismū. Secūdo modo per martyriū. Tertio
modo per confessionē ⁊ penitētiā. vt dicitur. Con-
fitebor iniusticiā meam dño ⁊ tu remisisti impietatē
peccati mei. Quarto mō per lachrimas. vt dicitur.
Beati q lugent / qm ipsi solabūtur. Quinto mō per
elemosinā vt dicitur. Sicut aqua extinguit ignē: ita
elemosina extinguit peccatū. Sexto modo p indul-
gentiā in nobis peccātibus. vt dicitur. Si dimiseris
hoibus / et pater meus qui in celis ē dimittet vobis.
Septimo mō per caritatis opera. vt dicit. Caritas
operit multitudinē peccatorū ⁊ c. **C** Nota. Crisosto.
Nemo ad deū aliquādo flens accessit qui nō postu-
lauerit accipit. Hiero. Oratio dñm lenit: s; lachrima
cogit. hec vngit: illa pungit. Ber. Lachryme penitētū
sunt vniū angelorū. q: in cellis est odor vite / sapor gfe
gustus indulgētie. Isid. Lachryme penitētū apud
deū pro baptismate reputatur. Ber. Plus cruciat la-
chryma peccatorū diabolū q̄ omne genus tormētōrū
Augu. Acriores dolores demonib⁹ non inferim⁹ q̄
cū pctā nra penitēdo ⁊ p̄fitendo plāgimur. Lassiōē.
Si vis scire quid ē bene viuere / disce docebo. Dies /
seiuones / vigiles / des / sic bene viues. Hieronimus ait
Ieiunia moderata debent esse / ne nimis debilitent
stomachū. Idem. De rapina holocaustū efficit qui
vel ciborū nimia egestate / vel somni penuria imode-
rate corpus affligit. Isidorus in syno. Quicquid
boni sine discretionē feceris viciū est. virtus enim

Indiscreta pro victo reputat. Bern. Nichil prodest
biduo aut triduo ventrē portare vacuū si recōpense
saturitate ieiunū. quid aliud est sic ieiunare q̄ duos
obolos pro vno denario dare? Hieronimus. Quod
māducaturus eras si nō ieiunares / da pauperib⁹: vt
ieiunū tuum sit saturitas aīe / nō marsupio lucrum.
Gregorius in pastor. Non deo s; sibi quisq; ieiunat /
si ea que ventri ad tēpus subtrahit nō in operibus
tribuit / sed ventri postmodū offerenda custodit. Sā
cti frequēter dicunt q̄ ieiunās tenet elemosinas fa-
cere de eo quod subtrahit corpori suo. Intelligit de
cōsilio nō de precepto nisi forte diuitibus cū viderit
fratrē suum necessitatē habentem.

De triplici ieiunio.

Riplex est ieiunū / sc; a peccato / a cibo / a tpali
gaudio. Tunc s̄m Gregoriū preclara est apud
deū abstīnētia corporis cū animus ieiunat a vicis.
Quomodo diuersi diuersas intētiōnes habent cum
ieiunāt. An versus. Abstinct eger / egens / cupidus /
gula / simia / virtus. Eger ieiunat: q; nō potest come-
dere vel propter medicinā. Egens / quia nō habet q̄
comedat. Cupidus / ne expendat. Gula. id ē gulosus
vt postea auidius comedat. Simia. id ē ypocrita vt
laudet. Virtus. id ē virtuosus vt mereat. Dominus
in euāgelio dicit. Attēdite ne iusticiā vestrā faciatis
corā hoībus vt videamini ab eis .i. ea intētiōne non
faciatis bona. vt ab oībus vanā laudē habeatis.

Contra vanam gloriā

Risostom⁹ sup math. Vanus inquit vadit ad
deū qui mercedē opex suorum querit in seculo.
Jeremias. Mercenari⁹ seculi nō potest incipere pre-
miū christi nō prohibet opex apparitio / sed inanis

glorie intētio. **Q**uia dñs precepit dicens. Sic luceat lux vestra corā hoibus vt videātur opera vestra bōa et glorificēt patrem vestrū qui in celis ē. **G**regorius. Sic aut sit opus in publico: quatin^o intētio maneat in occulto. Tale erit opus tuū/qualiter fuit intentio tua. **E**rifo. sup math. Nam qđ ppter deū fit: deo dat^r et a deo recipit. qđ aut propter homies fit/in ventos effunditur et a nullo speratur. **G**regorius. Valde bona sua parvipēdit qui ad remunerationē eorum laudes humanas sufficere credit.

De exemplo.

Aulus. Exemplū esto fidelitū in verbo/in cōuer-
satione/in caritate/in fide/in oibus prebe teipz
prebe teipuz exemplū bonoz operū. **B**er. in smone.
Nullum consiliū melius arbitror qđ si exemplo tuo
dotē studeas que oporteat aut que nō oporteat fieri
Idē. Efficacior ē vox operis qđ vox sermonis. **G**reg.
Qui enī vitam suā ab alijs scire refugiunt/sibimet-
ipsis accensi sunt. sed labijs in exemplo luminis nō
sunt. Tales nō sunt similes Job qui ait. **O**culus fuit
ceco/et pes claudō. **A**nusq̄sq̄ nostrū debet amonere
fratrē suum in via/in ecclesia/in domo/aut xbo/aut
exemplo/aut scripto. **R**ota bene. **H**ieronimus. *Exo
partib*
Clericus aut honestior est ceteris/aut alijs ē fabula
Sacerdos debet esse sanctus/a peccatis segregat^r/
rector et nō raptor/dispēsator et nō dissipator/pius in
iudicio/iustus in cōsilio/verax in sermone/humilis
in cōgregatione/pacificus in aduersitate/benignus
in p̄p̄ritate/diues in virtutib^o/miles in bonis acti-
bus/sobrius in choro/castus in thoro/sapiēs in con-
fessione/securus in predicatione.

Sex genera
martyrii
 Castitas in iuuentute
 Illaritas in senectute
 Largitas in paupertate
 Abstinencia in abundantia
 Patientia in tribulatione
 Humilitas in platione et dignitate

Homo
debet
 Deo timorem et dilectionem
 Prelato obediencia et reuerencia
 Proximo auxilium et consilium
 Sublecto disciplinam et custodiam
 Sibiipso sobrietatem et sanctimoniam
 Diabolo peccata sua: quia ei? pene sunt perpetue

¶ Peccata bistonu / et causa depõnis eoz
 Egligencia prelatoru / rapina potentu / cupiditas
 iudicum / rabies periurioz / inordinatas cultus
 vestimẽtoz / detestanda luxuria / omne peccatum pu
 blicum et notoriu clamat vindicta ad deum. sed preci
 pue quatuor. merces mercenarij. peccatu sodomiticu.
 homicidiu. oppressio innocentu. Heu heu heu quot
 clamores vindicte sunt nunc ante deum.

¶ De decimis reddendis.

De decimis per prophetam dicit dominus. Offerre inquit
 omnem decimationem in ore meo / ut sit cibus in
 domo mea. et probate me in his dicit dominus. Item alibi.
 Primicias aree tue et torcularis tue non tardabis deo
 offerre. mihi si tardus es / peccatum est. quanto peius
 est non dedisse. Tugus. Da decimas / alioquin incidet in
 decima parte angelorum qui de celo conuerunt in infernum
 Dominus per prophetam malachiam dicit. Quia michi non de
 disti decimas et primitias / idcirco in fame et penuria

maledicti estis. Augu. Decime sunt tributa egentiss
 aiaz. si decimā dederis nō solum abūdantiā fructuū
 recipies / sed etiā sanitatē corporis ⁊ aie psequeris.
 Cū enī decimas dando ⁊ trena et celestia possis mu
 nera pmereri / quare p auariciā dupl'r benedictionez
 defraudas? Bñfacere deus semp paratus ē / s; hoīs
 malicia phibet. Qui enī sibi aut pmissū pparare aut
 pctōz desiderat idulgētiā pmereri: reddat decimas
 etiā de nouē partib' studeat elemosinā facere. Dñs
 in euāgelio dicit. Date ⁊ dabit vobis. Itē alibi. Qd
 gratis accepistis / gratis date. Paulus. Millarē va
 torē diligit deus. Eccl. xxxv. Da altissimo fm datū
 eius. Scriptū ē enī. Dabis ipso multa q̄ nōvis dare
 sacerdoti. Itē alibi. Qd nō capit xps capit fiscus.

Contra cupiditatem.

Bernardus. Magna abussio ē ⁊ nimis magna ē
 q̄ vills xmiculus vult diues eē pro q̄ ita paup
 fuit deus sabaoth ⁊ dñs maiestatis. Item. Quid ca
 meli gibbū / quid pditoris loculos ⁊ sarcinas tollis
 Non sic imple nō sic ingredieris. Angustū ē foramē
 acus ⁊ huiusmodi sarcinas nō admittit. Et dicit Au
 gustin'. Qui frenis inhiat ⁊ efna nō cogitat vtrifq;
 in futuro carebit. Augu. Nūq̄ tibi deerūt necessaria
 nisi desiderādo supflua. Criso. sup matheū. Fac bñ
 et operare iusticiā vt spem habeas apud deū: et non
 desperabis in terra. Ille beatus est qui omnia que
 vult habet / nec aliqd vult qd non decet. Iesus filius
 Sidrach. Beatus diues qui inuēus est sine macula
 et qui post aurum nō abiit nec sperauit in thesauris
 pecunie. Unde dauid. Junior fui ⁊ enim senui / et nō
 vidi iustum derelictū / nec semen eius querens panē
 Econtrario dicit de impio. Vidi implum exaltatum
 e. liij.

22
et eleuatus sicut cedros libani / et transiit / et ecce non erat
quesiuit eum / et non est inuentus locus eius. Verum est quod
dicit beata Virgo maria dicens. Diuites dimisit ianes
Salomon. Qui confidit in diuitiis corruet. Quaedam
glosa dicit. Qui sperat in diuitiis aut ipse expirat eas
hic dimittet / aut viuit omnia peremit / et ipse in spe sua
deficit. David autem dicit. Diuitie si affluant nolite con-
ponere. Ecclesiasticus ix. Nichil iniquius quam amare pecuniam
Augustinus. Amor terrestris extinguit amorem celestium.
In vitas patrum. Qui amat argentum non videbit scilicet
et qui congregat illud / obscurabit. Augustinus. Retine
tibi necessaria et da superflua. Petrus raueniensis. Homo si
hic permansurus es / que tua sunt hic reponere. si autem
hinc iturus es : cur hic ea relinquis? Bernardus. Si
vestra sunt tollite vobiscum. Ambrosius. Non sunt
bona hominis que secum ferre non potest.

¶ Contra gulam et ebrietatem.

Erasmus. Nichil adeo obruit intelligentiam quam
comestatio et ebrietas. Isayas. Et vobis qui potes-
tes estis ad bibendum et viri fortes ad miscendum ebrie-
tatem. Augustinus. Quicumque vero ad bibendum pronus fuerit
vel in conuiuio suo alios ad comedendum vel ad bibendum
aditum voluerit / pro eo et pro eis in iudicio reus erit
Melius enim est ei carnem eorum gladio vulnerare quam eorum
animas per crapulam et ebrietatem occidere ¶ Nota quod dia-
bolus dicit duas manus habere quibus frequenter ca-
pit homines. scilicet gulam et luxuriam. Quinque enim digiti in
ista manu gulae sunt quinque species que notantur in
hoc versu. Prepropere laute nimis ardenter studiose
Prepropere id est ante tempus debitum ut nimis mane
vel in tempore non debito ut nimis sepe / et maxime
in diebus ieiuniorum. Laute. scilicet nimis delicate vel de-

Hicose in saporibus delectando. Nihilis id est plus
 edepit sanitati corporis vel unde cor vel sensus gra
 uat. vt pz in ebriosis q̄rum ad potū / r in crapulosis
 q̄rum ad cibum. Ordeiter / id est cū nimio desiderio
 in voracitate: vt pz in quibusd̄ q̄ ppter inordinatum
 appetituz nimis festinant vel turpiter deuorāt ciba
 ria. Studiose. i. cū nimia preparatione p gule deli
 cūis excitandis. Hiero. Illos esse blphemiantes af
 firmat q̄ dicūt se non posse p̄tinere: deo eī imponunt
 ignorantia / iniustitia r impletatē / aut cū vis p̄tine
 re r non potes / aut potes r non vis. Si vis ex toto
 corde r non potes infidelis ē deus q̄ patitur tēptari
 supra posse tuū. Si aut potes r non vis / inexcusabi
 lis es. Si aut tantum deberes lucrari ex cōtinentia
 tua mille marcas vel castrū / vel ciuitatē vel si scires
 te amissarū tā cito post pctm̄ tuum pedē manū / vel a
 liud membrū / vel si videres lectū ignitum tibi para
 tū in quo oporteret te iacere cū a lecto mulieris sur
 repperis q̄cito potueris p̄tinere. Seneca. Mitte
 excusationes / nemo peccat iustus. Aug. Nemo pec
 cat in eo qd̄ vitare non potest

Questio

de mort

Quero a te quō videf aliqs iustus mori / q̄ peri
 cula mortis diligit / r ea libent̄ incurrit? Multi enī
 sunt qui pctā non amant. tñ peccati vestigia ample
 ctunt. vt illi qui suspectas familiaritates āplexatio
 nes / inepta colloquia / oscula munuscula / puīnia / lit
 teras amatorias r cetera. huiusmodi q̄ ad amorē car
 nalē viā prestant. amittūt / r tales frequēter pericli
 tari p̄tingunt. Scriptū est. n. Qui amat piculum. pe
 ribit in illo. Grego: Sicut influēte aq̄ paulatim fra
 gsumit / sic leuiter surripiente vicē mēs etiam fortis
 absorbet. Triso, sup mathe. Oportet p̄scidere tale

opus bonū qđ vel michi vel alii generat malū. Amoz dei v3 dñari in hoib⁹ non amor carnalis. Scrip-
ptū ē ei qđ dñs dixisset ad Adā. qz obedisti vocivrouis
tue plusq̄ meo / maledicta fra ī ope tuo. Irē in psal.
Perdidisti om̄s qui fornicant abste. ¶ **Q**uestio
Item quero a te quomodo domus alicui⁹ hois eoi
uito pburat / ex quo ipse volūtariē ignem ppiis ma-
nibus apponit? Ignem in domo corporis sui ppiis
manibus apponit. qui cibos ⁊ potus ad libidinē ex-
citādos sumit. Adne ille deridēd⁹ eēt qui facisculis
ardentibus domum suam incenderet. si diceret qđ cō-
bustio eius ei displiceret. Sic deridendi sunt illi qđ
dicūt se continere velle. cum talibus cibis ⁊ potibus
sua corpora incendūt. P̄scis x̄o tēperat se ab esca
si hamum videat: Miser homo timor mortis eterne
non potest se temperare ab esca voluptatis momen-
taneē Non enim ē ignis adeo magn⁹ qui nō defici-
at. si ligna extracta fuerint. Nec ē castrū adeo forte
qđ nō possit expugnari si possit ⁊ victualib⁹ s̄trahi.

C Sines liciti inter contrahentes

Quādo p̄rahunt nō impotē-
ter s̄ sollicitantur ab aliis. sed
caste adinuicem viuunt.

Proles qñ contrahūt causā
proles procreande

Honestas quādo contrahunt
vt non fornicentur.

Pax quādo p̄hunt vt pax re-
foimctur vel confermetur

Castitas

CImpediunt a petendo debite

Heestus ut si alit' eoz pluctus carnaliter fuerit
 p sanguine' alteri' ¶ Hoc sacer. s. ut ecclia vel
 cimiteriū. ¶ Tps sacrū/ut dies solēnis ¶ Res sa-
 cra si ē circa corp' xpī vel circa reliqas ¶ Stat' ut
 cū fuerit vxor ī partēdo vel puerperio vel ī hora mē-
 strui. ¶ Causa. ut cū solū causa libidinis explēde ve-
 lint corre. ¶ Legit' in libro Thobie q quidā demon
 noie. Asmodeus occidit septē viros despōsatos cui
 dā Sarre filie raguclis mor vt igrēssi fuissen tab eā
 p eo q deū non timuerūt t q bonā intētione nō ha-
 buerunt. Dñs aut' in enāgelio dicit. Dom' mea vo-
 mus ofonīs vocabit'. vñ Aug. Nemo in oratorio alit'
 qd agat nisi id a quo factū ē. vñ t nomē accipit: Idē
 In q non debes emere nec vēdere: sed tm of oib' va-
 care Apłs. qui violauerit rēplū dei dispdet illū dñs

De cantu superbo.

Augustinus. Quotiens me delectat planctus q
 res que cantat' totiens me grauter peccasse cō-
 fiteor. Greg. Cū in cantu blāda vox queritur/sobria
 vita deseritur. Bernardus. Nam cū cātet cator/mul-
 cet/populus/vocibus deum irritat prauis moribus
 deus non querit vocis fractionem. sed cordis purita-
 tem. Jeronimus in epistola. Demonum cibus ē car-
 mina poetaz secularis sapiētie vanitas rhetoricozū
 pōpa xboz. Idē in mo' sup ysaiā. Dis pōpa struc-
 turaz xbozū t argumenta dialectica rediguntur
 ad nichilum

De signis diuini amoris.

Et signis diuini amoris. ¶ Primum signū est.
 cum libenter aliquis de deo cogitat. ¶ Secun-
 dum est quando quis libēter d' deo vel cū deo loquit'
 ¶ Tertium est cū quis libenter audit verba dei t au-

dita retinet in memoria. Luce. ii. Maria autē serua
bat oīa verba hec. 7c. ¶ Quartū est cū q̄s libenter
obedit p̄ceptis dei. Dñō i euangelio dicente. Vos a
mici mei estis. si fecerit̄ q̄ p̄cipio vobis ¶ Quintus
est/cū q̄s libent̄ est in domo dei. Luce. ii. Dicit̄ de an
na q̄ nō discedebat de tēplo ¶ Sextum est cū q̄s li
bent̄ dat pro deo: vñ apl's. Hilarē datorē diligit de
¶ Septimū est: cū q̄s pati t̄ libēt̄er Criso. sup math
Ille est p̄fect⁹ xp̄i discipulus q̄ hic oīa patit̄ aut pa
ti. patus est ¶ Octauū ē cū q̄s frigescit a solitudine
et amore mundi. Bre. Quāto quis credentius sur
git in amorē di/tātē frigescit a curis seculi ¶ Nonū
est cū quis magnū honorē exhibet ministris dei Ma
thet. x: Qui eos honorat deū honorat. ¶ Decimum
est. cū quis amat ea quē deo placēt. 7 odit ea q̄ deus
odit 7 trahit ad deū om̄s quos p̄t̄ aut x̄bo aut ep̄e
plo aut scripto. vñ. Bre. Ille apud deū maḡ est in a
more qui ad eius amorē plurimos trahit. ¶ Nota
Criso. Diligere deū ex toto corde est p̄cipue delectari
in deū. Ex tota aīa est firmis credere articulis
fidei. Ex tota mente ē interiores sensus deo vacare
Ille tota mente deū diligit. cuius om̄s sensus vacāt
in obsequiū dei/cui⁹ intellect⁹ deo ministrat/cui⁹ sa
piētia deo vacat/cuius sciētia circa deū 7 salutē aīa
rū est/cui⁹ cogitatio iustitiā caritatē 7 ea q̄ dei sunt
tractat/cui⁹ memoria dei p̄cepta 7 ea q̄ bona sunt re
cordat̄. Multi putant̄ sapientes apud hoīes 7 apud
deū existūt insipientes. q̄ om̄s sensus suos expen
dunt circa vanā gloriā mundi vanitatē 7 carnis vo
luptatē. vñ. Bre. Multi apud hoīes putant̄ electi et
apud deum existunt reprobi

¶ Quomodo virtus x̄titur in vicium.

Ecce quod virtus xristi in vicij. Parce moderate
 vivere et paucis esse contentum tenacitas et auari-
 cia appellatur quasi non audeat uti hijs qd habeat. Silen-
 tium reputatur tristitia maturitas amaritudinis. zelus
 iustitie/temerarium iudicium quies deuotionis et sancte
 contemplationis pigritia corporis vocatur. Castigatio
 carnis idiscretio sentit. Simplicitas stultitia credi-
 tur timor dei fatua conscientia estimatur. Fugere pu-
 blicum singularitas vocatur. Cauere peccatum y pocrisis iu-
 dicatur. E conuerso dissolutio socialis iocunditas putatur/
 curiositas vestimentorum et aliorum temporalium honestas ha-
 betur. Auaricia acqrendi fidelis prouisio vocatur. Pa-
 digalitas: largitas et gratuitas appellatur et sic de ce-
 teris vicijis

De adulatione

Aulus. Si adhuc hominibus placere christi filius non
 essem. Greg: Stultum valde est si illis placere que-
 rimus quos displicet deo scimus Salomon. Qui dicit
 impio iustus maledicet ei et populi. Aug. Nec est ira
 dei magna ut desit correctio et adsit adulatio. Idem
 Adulator est omnis virtutis inimicus et ei cum quo sermonem
 profert quasi clauum in oculo asigit. Bella autem cum vician-
 tibus et pax cum bonis semper habenda sunt. Aug. Pacem vobis
 habere/voluntas. bellum necessitas. Grego. Si sic pri-
 mos ut nos amare precipimur/ restat ut sic eorum erranti-
 bus sicut nostris vicijis irascantur. Aug. sup epistolam
 Iohannis. Perfecta caritas. hec est. ut quis patius sit
 etiam pro fratribus mori. sicut carbo ignitus cum mortuis
 carbonibus positus aut extinguatur aut eos viuificat sic
 viri sancti et perfecti igne caritatis succesi/ se mortui ex-
 ponunt ut mortuos in peccatis viuificarent.

De correctione

R:ostomus: Corripe nō vt hostis expetēs vīn
dictam. sed vt medicus instituens medicinam.
Salomon. Plus p̄fit correctio apud sapientem q̄
centum plage apud stultum. **P**rouer. xvii. Plus p̄
ficit amica correctio q̄ correctio turbulēta. **H**eg. Il
le sermo ab audīte libentē accipit q̄ cū cōpassione a
nimi p̄ferē **I**sid. Qui p̄ v̄ba blāda castigat nō cor
rigitur/arcti⁹ necesse est vt arguat. Cū dolore abijci
enda sūt q̄ leuiter sanari non possūt. **A**ug. Sicut me
liores sūt quos corrigit amor ita plures sūt q̄s corri
git timor. **I**sid. Manifesta peccata non occulta pur
gatione purgāda. Palā ei arguēdi sunt q̄ palā no
cent/vt dū apta obiurgatōe sanant. ⁊ illi q̄ eos imi
tādo delinquūt corrigant. **B**ern. Non eris innocēs
si autē punias eū cui forsitā p̄cendū effēt/aut p̄cas
ei qui fuerit puniendus. **A**ug. Si solus nosti q̄ fra
ter tuus peccauerit et eum coram omnibus argue
ris/iā non es corrector erroris sed proditor.

¶ De detractōne.

Eta hic q̄ quattuor sūt spēs detractōnis. v̄
delicet vno mō quando falsum imponit alteri.
Alio modo quando p̄tisi auget suis v̄bis. **T**ertio
modo q̄n occultum incaute reuelat. **Q**uarto modo
q̄n id quod bonum est dicit mala intentione. vel quā
do malitiose negat bonum alterius tacet vel puerit
Aug. Plus nocent mēbris x̄pi detractores q̄ aīas
credentiū interficiunt q̄ qui eius carnem surrecturā
p̄imerūt. **B**ern. Lingua detractoris est quasi gladi⁹
triceps qui vno ictu tres animas interficit. **H**ieroni
mus. Detractor ⁊ libens auditor vterq̄ diaboli p̄
tat in lingua. **H**eg. Qui aliena detractōne de palā
tur p̄culdubio alienis cranibus saturatur.

De Iustitiarijs

Iustitiarijs autem et iudicibus qui ex officio iudicare debent sicut in psalmo recte iudicate filij hominum. vñ Hiero. Equum iudiciū est vbi non persone. sed opera considerant: Scriptum est enī reddet unicuique iuxta opera sua Si iudices sumus iuste et audacter iudicare debemus. iuste nec opprimamus pauperes iuste. audacter ne timeamus potentē incaute. Statuti sunt iudices ad vindictam malorum. laudem et tutelam bonorum. Nemo ergo principium stultos iudices ponere debet. Nam stultus per ignavia. i. accidit ignorat iustitiam. improbus vero per cupiditatem subuertit ipsam veritatem quam didicit. mali autem iudices sepe cupiditatis causa aut deferunt aut pervertunt iudicia quando iudicant non causam sed dona considerant et vbi autem illis iudicibus / qui iustificat impius pro donis et muneribus. et iustitiam iusti auferunt ab eo Nota quod quattuor modis iudiciū humanum pervertitur videlicet timore. cupiditate. odio et amore. Timore dum metu alicuius potestatis veritatem loqui ex pauescimus. Cupiditate dum premio alicuius muneris corrumpimur. Odio dum contra quemlibet aduersari mollimur amore. dum amico vel propinquo favore prestare contēdimus. His enim quattuor modis sepe equitas violatur et innocentia leditur. Seneca in epistolis. Vir bonus quod honeste se facturum putaverit faciet etiam si pecuniam auferret. etiam si laboriosum erit faciet. etiam si damnosum erit faciet. etiam si periculosum erit rursus quod turpe erit faciet. etiam si voluntatem. etiam si potentiam. ab honesto nulla re deturbabitur ad turba nulla re mutabitur. Hiero Per bonam et malam famam. a dextris et a sinistris

miles xpi gradit / nec laude extollit / nec vituperatio
ne frangit / non diuicijs timet / no pfundit pauprate
leta otēpnit / r no tristitias. Grego. sup ezechielem.
Bonū valde ē quod iustus tribuit / qm̄ male agētib⁹
libera voce dicit. Sed pueri mala p bonis retri-
buunt cū iustis derogant qz ptra eos iustitie defen-
sionē seruāt: Zugu. Magis quippe innocentes non
estis si fratres vestros quo iudicando corrigere po-
testis perire pmittitis. Bernar. sup canf. Sane ca-
uendū est ne forte metu aut segnitie aut min⁹ discre-
ta hūilitate verbū quod pdesse posset multū dānabi-
lū ligas silentio certe maledict⁹ es q frumentū absco-
dis in pplis. Zugu. sup math. Tu vuln⁹ fratris con-
tēpnis cū vides eum perire r negligis eū adiunare
peior enim es tacendo q ipse iudiciando: Idē i serōe
Qui errantē non corripuerit. de negligentia iudica-
bit. Qui aut clam p eo non orauerit de pnicie iudi-
cabit. Legit in libro beate Vigide. Caueas ab illo
verbo qd multi dicūt sufficit michi se iunare potero
aiam meā p̄am: si ego bon⁹ sum quid ad me quō a-
lijs viuūt? Huic dicit. Grego. Facientes p̄culdubio
culpā habet q quod potest corrigere negligit emen-
dare. et illicita non phibere consensus erroris est.
Paulus. Erit eī tempus cū sanam doctrinā non in-
stinebūt. vñ. Sapientie. i. In maliuolā aiām non in-
troibit sapientia: Zug. Iuuentuti maloz hoīm vene-
num est quicqd virtus p̄cipit / esca xō quicqd dyab-
bolus suggerit. Crisosto. Verbū dei illudic⁹ a malis
sic ut quondā xps illudebat a iudeis. Grego. Hoc cer-
tissime scito q placere deo r prauis hoibus neō nō
potest. Zugu. Impetuosis anim⁹ cū manu correctio-
nis tangit statim ad lites r iurgia prouocat. **CR**

bene. **N**olite carissimi sacram scripturā transcur-
 rendo aut legēdo p̄siderare aut legere: sed cū studio
 ⁊ bona deliberatione debes eam trācurrere. qz quē-
 admōdū thus non potest redolere nisi cōburatur in
 igne: ita nulla sentētia scripture sacre sapit in mente
 nisi cocta sit in corde. Hiero. Beatus ē qui diuinas
 scripturas legēs verba vertit in oga. **N**ota bñ.
 h̄ **E**go de sancto victore. Velle scire vt scias ina-
 nis gloria ē. velle scire vt sciaris supbia ē. velle
 scire vt lucraris auaritia est. velle scire vt edificeris
 caritas ē. **P**au. Sciētia inflat: caritas aut edificat.
Crise. **S**emel. iij. **S**is species iusticie in pctōibus
 iuent̄. sola gr̄a vere caritatis nō inuenit nisi in ser-
 uis dei. **N**ota. Magnū meritū est illi ⁊ multū
 mīum habebit in futuro qui scribit vel scribere facit
 doctrinā sanaz ea intētiōne vt ipse querat in ea quō
 sancte viuat ⁊ vt alij eam habeāt vt per eam edificē-
 tur. **H**oc certissime scito qz tot premia pro alijs habe-
 bis quot anime p̄te salue fiant. **S**rego. Ille apud
 deū magis ē in amore / qui ad eius amorē plurimos
 trahit. **L**egit in libro beate **B**ugide qz amici dei nō
 debēt artediari in seruitio dei: sed laborare vt homo
 imalus sit melior: et homo bon⁹ veniat ad p̄fectiora.
Nam quicūqz volūtatem haberet sibi laudi in aures
 omnīū transiētium qz **J**esus christus esset vere filius
 dei: et faciēdo conaretur q̄tum posset ad illoz cōuer-
 sionem / licet nulli vel pauci conuerterētur: nichilo-
 minus eandē mercedē obtineret ac si oēs p̄uerterēt
Propterea nō est cessandū quīs pauci vel nulli reci-
 piāt verbū dei. **S**reg. **N**ullū sacrificiū ita placet deo
 sicut zelus animaz. **N**ona **M**ulti enim sunt
 qui desiderāt filios suos ⁊ amicos valere in hoc seculo

et non curāt quid sint possessuri in alio. Prouident
aut̄ illis hic diuicias voluptates ⁊ honores. s; pauci
prouidēt illis deū ⁊ eorū aīarum salutē. Si aut̄ vide
rint illos pauperes tristātur ⁊ suspirāt. Si aut̄ vide
rint eos ignorātes peccantes ⁊ dei p̄cepta contēp
nentes non curant nec tristantur. Unde Paulus
Qui suorum ⁊ maxime domesticorum curam nō habet
fidem negat ⁊ est infidelis deterior. Gregorius. Sa
ciētis proculdubio culpam habet qui qđ potest cor
rigere ⁊ negligit emendare.

¶ Istam litterā frequēter lege.

¶ Ecclesiastes. xij. Deū time ⁊ mādata eius obſua
hoc est oīs homo. Glosa. hoc ē omnis hō creatus.
Johānes in epistola sua. Qui dicit. diligo deū ⁊ mā
data eius nō custodit: mēdax est. Crisostom⁹ super
matheū. Qui dicūt christo tantūmodo domine dñe/
et non faciūt voluntatē eius / reprobi sunt. Basilius.
Deus nō se vult tantū verbis diligi: sed corde puro
et operib⁹ iustis. An̄ in euāgelio dicit dñs. Quid vo
catis me domine dñe ⁊ non facitis q̄ p̄cipio vobis
Mathei. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mandata
Salomon. Serua mādata ⁊ viues si ea seruare con
tēpseris in inferno torq̄beris. Exemplū. Si rex tuus
frenus tradidisset tibi litterā pulchrā corpori tuo ac
aīe tue valde salutiferā vt fidelit̄ seruares eam quā
si bene ⁊ fidelit̄ custodires quādocunq; venires ad
curiā sine mora vt dux vel comes honorādus intra
res. Si aut̄ litterā illā tecū non portares vt public⁹
hostis carceri obscuro tradereris vbi sine spe exēdi
in eternū maneres. nonne velles libēter litterā illā
diligēt̄ ac fidelit̄ custodire. ¶ Altra. Sic est de mā
datis que rex celestis deus oīpotens digito suo scri

pssit. Et per moysem suum fidelē seruū et ecclesiam
 sanctā tibi tradidit si ea cū fide catholica bene custo-
 diaris absq̄ dubio quādoq̄ istam vitā mortālē
 deseris vt verus amicus et dei filius cū magno gau-
 dio et leticia / cum imenso lumine et claritate / et cum
 suauissimo odore / cum magna reuerētia gloria et ho-
 noze / cū iocundo angeloz aspectu / et cum illoz dul-
 cissimo cantu vtram eternā intrabis et premiā eterna
 et gaudia celestia q̄ sunt indicibilia in eternū posside-
 bis. Paulo apostolo hoc testāte et dicente. Oculis
 nō vidit / nec auris audiuit / nec in cor hoīs ascendit
 que preparauit deus diligētibus se. Unde Dauid p̄-
 pheta sic ait. Ego dixi dii estis et filij excelsi omnes.
 Talibus autē in die iudicij dicitur est dñs. Venite
 benedicti patris mei / possidete paratū vobis regnū
 a cōstitutione mundi. Moys. Si autē (q̄d absit) man-
 data dei contēpseris et ea fideliter custodire nolueris
 absq̄ dubio nisi te emēdaueris post vitā istam vt re-
 probus et dei inimicus cū magno dolore et peccatorū
 tuoz cōfusione cū igne inextinguibili et etore intolle-
 rabili cū sumo fetidissimo et fetu amarissimo / cum
 timore et tremore maxio / cum fulgure et tonitruo va-
 lido / cum terribili demonū aspectu et illoz horribili
 strepitu mortē eternā intrabis et penas inferni ac du-
 ra tormēta q̄ sunt iestimabilia tollerabis ip̄perpetuū
 Ambrosio testāte. Qui in cordib⁹ suis dñica nō hnt
 p̄cepta: re x̄a dura tollerabūt tormēta. Vñ p̄pheta.
 Ignis sulphur et spūs pcellaz pars calicis eoz / fel
 draconū vinum eoz / et venenū aspīdum insanabile.
 Talibus autē in die iudicij dicit dñs. Ite maledicti
 in ignem eternum qui preparatus est diabolo et an-
 gelis eius.

¶ Hora bene.

f.ij.

Memēto etiā carissime ⁊ frequēter cogita: q̄ mul-
tum timeres ⁊ valde abhorrerēs a tuo sacerdote pa-
rochiali excommunicari/magis ab episcopo/sed mul-
to magis a dño papa. Sed certissime scito q̄ si man-
data dei contēpseris ⁊ ea fidelit̄ custodire nolueris/
nisi te emēdaueris non solū a sacerdote vel episcopo
seu dño papa eris excommunicatus/s; a deo oīpotētī
⁊ tota celistī curia eris excommunicatus. **Uñ Deutro.**
xxviii. Si audire nolueris vocē domini dei tui vt cu-
stodias ⁊ facias omnia mandata eius veniēt super te
oēs maledictiones iste ⁊ apprehēdent te. maledict⁹
eris in ciuitate. maledictus in agro. maledictū oreū
ēt maledicte reliquie tue. maledictus fructus vētris
tui ⁊ fructus terre tue. Recordare etiā carissime qua-
liter dñs ad adā dixit. Quia obedisti voci vxori tue
plus q̄ mee/maledicta terra in opere tuo. Item qua-
liter in psalmo per prophetā dicitur. Maledicti qui
declināt a mādatis tuis. **Glosa.** **¶ Nota** q̄ nō ait
Maledicti qui non īplent mādata: sed qui declināt.
Aliud est declinare per supbiam. aliud non īplere p̄
infirmatē vel ignorātiā. Bernardus. Frustra in-
quit sibi de infirmitate vel ignorātia blandiūtur qui
vt liberius peccent libētē ignorāt vel infirmātur.
Ambrosius. Qui possent scire si vellēt: studiū adhi-
bere nō nesciētes sed contēptores iudicabūtur. Idē
Grauissime peccas qz ignoras. Hieronimus. Absq̄
notitia creatoris sui homo pecus est. Ecce carissime
nūc habes ante te bonū ⁊ malum/vitā ⁊ mortem/po-
tes eligere qd̄ vis. Seneca tibi dicit. Si vis omnia
tibi subisci/subijce te rationi. Hoc tibi concedat dñs
Iesus christus qui cum patre ⁊ spiritu sancto viuūt
et regnat ⁊c. **¶ Nota bene.**

Multū tenetur homo deū super omnia diligere & eius p̄ceptis libēter obedire. q̄ nō solū creauit eū vt cetera: sed simīlē sibi illū fecit / intellectu decorauit / libero arbitrio eū nobilitauit / mūdi dūm eū p̄stituit / naturā suā humiliē assumpsit / x̄bo & exēplo proprio illū instruxit / p̄uupertatē & tribulationē magnā pro illo sustinuit / morte sua & sāguine p̄ctoso eū de morte eterna redemit / sp̄m sanctū ei infudit / āgeluz bonū & angelū malū p̄ illius vtilitate ei deputauit / et vltra posse eū rēptari nō p̄mittit. adhuc etiā illi m̄stultitia parcat. ad p̄fessionē & verā p̄tritionē eum trahit. p̄ctā illius de penitētis cito dimittit. in orōne & necitate illū exaudit. de āgustia illū eripit / & cēna celi gaudia ei p̄mittit si mādāta eius cum fide catholica seruare voluerit.

Chōra. Magnā iniuriā facit hō q̄ p̄rēpnit p̄ceptū creatoris & īperat eius creature. despiciit deū et de eius creaturis accipit seruiciū & solaciū victū & vestitū. Deus aut̄ flagellat quosdam p̄ctōres & trāsgressores mādatorū eius. P̄rō p̄cutit eos sagittis. i. cū abstractiōe rex suarū t̄palisū. Sc̄bo aut̄ si vocē ei⁹ audire noluerit p̄cutit eos lāceis. i. carnē eorū īfirmi tate vel vulnerib⁹ aut alia adūstitate. Tercio & vltio si ad eū p̄uertī noluerint p̄cutit eos ense. i. eterna dānatione.

Chōuem filie diaboli.

Iabolus duxit īquitatē in vxorē suā et genuit ex ea nouē filias q̄ multos deturpāt et ad infernū trahūt. quarū octo / octo ḡnibus hoīm copulauit. P̄rīa filia diaboli ē symonia quā dedit & copulauit p̄latis & clericis. & illā voluit tm̄ manere cū illis. sed aliq̄n̄ extēdit se ad laicos. et ita fit adultera. Hecigo. Sp̄m sanctū emere vel vēdere / symoniacā heresimē nullus fidelisū ignorat. Symoniaci aut̄ ab officio

f. iij.

sacerdotali debent priuari. Grego. Si non ante oculos humanos: ante dei oculos sacerdotio priuatur.
Secunda filia est ypocritis quam dedit oibus falsis hereticis et ypocritis qui veniunt in vestibus cuius/ et intrinsecus sunt lupi rapaces. Exterius apparet sancti et iusti et deo conuicti/ et interius sunt cupidi/ elati/luxuriosi/gulosi et demonibus dediti. hi prouocant iram dei. Hiero. Ypocrita est aliud simulans et aliud agens. Idem. Simulata equitas non est equitas sed duplex iniquitas. Grego. Ypocrita dealbando mala tegit et bona fraudulenter facit. **T**ertia filia est rapina quam dedit militibus cupidis et raptoribus qui non curant quomodo rem alienam habeant. Gregorius. Quanta damnatione plectendi sunt qui aliena rapiunt si magna damnatione feriantur sua discrete tenuerunt. Augu. Nunquam dimittit peccatum nisi restituat ablatum si restitui potest. Grego. In damno expeditur quicquid cum culpa congregatur. **Q**uarta filia est perfidia quam dedit mercatoribus. que filia habet sex puellas. Prima est mendacium. Secunda perurium. Tertia praua mensura. Quarta iniqua celatio quando mercator scit aliquid quod vicium in re quam vendit/et celat ut carius vendat. Quinta iniqua assertio quam assertit aliquid bonum esse in re quod non est. Sexta est iniqua venditio ut quam propter finem carius vendit. Talis mercator nullus christianus debet esse. et si voluerit esse proiciatur de ecclesia dei. Dicente propheta. Quis non cognouit negotiationes introibo in potestates domini. Lincoln. Ne illis qui dicunt faciamus mala ut veniant bona: quorum damnatio iusta est. Omne enim quod per peccatum acquiritur: per diabolum datur. Illud vero quod sine peccato acquiritur: per deum datur. **Q**uinta filia est yfura quam dedit burgensibus. Qu

Ypocrita
quid sit

dicitur. **S**up omnes mercatores plus ē maledictus
 vsurarius qui rem nō comparatā scz pecuniā a deo
 sibi donatā dat ad vsuram. Mercator aut dat rem vt
 iam nō repetat illam. vsurarius vero postq̄ fenera
 uerit ⁊ sua interi repetit ⁊ alicna cū suis tollit. **T**ri
 ome. iij. **S**exta filia ē sacrilegiū quā dedit oib⁹
 laicis q̄ sciēter decimas ⁊ oblatōes debitas retinēt.
Quib⁹ p̄ prophetā malachiā dicit dñs. Quia mihi
 nō dedisti decimas ⁊ p̄micias. idcirco in fame ⁊ pe
 nuria maledicti estis. **A**ugu. Da decimas: alioquin
 incidēs in decimā partē āgeloz q̄ de celo corruerūt
 in infernū. **S**eptima filia ē fictum seruiciū quam
 dedit seruētibus fictis falsis ⁊ ociosis. **S**alomon.
 Qui sectat̄ ocium stultissimus ē. **O**ciosus in celo n̄
 recipiet. **C**elum enī merces erit tm̄ eoz qui operat̄
 fuerūt. **A**n̄ mathei. xx. **V**oca oparios et redde illis
 mercedē. **E**pl's. Qui n̄ laborat: nō māducat. **H**iero.
Sancti corruūt si negligētes fuerint. **O**ctaua fi
 lia est pōpa ⁊ supfluitas quā dedit mulierib⁹ ⁊ oib⁹
 qui in caris vestibus ⁊ alijs supfluis nimis delectāt̄
Augu. **S**upbia angelū fecit diaboli. **B**er. **S**uperbi
 enti āgelo qui nec aliqd dixit nec fecit s̄ tantū sup
 biā cogitauit: nō pepcit deus. **Q**uis signaculū eius
 fuerit plenus sciētia ⁊ p̄fectus decore. **N**ūquid tibi
 puluis ⁊ cinis q̄ extollis te cordis elatiōe / oris locu
 tionē / habitu ⁊ opatione. et sic q̄duplex est supbia
 hōis. s. cordis / oris. opis / ⁊ habit⁹. **D**auīd aut̄ dixit
Non habitabit in medio domus mee q̄ facit supbiā.
Tercia filia diaboli est luxuria. **I**stam noluit nu
 bere alicui soli: quia omne genus humanū per eam
 voluit fedare. **E**nde **H**iero. **L**uxuria odibilis deo /
 inimica virtutibus. **G**regorius. **C**um luxuria mētē

alicuius occupauerit: bona cogitare nō permittit.
Augustinus. Plus placet deo latratus canū & my-
gitus boum q̄ oratio luxuriātium.

De antichristo.

Antichristus in magna Babilone de meretrice
generis Dan nascet. In matris utero replebit̄
diabolo. in corporeis malicijs nutrit̄. vniuerso orbi
sperabit. Totū genus humanū sibi quattuor modis
subiugabit. Uno modo nobiles sibi diuicijs arcesset
que sibi maxime affluēt. q̄ oīs abscondita pecunia
erit sibi manifesta. Secūdo modo sibi vulgus subdet
terrore. quia maxima sententia in dei cultores furiet.
Tertio modo sapientia & incredibili eloquentia clerū
obrinebit. q̄ omnes artes & oēm scripturā memoriā
sciet. Quarto modo mūdi contemptores vt sunt mona-
chi signis & prodigijs faller. Faciet enī stupēda si-
gna & prodigia / vt videret ignem descēdere & aduer-
sarios coram se cōsumere / & mortuos surgere / & sibi
testimoniū dare. sed nō suscitabit mortuos vere: sed
diabolus eius maleficio corpus alicuius mortui dā
nati intrabit & illud apportabit / et per illud torquet̄
quasi viuū videat̄. vt dicitur in oībus signis & pro-
digijs mēdacibus. Hunc iudei ex toto orbe veniētes
summovoto suscipiēt. Sed p̄ predicationē Enoch &
Melie ad christianā religionē ibūt / et oēs pene durū
martyriū subibūt. Hic monarchiā per tres annos et
dimidiū obtinebit. Deinde tentoriū suum ad expu-
gnādum iustos in monte oliueti extēdet / in quo iue-
nietur subita morte mortuus: spiritu oris domini et
fusu dei interfectus. vt dicitur. Precipitabit dñs in-
clitum vniuersi orbis in monte sancto.

Quidecīm signa ante diē iudicij.

Eronimus in aialib⁹ libris hebreoz inueit. xv.
 signa. xv. diez ante die iudicii / sz vtrū ptinui fu
 turt sint sicut dies illi / an interpolati nō exp̄ssit. Pri
 ma die eriget se mare. xl. cubit⁹ sup altitudinē mon
 tiū. stans i loco suo q̄si murus. Scdo tm̄ descendet.
 vt vix vidert possit. **T**ertio marine bestie apparē
 tes sup mare dabūt rugitus vsq; ad celū **Q**uarto
 mare ardebit ⁊ abūt. **Q**uinto herbe ⁊ arbores da
 bunt rozē sanguineū. **S**exto ruēt edificia **S**ep
 timo petre adiutē collident **O**ctauo gn̄alts fice
 terremot⁹. Nono eq̄bitur terra. **D**ecimo exhibunt
 hoīes de cauernis ⁊ ibūt velut amētes. ⁊ nō poterūt
 loqui. **A**ndecimo surgēt ossa mortuoz ⁊ stabunt
 supra sepulchra. **D**uodecimo cadēt stelle: **T**er
 tiodecimo moriētur hoīes viuētes tūc. vt cū mortuis
 resurgāt. **Q**uartodecimo ardebit celū ⁊ terra. sz
 sup̄ficies terre ⁊ aeris **Q**uintodecimo fiet celū nos
 uū ⁊ terra noua ⁊ resurgent oēs. vii. Hreg. in omelia
 illius euangelij. Erūt signa ⁊ pdigia ⁊c. Quid terro
 res quos cernim⁹ nisi sequent⁹ ire p̄cones dixerim⁹
 Item. Hreg. in omelia illius euāgelij. Cum enī audi
 eris prelia ⁊ bella supra terrā ⁊c. Altima tribulatio
 multis tribulationib⁹ preuenit ⁊ p̄ crebra mala q̄ p̄
 ueniunt iudicant mala p̄petua q̄ subsequēf. Et sub
 dit. multa debēt mala p̄currere. vt malū valeant sine
Nihil pōt nocere hoī nisi p̄ pctm̄ (sine nūciare
 Ichil pōt nocere hoī nisi per peccatū. vii. soluz
 caueat sibi ab hoste isto ⁊ non sunt timendi aliū
 hostes / nec diabolus / nec homo malus / nec infirmī
 tas / nec mors / nec alia aduersitas potest nocere ei si
 a pctō cauerit sibi. Ad hec ptinent testimonia scrip
 ture q̄ sequuntur. nulla nocebit aduersitas si nulla

dñes iniquitas. Et q̄ custodit mandata non experie-
tur quicq̄ mali/nichil enim erit ei malum nichil no-
cium. **Isaye. iiii.** Dicite iusto qz bene. **Ep̄ls ad rōa**
nos. **Sc̄m⁹** qm̄ diligentib⁹ deū om̄ia cooperātur in
bonū

¶ Nota bene.

¶ Memērote fratres q̄ ioseph in tempore angustie
sue custodiuit mandatū ⁊ factus ē dñs egipti. **Abra-**
ham in rēptatiōe inuentus est fidelis ⁊ reputatū est
illi ad iustitiam **Diabolus** autē mala suggerendo ⁊
falsa pollicendo aīas ad se rapit/nec ideo rapit q̄si
potentior deo sit/cū deus ita potens sit vt oīa possit
x̄bo/⁊ ita iustus vt nec minimū q̄ etiā si om̄s sancti
rogarent faceret contra iustitiam. sed quia homo li-
bero arbitrio datus volūtarie diuinis mādati⁹ con-
tempnis consentit diabolo. ideo iustum est vt homo
tyrānidem eius experiat. qz ipse diaboli⁹ bon⁹ fa-
ctus/sed malavolūtate sua corruens qua si dei seru⁹
est ad vindictam malorū

¶ Nota bene

¶ Nota q̄ impossibile ē hominē satisfacere de vno
peccato mortali alio retēto. sicut nec hominī satisfi-
ceret qui pro alapa sibi data se ei prosterneret ⁊ aliā
sibi daret. falsa penitentia est euz spretis plurib⁹ de
vno solo penitentia agitur aut cum sic agitur devno
vt non discedatur ab alto. **Augustinus.** **¶** Nam qui sic
alta deplorat vt aliā tñ adhuc cōmittat. adhuc peni-
tentia. agere aut ignorat aut dissimulat. **¶** Nota bñ
Augustinus. Quisq̄ metu cuiusq̄ potestatis x̄itatez
occultat/iram dei sup euz puocat. **¶** Qui alteri⁹ erroi
consentit. simili modo cum eo culpabilis iudicatur.
xi. q. iiii. **¶** Qui consentit. **¶** Multipliciter aut⁹ consentit q̄s
in errorem alterius. vt in hīs x̄sibus patet. vñ **¶** **x̄sus**
¶ Consentit qui non repunit vel consilium dat

Annuit hortatur iubet aut suat incitatur
Unde graviter peccat qui pctā alioꝝ impedire possūg
& negligunt, sed multo magis peccat qui alios inci-
tant ad peccatum.

ExPLICIT liber qui vocatur speculū xp̄iani
Sequitur expositio cōfons dñice cum
quodam bono nōbili & septē capitalia via
cia cum aliquibus ramis eozum

In aliquos noueris p̄tra deuz et iustitiam mani-
feste delinquere & tam magni tyrāni sunt q̄ sup
eos iustitiam facere non possitis/tunc leuibus x̄bis
& uulcibus dicatis eis q̄ se corrigāt. & si obedire no-
luerint iudicio dei eos relinquatis qui v̄sam. venuo-
lam respiciet uolūtatez. De seruo diabeli dicit. Cris-
ostomus sup matheū. Si loquit̄. ī dolo loquit̄. si ta-
cet male cogitat. si bene fecit. ad vanam gloriā. si
trascitur insanit: si patienter agit. t̄ps̄ expectat nocē
di et oportunitatem p̄siderat qm̄ noceat. si male agit
non erubescit. si bene facit & non p̄pter deum. Aug.
In malis p̄missis rescide fidem. in turpi uoto muta
decretū Crisost. Differētia ē inter sc̄m̄ & sc̄m̄. deus
solus cognoscit/ cuius mēbra nos om̄s sumus ip̄is
aut̄ sanctis non est concessum ut cognoscāt differētiā
suam adinucē ut nō meliores supbiant p̄tra deterio-
res nec tristentur contra meliores. et per hoc soluta
caritate internascatur discordia. Crisost. sup illud
euangelium. Nolite arbitrari q̄ uenerim pacem mit-
tere in terram/ sed gladiū. Est pax bona & pax mala
Pax bona est inf̄ fideles bonos et iustos. Pax aut̄
mala est inter ī fideles & iniquos. In pace bonoz. fi-
des & iustitia stant: infidelitas & iniustitia iacent In
pace x̄o maloz infidelitas & iniustitia stant: fides &

Iustitia latent. Aug. Lex inquit caritatis sup omnes le-
bros est p̄sper. Caritas ē vita virtutū / ip̄a est mors
vicioꝝ Sicut fluit cera a facie ignis. sic pereat vicia
a facie caritatis. Sine bonū qđ latet ⁊ qđ patet in
diuinis ꝓditionibꝫ tenet qui caritatē p̄fectam tenet
n̄ mori bus. Eccl. xxx. Fili sine ꝓsilio nichil facias
et post factū nō penitebis. Prouer. viij. Cū fatuis
non habebis ꝓsiliū: non enim poterūt diligere ni-
si ea que eis placent. Psalmus. Beatus vir qui non
abijt i ꝓsilio impioꝝ. Pro cōsiliario ante oīa eligen-
dus est deus. L hobic tertio. Sīa cōsilia tua in ip̄o
permaneant. Amen.

Exp̄positio orationis dominice

Ater noster. s. beneficio creatōis / ꝓuilegio /
ꝓditionis / ministerio pietatis ⁊ rep̄atōe supne
beatitudinis. Qui es in celis per illuminantē gr̄aꝝ
per gubernatē potentia / per dirigentē miām / et
per imminētē gloriā. Sanctificet nomen tuum
scz a nobis per cōuersationem honestam. in nobis ꝓ
ꝓscientiam mundā. ex nobis per bonam famam / et
sup nos ꝓ reꝓsentatōem angelicā. Aduentat regnū
tuū. s. celestis patria ꝓ reuclationem / sancta ecclia
peꝫ assumptionem fidelis aīa per iustificationem / et
sacra scriptura ꝓ eruditionē: Fiat volūtas tua sicut
in celo ⁊ i ꝓra. s. cordis simplicitate / corpis castitate
oꝫois x̄itate ⁊ opis sanctitate. Panē nr̄m quōtidia-
num da nobis hodie. s. panem humane necessitatis
panem doctrine ⁊ x̄itatis / ⁊ panem hostie salutaris
et panem eterne facietatis. Et dimitte nobis debita
nr̄a sicut ⁊ nos dimittimꝫ debitoribus nostris. Non
retinentes i corde / nō improp̄atēs ore / nō recden-
tes malum ꝓ malo / nō recedentes a beneficio. Et ne

frudo 47
nos inducas in temptatōem. Fraudulentā q̄ decipit/
violētā q̄ funes frangit/subitanēam q̄ cogitatōes
p̄uenit/et importunā que non recedit. Sed libera
nos a malo. Mūdane aduersitatis/humane crude-
litate/diabolice calliditate/et sempiternę calamita-
tis. Amen

Une peccatū opponit̄ alicui virtuti theologie
sc̄z vel fidei/vel spei/vel caritati/vel pluribus
s̄c̄ Inquirat̄ ergo penitens in p̄m̄is circa fidem

Male sentiens de fide p̄tradicens scriptu-
re sancte vel sancte ecclesie catholice

Peccat̄ **D**is excoicatus aut vnus maiori excoi-
c̄ fidem catione sc̄z illa que separat a deo et ecclia
Qui nō vivificat fidez bonis operibus vt
debet fidelem

Est aut̄ excoicatio ecclesie maior que sepat a deo
t̄m̄. minor que sepat a sacramētis et ingressu ecclesie
Maxima que sepat a cōione ecclie et fidelium. Peccat̄
in desperatione prop̄ter rigore iustitie dei. s. q̄ ni-
chil debet remitti de pena debita p̄ pct̄is. vel p̄pter
impotentia dei. s. q̄ non possit eos et tāta peccata re-
mittere. vel p̄pter voluntatem dei. s. q̄ nō sit ei cure sa-
lus peccatorū. Hec tria quo ad deū Peccat̄ p̄tra sp̄
p̄pter impotentia satisfaciendi. s. q̄ ei in hac vita non
possit sufficere satisfactio. vel propter impotentia co-
hercēdi. s. q̄ nō possit abstinere a peccatis. vel p̄pter
diuturnā penitentiam. s. q̄ totius vite āni nō sufficerēt
et hec tria quo ad hoīem. Peccat̄ in p̄sumptiōe p̄pter
enormitatē delicti. s. q̄ tātus peccator iter tam sc̄t̄s
nō possit collocari. et hoc quo ad pct̄m̄: vel prop̄pter mi-
sericordiā dei. s. q̄ tāta sit eius m̄ia q̄ neminē vellit
d̄sp̄nare. et hoc q̄ ad deū vel p̄pter voluntatem dei. s. q̄

vult oēs saluare ⁊ pōt ⁊ facit q̄cqd̄ vult seipm̄ presu-
mēs bonū esse/bene viuē ⁊ bene facē se putās omia
opa ī differentia totū relinquēs p̄dest inationi vel fa-
to. Et hoc q̄ ad hoīez. ¶ Ad caritatē spectat p̄mo di-
lectio dei. deinde p̄ximi sicut tuūp̄ius. Tota mente
rōabili q̄ p̄f. toto corde sensibili. q̄ filius. tota aīa
vegetabili q̄ spūsc̄tūs. tota mente. i. memoria sine
obliuione. toto corde. i. intellectu sine errore. tota aīa
i. volūate sine p̄dictōe. Causā honorādo. s. p̄fem et
matrē. Specie. s. te ipm̄ nō alienādo p̄ subtractiōez
alienoz qd̄ sit p̄ furtū. effectū vt nihil a te p̄cedat p̄
naturā legē diuinā vel debitū vsū qd̄ facit fornicator
vel mech⁹ Causā ei⁹. s. p̄suatōez. s. vt non p̄cupiscas
res ei⁹ qd̄ sustētat Scōz sp̄ez. vt nō occidas. effectū
vt nō īpedias ei⁹ p̄cfatiōez p̄ p̄cupiscētiā iordiatā sue
v̄xoris. aīaz ei⁹ quā dilige vt tuā vt nec te nec ipm̄ de-
cipias p̄ falsū testimoniū ¶ Hec sūt decē p̄cepta deca-
logi ¶ Incipit tabula de septē capitalib⁹ vicijs ⁊ di-
cunt̄ iō. Capitalia vicia q̄ capitalē v̄tutē impugnat
cū ramis ⁊ p̄ditionib⁹ coz. ⁊ iō necessaria sūt penitē-
ti Cōtra dilectionē dei peccat q̄s ī accidia qua p̄io
negat pctōz obsequiū diuinū. Et ī supbia qua q̄s eri-
git se p̄ deū. Cōtra se ipm̄ peccat/q̄s sumēdo sup̄flue
nutrimētū ⁊ hec ē gula v̄l iordiare se euacuādo ⁊ hec
est luxuria. ¶ Peccat quis p̄ p̄ximum in inuidia. s.
de bonis eius tristando vel malis gaudendo In ira
scz illi iniuriando in sua natura. In auaricia. scz ei ī
iuriando in rebus suis temporalibus

¶ Sequūtur cōditiones superbie.
Elatio qua quis non vult pati sup̄iorem
Arrogātia qua quis sibi ascribit qd̄ non
habet. vel esse quod non est

De peccatis

Irreuerētia qua quis honorem debitum alicuius negat

Insolētia qua quis ceteris respectis sua facta vel dicta specificat. vt ille Ieiuno bis in sabbato

Indignatio que oēm animi aufert compassionem/condescensum ⁊ humilitatem

Impacientia qua quis non vult sustinere pro sua salute.

Supbia.

Cōtentio qua q̄s auctoritati ⁊ p̄cepto maioris ex p̄temptu obuiat vel indignationi.

Cōtēptus qua quis negligit vel omittit vel repellit id ad quod de iure tenetur

Presumptio qua quis attēptat q̄d alioꝝ est vel ad q̄d est impotēs vel insufficiens

In obediētia q̄ q̄s ordiatōez dei euacuat qui decreuit alios p̄esse ⁊ alios sub esse.

Ypocrisis qua q̄s celat q̄d ē ⁊ oñdit q̄d si

Pertinacia q̄ ppriā cu ipā de (est

sendit: ⁊ in pprio sensu abundare facit.

Loquacitas que est sermonum multitudo et loquendi consideratio

In gratitudo qua quis bona collata non recollit vel p̄ eis gr̄as debitas nō agit q̄d

ille facit qui a deo credit se h̄re bona sua sed p̄ meritis suis. vel qui credit se habē

quod non habet boni. vel qui credit se debere merito suo alijs p̄ferri.

Supbia

Appetitus cuiuslibet excellentie. vt dñif vel magisterif. vel alicuius excessus. s. in diuicijs vel ornatu vel huiusmodi.

Appetitus vane glorie de victis vel fa-

De peccatis

etis humanum fauorem querere
Singularitas qua quis ceteris despectis
se proprio sensu vult regere
Curiositas ex qua nulla sequitur vtilitas
Temerarium iudicium quo quis de occul-
tis aliorum se intromittit
Simulata confessio quã quis facit ne vilis
habeatur vel minus ei credatur

Materia
supbie ex

Parte corporis.
Parte anime
Parte fortune
Parte gratie.

Supbia Ex parte corporis vt Sanitas Fortitudo
Agilitas Pulchritudo. Nobilitas. Libe-
ralitas

Ex pte aie Rectitudo ingenij. Aluacitas
memorie/naturalis dispositio ad vtutes.

Ex pte fortie Diuicie / Delicie / Dignitas
humana

Ex pte gratie. Scientia. Virtus.

Incipiunt conditiones inuidie.

Dolor de alieno bono quod est nequitia.

Gaudium de alieno malo quod est tabescentia.

Detractio quã quis absentem maliciose.

diffamat vel lacerat. s. vel simpliciter de proximo
mala dicere

Intentionem agentis vel dicentis puertere
Bonum alicuius diminuerere

In operatione melioris alium deprimere.

Detractionibus assentire vel libenter audi-
re scilicet de infirmitate De Pauprate : De

ipſius inſopportunitate. De pſperitate ſua
lorū. De aduerſitate maloz.

Murmuratio q̄ eſt oblocutio i debito mō
facta ſ̄ deū. v̄l eū q̄ loco dei ē. vel ſuſurrū
.i. occultū murmur ſuſurrū. i. occulte detrahē

Odium occultum adhuc in corde latens
quod rancorē nutrit.

Amaritudo que nauſeā generat qđ omne
bonum facit eſſe inſpidū.

Deriſio que non ſolū mala ſed etiaꝝ bene
geſta inſultat.

Diſcordia que eſt amicitię cōtraria ⁊ pa-
cem cordium conturbans.

Inuidia

Accuſatio que querit occaſionem mali
gnando in proximo.

Deſeratio que irrogat cōiicia in manū
ſeſto ſicut detractio in occulto.

Malicia qua quis dāpnuz occulte molit̄
vt dicit gloſa ad Romanos primo.

Malignitas que ē mala voluntas contra
alium q̄ amplius non poteſt.

¶ Incipiſit conditiones ire.

Odium quod eſt inueteratus animi rācor
ab ira inueterata.

Diſcordia qua quis per ſtram deſerit quē
prius amor ſibi colligauit.

Ira.

Rixa qua quis iniuria verboꝝ p̄cedit.

Contumelia qua quis alicui minas aut
factum ingerit.

Iniuria tam in debito q̄ in facto.

Impatientia qua quis i petuoſum animi
motum non refrenat.

Profuitas q̄ quis subitaneo motu in turpia pupit: vel qñ rectis dictis aduersat̄ ne deterior aut cōuictus videat̄.

Furoz qui aufert iudiciū rationis.

Clamor qui est confuse voeis inordinata prolatio vel perpetrati sceleris inuerecūda iactantia.

Blasphemia que est verborū contra deum inordinata prolatio q̄ consistit specialit̄ in tribus scz male de deo sentire.

Mala de deo proferre in ore.

Diuina irreuerēter tractare in opere.

Supbia Obprobriū quo turpia alicui obijciuntur.

Cominatio q̄ est pene desiderate pmissio
Pestiferatio qua quis de facili percutit vel prouocat.

Scandalum quod ē lesio fame alicuius vel distinctio.

Homicidiū qd̄ est distinctio vite humane.
Ferocitas que est nimis seueritas in brutis animalia.

Ructus qui ē cum quis exacerbat animo q̄ post ultiones fletibus in se satisfaciat
Incendium est combustio domus vel alicuius rei cum vindicta.

¶ Incipiūt pditiones accidie.

Remissio qua quis lāguet vel deteriorat̄ quotidie in operando.

Mollicies que non vult aliquē pati aspera nec aggredi ardua.

Despatio q̄ ē mētis ad peccāb̄ relaxatio.

Sōpnolentia que corpus ⁊ aīam grauit̄

premit et vsum tollit sensuum.
Negligentia que non curat de faciendis
ad que quis tenetur.

pusillanimitas que nullam habet fiduciam
aggrediendi opus bonum vel timide
incipit vel in incepto desistit.

Sciostitas q̄ negat vtilia ⁊ honesta opari.
Dilatatio qua quis differt ea que ad salutē
pertinent.

Tarditas qua q̄s pigre procedit in ope
Imperfectio siue imperfectio q̄ quis op^o
inceptū non inducit ad perfectū.

Desidia

Dissolutio q̄ q̄s inuenit difficultatē in suo
ope ⁊ se oīno absq̄ gubernatiōe dimittit.

Ignauia qua quis potius eligit in miseria
permanere q̄ laborare.

Indeuotio que ē ariditas spiritalis.

In diuino seruitio que est desidia

Tristitia q̄ ē desidia i his q̄ p̄tinet ad deū

Tediū vite q̄ pronenit ex displicētia seruicij
diuini que dicitur segnicies

Erubescencia qua quis non aude bene
agere occasione leui.

Irisio qui bene agentes deridet vel a
bono reuocat.

Indignicia q̄ est desideriu supflue quietis.

Indiscret^o ē feruor q̄ in fine accidia ḡnat

Incuria qua quis suoz debitam curam
non habet.

Chic incipiūt conditiones auaricie.

Usura que ē fm augustinū quicqd̄ accrescit.

Rapina q̄ quis violēter rem alienā occupat.

G.ij.

Simonia que est emptio vel venditio rei spiritualis.
Furtum quod est alienatio rei aliene invito domino.
Sacrilegium quod est ablatio sacri de sacro: vel sacri de non sacro: vel de sacro non sacrum.
Fraus que cum dolo et fallacia acquisitio.
Ambitio que est iniusta honorum vel dignitatum cupiditas vel alienatio.
Periurium quod est veritatis fraudulenter abnegatio.
Mendacium quod est false vocis signis cum intentione fallendi.
Falsum testimonium quod est de preceptis decalogi.
Aholeria que malicia seu iniuria inferiori potest exercet
Malicia qua motibus deceptoris veritas postponitur et deponitur.
Fallacia qua quis proprium commodum intendit.
Cupiditas que est alicuius rei insatiabile desiderium et in-
Prodigalitas que est danda et non danda (honesti.
Lusus alearum cum cupiditate ad cuius restitutionem tenet.
Detentio decimarum ecclesie.
Sortilegium facere vel ei credere.

¶ Incipiunt conditiones gula.

Crapula que est ciborum superflua sumptio.
Ingluuius que est diligens satisfactio.
Inhiatilis et cupiscencie qualicumque de causa
Ebrietas que est potus immoderata sumptio
Sensus ebetudo que est acute rationis obtusio
Languor que est vitio peccata egre mentis desidia.
Obliuio que est preteritorum inmemoratio.
Mollicies que est inueste vel cubili huiusmodi nimia delectatio.
Horam prandendi ut Iosias.
Nimis deliscata querere ut filii israel.
Studiostitas que est curiositas laute preparandi ut filii Eli

Bula

Auiditas. s. m^o ardor p^omedēdi vt elias
 Noua ⁊ incōsuetā cā libidinis querere
 Minis sumptiuosa ⁊ preciosa querere nō
 curans deutilitate.

Sequitur p^oditiones luxurie.

Voluptas que est cum quadā lubrica suauitate ad illicita sicte mentis iclinatio.

Immūdia cum quis vigilādo polluit

Ignauia que ē de virtutū laudabili exercitio languida vtriusq; hoīs delectio

Petulantia que ē extra carnaliū cogitacionum conceptione totius corporis.

Peculialis habitudo. Ysa. iij. Autibus oculorum incedebant

Rascinia que ē indecens motus corporis ex intēperantia carnali procedens

Turpitudine q̄ ē de turpi ope glorificatio

Turpiloquium quod ē inhonestā locutio turpis operationis.

Blādicie q̄ sunt cū quadā dulcedie ⁊ bonorū delectationū sensualis exiuis exhibitio.

Fornicatio q̄ est cōmixtio soluti cū soluta

Adulteriū qd̄ aliqñ ē simpliciter aliquādo dupliciter. vt patet.

Incestus cū sanguinib^o vel affinibus.

Raptus cum puella de domo patris viōlenter educitur.

Stuprum quod ē virginū defloratio

Sacrilegiū quod fit ordinatis hominibus aut benedictis puellis.

Sodomiticū quod fit contra naturā

Patriciū. patricius d^r q̄ h^mōi pctm̄ patit.

Abusio q̄ sit contra vsū debitū cum mī-
liere vel cum alijs.

Explicūit septē capitalia vicia
cum aliquibus ramis eorum

Eus natura misericors ē/paratus sp̄ vt saluet
eos sua clemētia quos nō pōt saluare sua iusti-
tia. Et sicut scintilla ignis ad oēs arenas maris: sic
oīa p̄cā ad mīam dei. et p̄p̄rior ad indulgētiā p̄e-
standū q̄ ipse peccator ad veniā perendū.

Sequitur monita de v̄bis beati Iſidorū ex
tracta ad instruēdum hōicm qualiē vicia valeat eui-
tare ⁊ in bonis se debeat informare. Et primo de
ipsius consideratione.

Omo scito teip̄m/scito quid sis/ cur ortus sis/
quare natus sis/in quē vsūm genit⁹ sis/quare
sis factus/qua cōditione sis editus/ad quā rem sis
in seculo p̄creatus. memēto p̄ditionis tue. esto q̄ fa-
ctus es. qualē te fecit deus. qualē te factor addidit.
qualē te creator instituit.

De prauis cogitationibus.

O tuū quotidie discute. cor tuū examina. a co-
gitatione noxia custodi aīam tuā. Mentē tuā
turpis cogitatio nō subripiat. q̄n te tāgit praua cogi-
tatio nō illi p̄sentias. vt apparuerit scorpio contere
illū. calca serpentis caput. calca prauē suggestionis
inītiū. Culpā ibi emēda vbi nascit̄. In ipso inītio co-
gitationis resiste vt euades cetera.

De castitate.

Nulla tam imundicia polluaris. nulla libidine
maculeris. Luxuria in te ultra non inualescat.
Castitas enī hōicm deo iungit. Castitas hōiez celo
perahit. Castitati regnū celi p̄mittit. Qui si adhuc

carnis molestias sentis / si adhuc carnis si multis tã
 geris / si adhuc libidinis suggestiõe pulsaris / si aim
 tuũ fornicatõis adhuc titillat meõria / si te adhuc ca
 ro ipugnat / si adhuc luxuria tẽprat / si adhuc libido
 iurat memoriã mortũ tibi obijce. diẽ exitus tui tibi p
 pone. sinẽ vite tue añ oculos adhibe. p̃pone tibi futurũ
 iudiciũ. p̃pone tibi futura tormẽta. p̃pone infernoꝝ
 p̃petuos ignes. p̃pone gehẽne penas horribiles.

¶ De oratione.

Na cũ lachrimis indelignãter. ora iugit̃. p̃care
 deũ diebus ⁊ noctib⁹. geme semp ⁊ plãge. surge
 in nocte ad precẽ. sint orões arma assidua. Nec ẽ priã
 xrus aduersus tẽptationũ incurfus. Demonia enĩ
 orõne superãtur. Sibus malis p̃ualet ofo.

¶ De ieiunio.

p Arcimonia corpus tuũ castiã ieiunijs ⁊ absti
 nẽtia iseruire. nõ potes tẽptatões vincẽ nisi iei
 unijs erudieris. Escis enĩ libido crescit. ciboꝝ satu
 ritas carnis luxuriã suscitãt / atq; ieiunio luxuria su
 peratur.

¶ De potu.

p Ocula enĩ luxuriẽ instrumẽta sunt. igne enĩ ab
 lecto igni materia plus auget flãma.

¶ De despectu.

Lulĩ tui prima tela libidinis' visio priã scupis
 cẽtia mulieris. Mens enĩ p oculos capis Sub
 strahẽ visum a petulãtia. retrahẽ oculos / nõ eos de
 sigas in spez carnis. Nullã ad scupiscẽdũ aspicias
 Tolle occasionẽ peccãdi. aufer materiã delinquẽdi
 Si vis eẽ a fornicatione tutus : esto corpe ⁊ visione
 discretus.

¶ De cõsortio mulier.

Corpore q̃ppe se iuctus a peccati intẽtione dis
 cede. Circa serpẽtẽ positus nõ eris diu illesus
 g. iiii.

Ante ignē consistēs & si ferrū dissolueris. Proxim⁹
periculo diu tutus nō eris. Sepe qđ volūtas nō po
tuit: assiduitas superauit.

¶ De labore.

o Ciositati enī deditū cito luxuria subrupit. gra
uus libido vit quem ociosum iuenerit. Cedet
libido laborib⁹. cedet operi. cedet idustrie & labori.
Quapropt̄ precaue ociū. Non diligas octum. Non
ducas vitā in ocio. Fatiga corpus laborib⁹. Exerce
operis cuiuslibet studiū. Quere tibi opus vtile in q̄
anime implicetur intentio.

¶ De lectione.

Am ope vaca lector. vaca in meditatioe scriptu
raz. vaca in lege vel. habeto etiā diuinis libris
frequētiā. Lectio enī docet qđ caueas. Lectio oñ
dit quid teneas. Lectio oñdit quo tendas. Lectione
sensus intellectus augetur. Multū proficies cum le
geris: si facias tamen quod legis.

¶ De humilitate.

Sto humilis. esto in humilitate fundatus. esto
oīm vltimus & nouissim⁹. Humilitate minimū
te fac. Nulli te p̄ponas. Nulli te superiorē deputes
Non te arroges. non te iactes. nō te insolēter extol
las. Alas superbie non extēdas. Tanto enim eris
ante deū preciosior: quanto fueris ante oculos tuos
despectior. Porta ergo semper verecundiā in vultu
de recordatione delicti preteriti. pudore oculos tuos
attollere erubescere. Incede abiecto vultu humiliato
ore/deposita facie. In summo honore tibi sūma hu
militas. Quis sis sublimis potestatis: vite celsitudi
nem reprime Non te extollat honor. Tanto maiore
humilitate conspicuus esto: quāto es magna digni
tate prelatus.

¶ De constantia mentis.

D. math.

cap. 20.

de duob⁹

filij. 3. 2. b.

In infirmitatibus tuis non tristaris In languoribus tuis gratias age deo. Valere magis mente quam carnem stude. Si prosperitas arriserit non extollaris. si adversitas acciderit non deiciaris habeto temperantiam in prosperis. habeto patientiam in adversis. pro parte in dolore cognosce. non extollaris equalis esto in omnibus. mentem nec gaudium nec merore committes. pro parte tibi nichil esse quod non accidere possit. omnia enim meditata leviora accidunt Quodcumque contigerit. mente libere

De paciencia in adversis (ra sustine) **Robustior** esto ad suscipiendum quam ad inferendum molestiam. esto patienter. mitis. mansuetus. modestus. serva patientiam. serva modestiam. serva mansuetudinem pro parte **aspere** christum tollerantiam clipcum. quis dicit irritet quis exasperet / quis cruciet / quis criminet / quis cruci dicat / quis iniuriam faciat / tu sile tu tace / tu dis iniuriam non respondeas. tacendo potius vinces. disce a christo modestiam / christum attende et non doles iniurias. pro nobis vobis passus relinquit christum palmarum enim percussus / flagellatus / cruci datus / spicatus / clavis percussus / spinis coronatus / cruci datus / spicatus. quicquid contingerit aduersum pro tuo peccato crede euenire pro consideratione habet iustitie dolore tempera leuius portabis. si pro quibus inferis

De pace (tur interderis) **Ace** ama / pace dilige / pace cum omnibus retine. omnia in mansuetudine retine et caritate amplectere. pro parte te amplius amare quam ipse ameris. odietes ad pacem inuita. habeto stabilitatem mentis. habeto autem benignitatem proptus esto in affectu / affabilis in sermone / grato animo affare omnes / vita lites / caue peccatores / tolle occasiones lites. litte serue. vive serue in pace. in nulla causa peccata

In nulla causa de certare studeas **C** De passione
In leteris sup inimici tui iteritu. ne forte supra
te veniāt sisia ne forte puerat deus ab eo in te
ira suam. qui aut gaudet inimici casu cito incidet in
illū: Delectet te dolor sup eū q̄ afflicto ē. in alijs me-
roribus nō sis ductus. nō sis ferre nō sint tibi dura
p̄cordia. sic. n. suā miserā tanq̄ tuā miserā luge.

C De imitatione bonoz
In oibus actiōibus tuis / in oī ope tuo / in omni
puersione tua imitare bonos / emulare sanctos
habeto ante oculos exēpla sanctorū / intēde ad bene
operandū. virtutes sanctorū. intēde ad bene viuē-
dum documentis iustorum

C De contemptu laudis
Contēpne fauores / contēpne laudem popularis fa-
noris. cē magis bono q̄ videri stude. nō exoras
si qs te extollat / aut si qs contēpnat. ne fauer te sedu-
cat / nec vituperatio frangat Si contēpnis laudem / fa-
cile vitupationē reiciēs Non id bonū te existimes
si bono p̄dicaris. In aliena lingua tuā p̄sciaz interro-
ga. d. scerne te tuo nō alieno iudicio neq̄ ex aliorum
sermone / sed ex tua te mente metire. nemo magis sci-
re potest quis sis in situ qui p̄scius tibi es Quid enī
p̄dest dum malus es. si bonus predicaris

C De honesta conuersatione
Ea propter vita simulationem / vita sircōne ob-
scuroz veste non simules sanctitatē. Qualis
hfi vis. talis et esto. p̄fessionē tuā et habitū et ingressu
demōstra Sit ī ingressu tuo simplicitas / in motu pu-
ritas / in gestu grauitas / in incessu honestas Nichil
dedecoris / nichil lasciuie nec petulātie / nichil solētie
nichil etiā leuitatis ī incessu tuo appeat Non p̄beat
de te alijs spectaculum. nō de alijs de te obtrectādū

De bonorum consortio **Locum**

Ita malos / fuge improbos / caue / liquos / spine
ignavos a te / fuge turmas hoim / maxie ei' cta
ns q' ad vicia pni sūt. bonis te pūge. bonorum consortiū
appete. bonorum societas ē reqre Qui cū sapiētib' gra
dit. sapiens erit. qui cū stultis stultus est. Silis enī
simili' pūgt solet

De custodia aurium

Aude etiā aures tuas ne audiāt malū: respue
fmones ipudicos. fuge in honesta xba. van' enī
fmo cito polluit mētez. ⁊ facile agit qd libēter audir

De custodia oris

Nihil ex ore tuo qd impedire possit pcedat nra
chil qd non expedit. sonus vocis erūpat. hoc p
cedat ex labijs qd aures n̄ polluit audiētis Sermo
van'. vane pscie ē index Mores hoīs: lingua pādīt
Equalis sermo ofidit talis est animus cū pbatur.
Ex abūdantia ei cordis. os loq̄t. Ab ocioso sermone
pcesce linguā tuam. sermo enī ociosus nō erit absq̄
iudicio. Aut ociosa xba non repmit. ad nexia cito
transit. Sit sermo tuus irrep̄hensibilis sit expectat
oni audiētius vtilis. Stude nō qd loqui libet. sed qd
oportet. discerne qd loquaris / qd taceas: ⁊ in loquē
do ⁊ i tacendo peritus esto Multū enī delibera qd
dicas ne reuocare possis qd dicis. Fuge casus lingue
Lingua tua non te perdat Amicū hēto sp silentium
Tempore congruo loquere: tēpore p̄guo tace. Non
dicas p̄sq̄ audias. Inrrogatio ei os tuū aperiat.

Contra vicium detractōnis.

Scinde a lingua tua vicium detractōis. Alie
nam vitā nō laceres. De malo alieno os tuum
non coinquinās Non detrahas peccanti sed cōdele
quod in alio detrahis. qm̄ alium modestua peccata

redargu. e Si vis detrahere. ad tua te pctā retorque
Nō alius pctā vel delicta s̄ p̄pa cerne vicia tua nō
aliena intēde. nūq̄ detrahes si te p̄spereris. detrahē
tes nō audias Susurrātib⁹ auditū nō p̄beas pari re
atu detrahētes ⁊ audiētes tenēt q̄d ad te nō ptinet.
Noli q̄rere q̄d inf̄ se loquūt hoīes : cognosce nunq̄
desideres Noli q̄rere q̄d quisq̄ dicat vel sapiat vel
faciat. evita curiositatē. omitte curā q̄ ad cām tuā nō
ptinet Tāta cura corrige vicia tua. quāto studio p̄
spicias aliena.

¶ De mendatio.

Mne gen⁹ mendaciū summopere fuge. nec casu
nec studio loq̄ris falsū. Os eī q̄d mētē occidit
aīam. Refuge ḡ fallaciā / declīa mēdaciū. caue falsū
puro loq̄re. esto in x̄bo verax. neminē mētiendo fal
las. neminē mētiendo ī errorē inducas. nō aliud fa
cias. non aliud dicas. et aliud non teneas

¶ De iuramento

Rehibe etiā tibi iuramētū / tolle iusturādī vsus
piculosum eī est iurare. assiduitas eī iurandi p̄
iurū p̄suetudinē facit x̄itas iuramento non indiget
fidelis sermo sacramenti retinet locum

¶ De voto redendo :

Ac bonū q̄d spopōdisti nō sis in x̄bis facilis ⁊
in ope difficilis Multū deo reus eris. si nō red
dideris q̄d voueris Displacet deo q̄ vota sua nō ex
plerēt Inter infideles p̄putant q̄ q̄d vouerint nō imple
uerint ⁊ Verbū iniquū ne in corde tuo. dicas Verbū
malū nec silētio abscondi p̄d̄t. Q̄d itus agis vel dicis
palā positū puta. si hoīes tacerēt. sumēta loq̄rentur
ita ḡ pctm̄ declīna. q̄si celare non possis. Ibi peccat
vbi nescis deū eē. nichil celat an̄ deū. diuinis eī iudi
cijs eris reus q̄uis hūans sis absconditus. cor ī spi

est qđ int^o disponit spē p̄phendit etiā qđ hō i se igno-
rat nouit

De bona p̄scientia

Emo etiā pōt seipm effugē / r si te non dānat pu-
blica fama. dēpnat te p̄pā p̄scientia. nulla pē-
na grauior p̄scientia. His aut nūq̄ eē tristis. viue bñ
Conscientia mala. tristitiā leuiter sustinet. bona gau-
diū sp̄ habet. Conscientia aut rei sp̄ in pena ē. Reus
anim^o nūq̄ secur^o est. Nec plaga nec mors terretur
si bene r pie vixerit

De deo attribuēda sunt oīa

Consiliū aut r opus tuū sp̄ ad deū uerte In oī
ope tuo dei auxiliū posce. oīa diuine gr̄e diuino
dono ascribe. Nichil meritis tuis attribuas In vir-
tute tua nichil presumas

Que virtutes sunt occultande.

Is virtutes tua augere. pdere noli Occulta x-
tutes tuas p̄ elatōe. fuge videri qđ est iniusti.
qđ manifestando potes amittere tacēdo custodi.

De confessione.

Scia xō cordis tui reucla / prauas cogitatōes
illicito manifesta pctm̄. n. pditū cito cura ē crī
mē aut tacēdo āpliat silētio culpa crescit. malū aut
cauere poti^o q̄ emēdare opz. melius est. n. vt vites vi-
ciū q̄ emēdes ne forte cū icurteris nec reuocaf possi

De p̄meditatione.

Inte factū cogita diu: ante op^o p̄meditare diu:
Qđ vis agē. diu p̄ba. r sic age. Cū diu cogita-
ueris. tūc fac qđ pbaueris In reb^o aut cert^o bene agē
di tarditas remoueat a te. tolle moras i crastinū ni-
chil differas. In bonis dilatio nocet In his q̄ expe-
dit differre impedit

De sapientia

Nichil sapiētia meli^o nichil p̄ndētia dulci^o ni-
chil scis suauis / nichil stulticia p̄cius. sūmus

bonū est scire qđ caueas. sūma miseria ē nescire quo
tendas Dilige igit̃ sapientiā ⁊ manifestabit̃ tibi ac
cede ad illam ⁊ appropinq̃bit tibi vel ad te assiduus
esto illi et instruet te

De doctrina

Esce qđ nescis. ne doctor inutilis videaris bonū
qđ audieris dic. bonum qđ didiceris doce Do
ctrina quāto āplius data fuerit. tāto magis abūdat
x̃bum tñ p̃cedant opa. Qđ ore p̃mittis. ope adimple
Que x̃bis doces exēplo ostende. si doces ⁊ facis tūc
gloriosus haberis in doctrina ipsa te ab hūana tūc
tempera. Sic instrue allos vt te custodias. sic doce
humilitatis gr̃am non amittas. Caue ne dum alios
docēdo. ipse laudis appetitu demergaris Cū aut̃ do
ces noli obscuritate x̃box vti. ita dicit̃ intelligaris
Inspiciēda. n. est varietas p̃sonar. ⁊ q̃ ⁊ quōs erudias
tracta cōta oibus secretiora p̃fectionib⁹ loq̃re aperta
cūctis opta paucis ānuncia. non erubescas loqui qđ
nosti defendere. qđ deesse scie sentis q̃re ab alijs. col
latione eī obtenta clarescunt. p̃ferendo eī difficultia

De curiositate

(periuſ)

Nulla aut̃ sit curiositas scire latentia. Scire non
cupias qđ scire non licet. In disputatione tolle
certamen tolle p̃tinaciam vincendi defensionem ce
de cito veritati/non contradicas iusticie/nō contē
das euacuare quod iustum est vel rectum: Melior est
nouissimus sermo q̃ primus

De obedientia

♥ Enerare vnū quēq; p̃ suo merito sanctitatē ⁊ im
dignitatē redde vni cuiq; honorem: si te estimēs
equalē seniorib⁹ piā obediētiam. famulare imperijs
eor. auctoritati cede. obseq̃re volūtati Obedi cūctis

In bonis p̄ceptis. Ita aut̄ ob̄tēpera hōi vt volūtātē
 vel nō offendas / imputās quoq; tibi curas humilit̄
 exple Esto obediēs diuine disp̄satōi voluntati eius
 p̄riū nō audeas. Siā nō turbulato s̄ tranq̄llo corde
 dispone Laue aute; honores quos sine culpa tenere
 nō potes. Sublimitas honoz magnitudo scelez est
 In maiori gradu est sine dubio maior pena subditis
 venerari

De p̄latione

Mari magis q̄ timeri stude. subiecti te plus re
 uereātur q̄ timeāt. plus tibi officio dilectōis q̄
 p̄ditionis necessitate deseruāt. Talem te redde sub
 dit; vt magis ameris q̄ timearis. sūma bonitate s̄ b̄
 ditos rege: Non sis tr̄ibilis i subditis / sic eis dñare
 vt tibi delectētur seruire. ⁊ in disciplina ⁊ in me dest̄a
 modū serua. nec nimīū nec par̄ indulgeas. nec modi
 cū nec sat; ignoscas. tene modū in oī ope tuo. In oī
 re tene tēperamentū. ne minus. ne nimīū aliquid ne
 vltra q̄ oportet / ne infra. etiā in bonis immoderatū
 non decet: bona autem immoderato vsu noxia effici
 untur tēperare cūtra. P̄udētis ē ne de bono faciat
 malum P̄ospice q̄ qd cui sit aptū tēpori vbi / qñ / q̄
 liter q̄ dia facere inbeas. causas rez ⁊ tēpor̄ regl̄as
 inspice singuloz ope; discretione; agnosce. Cū bñ
 distinxeris opus tuū. optime iustus eris. Qd̄ tibi vif
 fieri. fac alteri. talis esto alijs. quales optase ē circa
 te alios Testiōio tuo nulli noceas. nec iferas alijs
 mala ne patiaris s̄p̄ia. In te serua modestiā. in alijs
 vero iustitiam. Nullum etenī hōim p̄tra veritatem
 defendere studeas Dum enī iudicas. an pauper / an
 diues iudicandus sit: tantūmodo causam p̄spice. et
 non personā quam iudicas. In omnibus veritatem
 custodi. In iudicio enī sine misericordiā nunq̄ sedeas

Tene in sup rigorem in discussione iustitiae. misericordiam autē in discussione sententiae. Ita clemens esto i alijs delictis sicut i tuis. Sic alios iudica. vt ipse iudicari cupis. Dum enim indulges in alieno delicto i tibi misereris. Lex tua te confringit. Iudiciū quod alijs imponis. ipse portabis. In qua enim mensura mensus fueris. remertietur tibi et adificies. Nullum iudices suspicionis arbitrio ante proba i sic iudica. In ambiguis dei iudicio reserua qđ nostri tuo quod nescis. diuino committe iudicio

De contemptu mundi

Vis eē qđens nichil seculi appetas sp requiē mētis habebis. si a te mundi curas abieceris. Abijce a te qđquid impedire bonū ppositū pōt. Esto moderatus mūdo i mūdus tibi. Mūdi glām tanq̄ mortuus nō aspicias. tanq̄ mortuus ab effectu vite istius te sepa sicut sepultus. Non habeas curā de seculo tāq̄ diffinit⁹ ab oī terreno te purga negotio cōtēpne viuēs que post mortē habere nō potes

De elemosina

Quos habes habeto. ad mīaz. qđquid tribuisti affectu tribue prebe mīam sine munere. Prebe elemosinam sine tedio. Maior sit beniuolētia q̄ qđ datur. Tale erit tempus tuū qualis erit intētio tua. Quod affectu bono dispēsat. hoc accipit deus. Qui autē cū tedio dat. mercedem perdet. Ad est mīa ubi non est beniuolētia. Nichil facias propter laudem. Nichil propter temporalem opinionem. sed propter vitam eternam. Ad quā nos perducatur deus. Amen

Impressum parisijs per Georgiū mittelhaus.
M^o cccc^o lxxxvi^o mensis Januarij. die. xxiii.

